

FYLKESMANNEN
I SOGN OG FJORDANE

Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2011

Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata

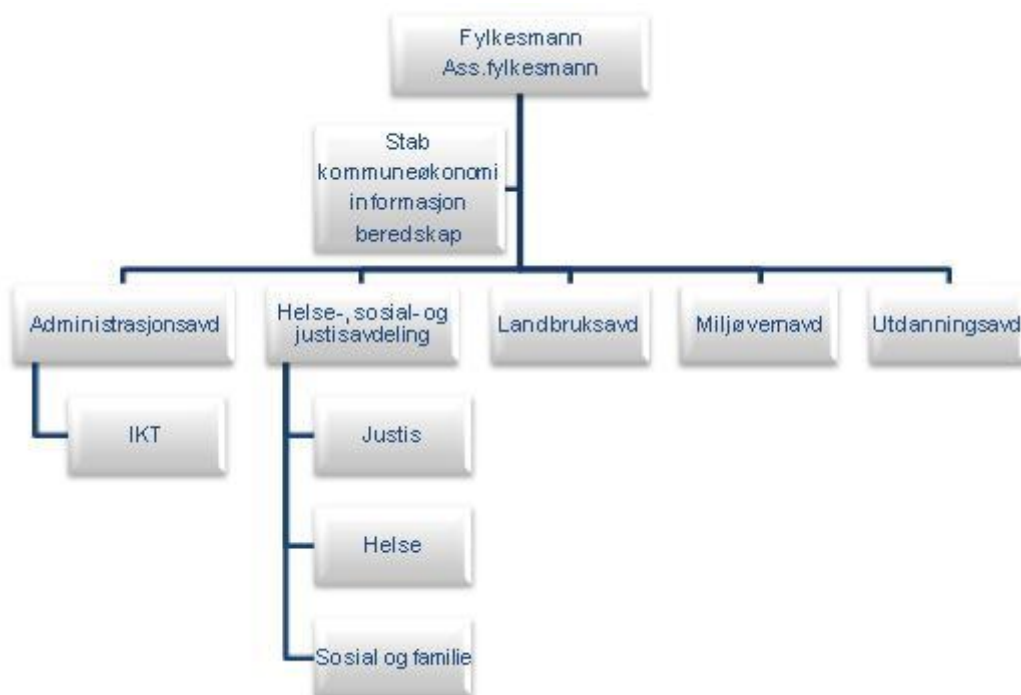

FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Fylkesmannen er Regjeringa og staten sin fremste representant i fylket, og har ansvar for at Stortinget og Regjeringa sine vedtak, mål og retningslinjer vert følgde opp. Fylkesmannen skal fremje fylket sine interesser, og ta initiativ både lokalt og overfor sentrale styringsorgan.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har ansvar for oppgåver knytt til helse- og sosialområdet, kommunal forvaltning, samfunnstryggleik, miljøvern, barn og familie, landbruk, utdanning og barnehage. Vi er om lag 120 tilsette, og er organisert slik:

HER FINN DU OSS:

Statens hus, Njøsavegen 2, Leikanger
Telefon 57 64 30 00 – Telefaks 57 65 33 02
Postadresse: Njøsavegen 2, 6863 Leikanger

Landbruksavdelinga:

Hafstadgården, Fjellvegen 11, Førde
Telefon: 57 64 30 00 – Telefaks 57 82 17 77
Postadresse: Postboks 14, 6801 Førde

E-post: fmsfpost@fylkesmannen.no
Internett: <http://www.fmsf.no>
<http://sognogfjordane.miljostatus.no>

Framsida: Frå Fugleplitten mot Storeplitten i Gåsvær naturreservat 21.6.2011. Foto Tore Larsen

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane		Fylkesmannen i Sogn og Fjordane Rapport nr. 5-2011
Forfattar Tore Larsen		Dato Desember 2011
Prosjektansvarleg Tore Larsen		Sidetal 105
Tittel Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2011 Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata		ISBN 978-82-92777-25-1 ISSN 0803-1886
Geografisk område Sogn og Fjordane, kystkommunane		Fagområde Naturvern, økologi, zoologi, sjøfugl
Finansiering Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Statens Naturoppsyn		
Samandrag I 2011 blei det gjennomført teljingar av hekkande fugl i 47 av 57 sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane, og i eitt våtmarksreservat med hekkefunksjon for sjøfugl. Hekkebestandane har endra seg lite frå i fjor, og ettersom situasjonen gjeld heile fylket gjenspeglar dette at næringstilhøva framleis er dårlege. For 15 sjøfuglartar i Sogn og Fjordane er hekkebestanden i år betre enn ”normalåret” 1995 for ein art (teist, som hadde ein dårleg sesong i 95), mens to artar har gått tilbake mellom 25 og 50% (fiskemåse, alke), åtte artar har gått tilbake mellom 50 og 90% (toppskarv, tjuvjo, svartbak, gråmåse, sildemåse, krykkje, lomvi, lunde), og fire har gått tilbake med meir enn 90% i same periode (havhest, ærfugl, makrellterne, raudnebbterne). Det store samanbrotet i hekkebestandane kom i 2004, og skjedde rundt heile Nordsjøen samtidig med kollaps for fiskeslag som er sentrale i økosystemet. Det tidlegare overfisket av industrifisk i Nordsjøen har etter alt å døme fått ringverknader i økosystemet i havet, heilt opp til sjøfuglane på toppen av næringskjeda. Mye av industrifisket går til produksjon av laksefôr, og oppdrettslaksen i Sogn og Fjordane åleine set til livs om lag 1000 ganger meir fisk enn alle sjøfuglane i fylket til saman. Toppskarven har dei siste åra forsvunne frå Ryggsteinen naturreservat i Askvoll, som tidlegare var eit kjerneområde for arten i fylket. Taretråling rundt reservatet skjedde like før skarven forsvann, og det er sannsynleg at fjerning av bølgedempande tareskog har ført til at sjøen har fått fritt spelerom på dei låge og eksponerte øyane. Av andre negative faktorar er det særleg grunn til å trekke fram forstyrring gjennom ulovleg ilandstiging i sjøfuglreservata i hekketida. I år har eggssamling gått særleg hardt ut over sildemåsen, som for tida er ein fåtallig hekkefugl i Sogn og Fjordane.		
Emneord 1. Sjøfuglar 2. Naturvern 3. Sjøfuglreservat 4. Sogn og Fjordane 5. Fiskeri		Ansvarleg Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Alle bilete i rapporten er tatt av Tore Larsen, om ikkje anna er oppgitt

Føreord

Det marine miljøet er komplisert og utilgjengeleg, og vanskeleg å forvalte utan at ein har gode indikatorar på tilstanden nede i djupet. Sjøfuglane fyller ei slik rolle som indikatorar for tilstanden i havet, for dei er på toppen av næringspyramiden, og dermed avhengige av at alle trinn nedover i systemet er i god gjenge – anten det dreier seg om fuglemat som fisk og krepsdyr, eller dyreplanktonet som fisken lever av, eller planteplanktonet som er basis for alt saman. Når organismane på toppen av ei næringskjede får problem, veit vi straks at noko er galt lenger ned i systemet. Sjøfuglane er dessutan relativt lette å studere, og dei gjer mye av seg.

Verneplanen for sjøfugl blei gjennomført fordi ein såg verdien av sjøfuglane, både som viktige element i kystnaturen og som ein av dei beste indikatorane for tilstanden av den same kystnaturen. I samband med verneplanen for sjøfugl blei det gjort ei omfattande kartlegging av sjøfuglområda i Sogn og Fjordane. Også etter at dei 57 sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane blei verna 28.5.1993, blei det gjennomført teljingar. Alle desse undersøkingane har gitt eit godt grunnlag for å vurdere ein tilnærma ”normaltilstand” for sjøfuglane, og kva bestandstal ein kan vente når tilhøva er gunstige.

Hausten 2003 fekk Fylkesmannen melding om at det var lite sjøfugl ved hekkeplassar nord i fylket, og frå og med 2004 er det gjennomført årlege tellingar av hekkande fuglar i sjøfuglreservata. Akkurat dette same året kom det totale samanbrotet i hekkebestandane av sjøfugl, ikkje berre i Sogn og Fjordane, men i sjøfuglkoloniar rundt heile Nordsjøen. Svært få fuglar la egg, og av dei få ungane som blei ruga ut kom nesten ingen på vengene.

Den einaste moglege forklaringa når hekkebestandar av sjøfugl kollapsar samtidig over så store område, er næringssvikt. Det viste seg da også at fleire fiskeartar i Nordsjøen på same tid hadde kollapsa eller var i ferd med å gjere det. Mellom andre var eit sentralt økosystemelement som tobisen borte, og årsaka var rimeleg enkel å peike på for havforskarane: Overfiske, både av ein minkande gytebestand og av yngel og ungfisk som ikkje rakk å formeire seg. Behovet for fôr til ein stadig aukande akvakulturindustri merkast, og berre oppdrettslaksen i Sogn og Fjordane set til livs tusen gangar meir fisk enn sjøfuglane i fylket.

Havforskarar har i tillegg peikt på at tilsynelatande gode gytebestandar av fleire fiskeslag i Nordsjøen ikkje har ført til venta ny rekruttering. Truleg lever ikkje yngelen opp. Årsaka kan vere endringar i næringstilgangen for yngel og småfisk, og det er i så fall dårleg nytt for sjøfuglane. Det er jo overfloden av dei yngste aldersgruppene av fisk som er grunnlaget for sjøfuglane sin eksistens.

Målet med sjøfuglteljingane i Sogn og Fjordane er å følgje utviklinga i hekkebestandane, og blir gjennomførte som eit samarbeid mellom Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Statens Naturoppsyn.

Leikanger, desember 2011

Tore Larsen
Miljøvernavingdelinga,
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Innhald

Samandrag	6
Metodikk	9
Forklaring til tabellane	12
Status for sjøfuglreservata	13
Resultat frå registrering av kullstorleik	75
Utvikling i hekkebestandane av utvalde artar	80
Toppskarv	81
Teist	83
Gråmåse	85
Terner	87
Artsgjennomgang	90
Havhest	90
Toppskarv	91
Grågås	91
Ærfugl	92
Havørn	93
Tjeld	93
Tjuvjo	93
Gråmåse	93
Svartbak	94
Sildemåse	94
Fiskemåse	94
Krykkje	95
Makrellterne og Raudnebbterne	95
Alke	96
Lomvi	96
Lunde	97
Teist	97
Diskusjon	98
Årsaker til hekkesvikt i sjøfuglpopulasjonane	98
Næringmangel på grunn av overfiske	98
Næringmangel på grunn av seismikkskyting	99
Næringmangel på grunn av taretråling	99
Kronisk og akutt ureining	100
Forstyrring av hekkeplassane	100
Mink	101
Skjøtsel i sjøfuglreservata	102
Litteratur	104

Samandrag

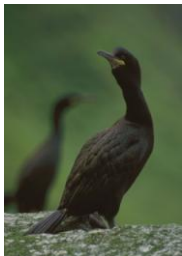
Data frå sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane viser at bestandane av så godt som alle artar har gått tilbake, nokre sterkt tilbake, og at tilbakegangen tok til rundt århundreskiftet. Nokre artar hadde da rett nok allereie vore på retur ei tid, men for dei fleste sjøfuglane kom kollapsen i åra 2003-04. Dette fell i tid saman med samanbrotet i bestandane av fleire fiskeslag i Nordsjøen, kanskje med tobis (eit samlenamn på havsil og andre silartar) som dei viktigaste. Tobis og andre "industrifisk" er nøkkelartar i økosystemet i Nordsjøen, og sjølv om våre sjøfuglar neppe i særleg grad et desse fiskeartane direkte, ser det ut til at dei på sin plass øvst i næringskjeda likevel raskt får føling med problema lenger nede i systemet.

Samanlikna med 1995 (den teljinga som ligg nærast tidspunktet da sjøfuglreservata blei oppretta), er den samla hekkebestanden i sjøfuglreservata i Sogn og Fjordane redusert frå om lag 26 000 par til 8000 par; ein tilbakegang på 70%. Dette talet reknar berre med artar som hentar næringa si frå dei opne vassmassane, dvs. fisk og pelagiske krepsdyr, slik at tjeld og ærfugl ikkje er rekna inn. Situasjonen for dei mange artane av sjøfuglar druknar meir eller mindre i tala for lundefugl, som med to koloniar i nord er den suverent mest talrike arten i fylket. Ser vi bort frå lundefuglen for at dei andre sjøfuglartane skal kome betre fram, er samla hekkebestand i sjøfuglreservata i fylket redusert frå om lag 13 000 par i 1995 til under 3000 i år; ein tilbakegang på 80%. Frå i fjor til i år er situasjonen relativt stabil, med ein liten auke på snau 2%.

Ser vi nærare på dei enkelte artane, finn vi følgjande utvikling: For 15 sjøfuglartar i Sogn og Fjordane er hekkebestanden i år høgare enn "normalåret" 1995 for ein art (teist), mens to artar har gått tilbake mellom 25 og 50% (fiskemåse, alke), åtte artar har gått tilbake mellom 50 og 90% (toppskarv, tjuvjo, svartbak, gråmåse, sildemåse, krykkje, lomvi, lunde), og fire har gått tilbake med meir enn 90% i same periode (havhest, ærfugl, makrellterne, raudnebbterne). I oversynet under er også grågås tatt med. Utrekning av totalbestandar i sjøfuglreservata er basert på ein litt anna reknemåte enn i tidlegare rapportar, derfor er det litt avvik for nokre artar både for nye og gamle tal.

Havhest hekka ikkje i sjøfuglreservata i fylket i fjor, for første gang. Den har i fleire år hatt ein svært liten bestand, og blei i år berre registrert ved ein enkelt lokalitet. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er **1 par** (1995: 51 par)

Hekkebestanden av **toppskarv** er svak, sjølv om det er ein liten auke frå i fjor. Ryggsteinen i Askvoll, som inntil fem år sidan var eit av kjerneområda for arten i fylket, var i fjor tom for første gang sidan sjøfugltellingane tok til på 70-talet. Toppskarven såg lenge ut til å klare næringssvikten i Nordsjøen betre enn dei fleste andre artar, og truleg har andre og meir lokale faktorar ført til den generelle tilbakegangen i fylket sidan 90-talet. Arten er følsam for taretråling og ilandstiging ved hekkeplassane. Hekkebestanden har auka 10% sidan i fjor, og utgjer no litt over ein firedel av bestanden i 1995. Totalbestanden i sjøfuglreservata i år er **267 par** (1995: 969 par).

Grågåsa er vanskeleg å telje, og følgjeleg varierer talet på registrerte individ ein del frå år til år. Det er likevel dei store myteflokkane som dominerer, og par med ungar ser vi lite av. Total hekkebestand i sjøfuglreservata i år er truleg berre rundt **50 par**, men i alt 642 individ blei registrert (406 individ i 1995).

Ærfuglen produserer også svært få ungar for tida, og hekkebestanden er ekstremt liten. Dersom Godø (2000) sitt overslag på 10 000 hekkande par i heile fylket (ikkje berre sjøfuglreservata) er rett, er hekkebestanden redusert med minst 90% sidan år 2000! Hekkebestand i sjøfuglreservata i år er truleg rundt **100 par**, men medrekna myteflokkane blei i alt 1948 individ registrert (2825 individ i 1995).

Tjuvjo blei for første gang ikkje registrert under sjøfuglteljingane i Sogn og Fjordane i 2007, og vi proklamerte at arten måtte reknast som forsvunne som hekkefugl i fylket, etter fleire år med berre eit fåtal individ å sjå. I år dukka det derimot opp tre par på moglege hekkeplassar, så arten finn seg ikkje utan vidare i å vere utdødd. Men det er langt fram til tilhøva på 80-talet med ti ganger så mange individ, og ein hekkebestand kan vi knapt seie at vi har. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er **1-2 par** (1995: 4 par)

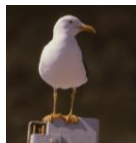
Alle dei tre stormåsan, svartbak, gråmåse og sildemåse, blei hardt ramma av samanbrotet i Nordsjøen i 2003/04. Hekkebestandane har etter det variert i takt med reguleringane i tobisfisket, men heile tida på eit lågt nivå. Etter to spesielt dårlege år betra situasjonen seg litt i fjor, og i år ser det slik ut:

Hekkebestanden av **Svartbak** har auka 5-10% sidan i fjor, men er likevel langt under halvparten av det den var i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er rundt **650 par** (1995: rundt 1650 par)

Gråmåsen auka i fjor ved nær sagt alle hekkeplassar, og talet på hekkande par var ei betring på 60% frå året før. I år er hekkebestanden om lag som i fjor, men berre ein snau sjudel av det den var i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er rundt **940 par** (1995: rundt 6200 par)

Sildemåsen hekka i år i 15 av sjøfuglreservata, og det er fleire enn nokon gang før, men hekkebestanden har likevel minka med meir enn 30% frå i fjor. Den nest største av koloniane i år blei i tillegg øydelagt gjennom ulovleg eggssamling. Bestanden i år er ein snau firedel av det den var i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er rundt **160 par** (1995: 620 par)

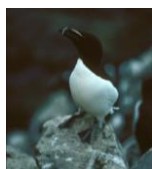
Fiskemåsen har ein stabil, men liten hekkebestand på kysten. Tilbakegangen starta tidlegare enn for dei fleste andre artane, og i praksis har hekkebestanden vore låg så lenge at den truleg må nyrekrutterast frå andre stader, truleg inne frå fjordane. Teikn til slik oppbygging har vore synlege ved den indre kysten dei siste åra. Hekkebestanden i år er om lag som i fjor, men mindre enn ein åttedel av det den var i 1984, og det halve av i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er rundt **290 par** (1995: om lag 580 par)

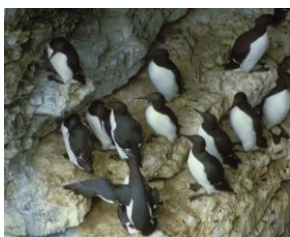
Krykkja skil seg frå dei andre sjøfuglane i fylket ved at hovuddelen av hekkebestanden *ikkje* er å finne i sjøfuglreservata. Den hekkar nemleg berre i større tal to stader i fylket, og den eine er ein relativt ny koloni utanfor verna område. Reknar vi med begge, har hekkebestanden auka nokre få prosent frå i fjor. Den er likevel mindre enn ein tredel av bestanden i 1995 (ein tidel dersom vi berre reknar med krykkjer i sjøfuglreservata). Totalbestand i sjøfuglreservata i år er **200 par** (660 når begge hekkeplassane er inkludert) (1995: 2145 par)

Ternene var i nokre år heilt borte frå kysten av Sogn og Fjordane, etter ein rask nedgang som begynte tidleg på 90-talet. I 2007 blei ternar for første gang i dette hundreåret funne hekkande ved den ytre kyststripa, men hekkebestandane er framleis små og flyktige. Hekkebestanden i år var lågare enn i fjor, og er berre 7% av hekkebestanden i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er rundt **50 par** (1995: 690 par)

Hekkebestanden av **alke** er truleg om lag som den har vore dei siste ti-femten åra. Sjølv om teljemetodikken vår er dårleg tilpassa alkefuglane, får vi i det minste nokonlunde dei same resultatane frå år til år. Hekkebestanden i år er truleg under to tredelar av det den var i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år kan vurderast til rundt **150 par** (1995: 205 par)

Lomvien har gått litt tilbake sidan i fjor, men tala er usikre av same grunn som for alke. Dårleg teljemetodikk kombinert med liten bestand gjer at svingingar ikkje er heilt uventa, og tilsynelatande dobling/halvering av talet på registrerte individ har tidlegare skjedd frå eitt år til det neste. Hekkebestanden i år er truleg likevel berre rundt halvparten av det den var i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år kan vurderast til rundt **85 par** (1995: 280 par). I tillegg kjem ein nyetablert koloni på Buholmen (ikkje verna) med rundt 30 par.

Lundefuglen er truleg nokolunde stabil, i alle fall tyder nye og betre teljemetodar på Veststeinen på det. Der har estimatet for hekkebestanden variert rundt 3000 par dei siste fire åra, og bestanden på Einevarden er nok ikkje så mye mindre som årets teljing tyder på. Lundebestanden i fylket ligg truleg på rundt **5000** par, som er godt under halvparten av den vurderinga som blei gjort i 1995 (1995: 13 000 par)

Hekkebestanden av **teist** braut saman på slutten av 80-talet, og har vore liten sidan. Den har likevel halde seg relativt stabil. Å bruke 1995 som "normalår" passar ikkje heilt for teisten, som da for lengst var på retur. I høve til i fjor har bestanden i år auka litt, og ligg 10 % høgare enn bestanden i 1995. Totalbestand i sjøfuglreservata i år er rundt **90** par. Til skilnad frå dei andre alkefuglane fiskar teisten i tareskog, og er dermed følsam for taretråling (1995: rundt 80 par)

Det ser ut til at mange sjøfuglar startar hekkesesongen tidlegare enn før. Trass i at teljingane i fleire av dei viktigaste måsekoloniane i år starta tidlegare enn vanleg, hadde måseungane (her gråmåse) likevel i stor grad allereie klekt og forlete reira da tellingane blei gjennomførte. Det blei dermed vanskeleg å samle inn data om kullstorleik og klekkesuksess.

Metodikk

I forarbeida til verneplanen for sjøfugl blei det gjort ei omfattande kartlegging av sjøfuglområda i Sogn og Fjordane (Godø 1983, 1984, 1991). Etter at dei 57 sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane blei verna 28.5.1993, blei det også gjennomført teljingar (Godø 1995, 2000). Ein hadde dermed eit godt oversyn både over kva område som er viktige for sjøfuglane, og kva nivå hekkebestandane kan ligge på når næring er tilgjengeleg. Etter samanbrotet i hekkebestandane av sjøfuglar rundt heile Nordsjøen i 2003/2004, har dette materialet vore eit viktig underlag for den sjøfuglovervakinga som Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Statens Naturoppsyn starta i 2004, og som kvart år sidan har blitt gjennomført i form av teljingar av hekkande fuglar i sjøfuglreservata.

Sjøfuglreservata blei i 2011 talt opp i tre omgangar: Den nordlege delen av fylket (Selje-Askvoll) blei talt opp 7.-8. juni, og dei indre, sørlege delane 14.-15. juni. Propellskafe førte til avbrot 15. juni, men 21.-22. juni blei dei ytre delane av fylket talt opp inntil dårleg ver førte til nytt avbrot. Mindre delar av Solund og Gulen blei derfor ikkje talt i år. Tore Larsen frå Fylkesmannen si miljøvernavdeling og Tore Gundersen frå Statens Naturoppsyn gjennomførte teljingane, med hjelp frå Inge Kjøberg i den siste perioden. Av dei 57 sjøfuglreservata i Sogn og Fjordane blei 47 talt opp på standardisert vis i år, i tillegg til eit våtmarksreservat (Sakrisøy) og eit ikkje verna område (krykkjekolonien på Buholmen i Selje).

Teljingane blir i utgangspunktet gjort frå båt. Ilandstiging og reirteljing er tidkrevjande arbeid, og for å få talt opp reservata på nokolunde same stadium i hekketida er det nødvendig å avgrense tidsbruken. Ilandstiging blir derfor først og fremst gjort der teljing frå båt erfaringsmessig ikkje gir eit godt resultat. I Sogn og Fjordane gjeld dette særleg for artane toppskarv og teist, som hekkar skjult i bergsprekker og ur. Vidare er det nødvendig å gå i land på enkelte store, flate øyer for å få oversyn.

Statens Naturoppsyn sin båt blei nytta under teljingane. Båten er svært anvendeleg og gjer det mogleg å kome seg i land relativt lett der teljing frå dekk ikkje er tilstrekkeleg. Biletet er frå Gåsver naturreservat i Solund.

Dei fleste småøyer, holmar og skjer lar seg likevel telje opp med akseptable feilmargar når observasjonane blir gjort frå båt som kan ta seg inn over grunnene og sjekke koloniane frå alle kantar. Dette har blitt stadfesta ved kontrollsjekk gjennom ilandstiging på utvalde lokalitetar. Der det blei gjort ilandstiging i år, er dette særskilt nemnt i omtalen av reservata i neste kapittel.

Målet med teljingane er å få data om hekkebestandane i sjøfuglreservata. Med 57 sjøfuglreservat spreidde over heile fylket er det vanskeleg å kome over alle på tilfredsstillande vis, og derfor har vi tidlegare sløyfa dei reservata som ligg mest isolerte og langt unna alle andre (i praksis lengst inne i fjordane). Denne praksisen er i stor grad blitt følgt opp seinare, og dei mest isolerte reservata vil derfor berre bli sjekka med lengre mellomrom.

For å få eit best mogleg inntrykk av dei reelle hekkebestandane bør teljingane gjennomførast ikkje altfor seint i rugetida, og dette avgrensar det tilgjengelege "tidsvindauget" såpass mye at det stort sett berre er mogleg å gjere ei teljing i kvart reservat. Det ideelle tidspunktet for teljingar i Sogn og Fjordane er antakeleg mellom 10. og 15. juni når utgangspunktet er å presse så mange artar som mogleg inn i eit avgrensa tidsvindaug. Etter retningslinjene i takseringsmanualen frå Norsk Institutt for Naturforskning

(Lorentsen 1989) er tellingane godt avpassa i tid til havhest, toppskarv, sildemåse, fiskemåse, krykkje, makrellterne og rødnebbterne, rimeleg bra tilpassa gråmåse, svartbak, lomvi og lunde, men mindre bra tilpassa ærfugl og teist. Lokalt ser vi likevel at tellingane våre er for tidlege til å få gode data om talet på hekkande par av dei to terneartane, i tillegg til at dei er for seine for ærfugl og teist.

SNO hadde i år ny båt, og når veret tillet det er det no mogleg å observere utandørs i enda litt større høgde enn før, samtidig som det er lettare å notere undervegs. Under teljingane sit observatørane på ein flybridge med observasjonshøgde ca. 3 meter, mens båtføraren held auge med grunntilhøva på instrumenta i styrehuset. Den eine observatøren noterer sjøfuglane på kart mens båten går for sakte fart gjennom reservatet. I år var det berre ein observatør det meste av tida, noko som gjorde at teljingane tok litt lenger tid enn normalt. Kvar holme blir runda ein gong, evt. rundar ein grupper av holmar og skjer dersom farvatnet er svært grunt. Alle artar blir talte opp, med unntak av små sporvefuglar, og følgjande blir notert så langt tilhøva tillet det:

Alle artar:	Tal individ
	Tal rugande individ eller reir
Ærfugl:	Tal hannar og hoer
	Talet på ungekull, og tal ungar i kvart kull
Grågås:	Talet på ungekull, og tal ungar i kvart kull
Toppskarv:	Tal ungfuglar

Observatørane noterer det dei konkret ser, slik at eventuelle tolkingar/vurderingar kjem i tillegg til dei reelle tala. I ettertid blir det gjort eit estimat av talet på hekkande par. Tidlegare teljingar gjennomført av Godø (Godø 1983, 1984, 1995, 2000) ser ut til å vere basert på metodikk frå takseringsmanualen til NINA (Lorentsen 1989), og vi har under teljingane dei siste åra brukt dei same metodane så langt som mogleg. For dei enkelte gruppene av sjøfuglar betyr det følgjande:

Havhest: Teljast frå båt, da hekkeplassane i fylket er i utilgjengelege fuglefjell. Fuglar som ligg på berghylle eigna som reirplass, anten enkeltvis eller i par, blir rekna som hekkande.

Toppskarv: For denne arten blir det gjennomført grundig gjennomlysing av hekkelokalitetane på land, der reir av året blir talte opp og produksjonen notert. På dei fleste hekkeplassane kan det observerte talet på reir reknast som det reelle. Nokre av koloniane nord i fylket er utilgjengelege; her må talet på reir vurderast ut frå flyaktivitet til og frå hekkeplassane.

Ærfugl: Ein enkel og grei metode for å vurdere talet på hekkande "par" skal vere å telje hannfuglar ved hekkelokalitet før hoene går på land for å hekke (Lorentsen 1989). Våre juniteljingar skjer for seint til dette, og vi må derfor vurdere talet på rugande fuglar løyseleg ut frå observasjonar av både hann- og hofuglar ved hekkeplassane, og reir vi kjem over ved ilandstiging. Vurderingane blir dermed usikre. I 2009 gjennomførte vi derfor teljing av ærfugl i 22 reservat midt i mai for å samanlikne resultata med juniteljingane, men utan at det blei funne vesentlege avvik.

Stormåsar: Hekkebestanden bør ideelt sett vurderast ut frå reirteljing på land, men dette er ein tidkrevjande prosess med dei mange koloniane i fylket, og som ein nest beste løysing tel vi opp hekkeplassane frå båt med kikkert, på ein avstand som er lang nok til at vi kan sjå at rugande fuglar ikkje reiser seg og forlét reiret. Både rugande og ikkje-rugande fuglar blir talte, og ved vurdering av talet på hekkande par blir det tatt omsyn til om det finst større grupper av truleg ikkje-hekkande individ på kvileplassar (skjer), at ein viss del av dei rugande fuglane ikkje er synlege frå båten, og til åtferd når vi kjem nærare inn mot land (om fuglane varslar og er aggressive). Dette viste seg særleg aktuelt i dei første sesongane med svært lite hekking. Enkelte stikkprøver blir gjort i form av ilandstiging for å sjekke om talet på rugande fuglar sett frå båten er nær talet på reir funne på land, og for å samanlikne totaltalet sett frå båten med totaltalet som går på vengene ved ilandstiging. Lokalitetsspesifikk korreksjon blir vurdert ut frå alle desse momenta, men vi ser som regel at i lokalitetar med mange hekkande fuglar blir talet på *hekkande par* litt undervurdert frå båt i høve til det vi finn ved reirteljing på land - mens det i område med få reir ikkje er nokon klar tendens (talet på rugande fuglar sett frå båt ligg da ofte nær opp til talet funne ved kontrollteljing på land). I område med mange reir finn vi gjerne at *totaltalet måsar* er godt korrelert med talet på reir, mens i område med få reir er det ingen slik samanheng (ofte mange måsar, men få reir). Det er derfor mest krevjande å vurdere talet på hekkande par i dårlege sesongar/dårlege område, og fleire faktorar må trekkast inn i vurderingane.

Terner: Hekkande terner i noko omfang har vi hatt lite av dei siste ti-femten åra, men i koloniar på meir enn rundt 10 par må vi i land for å få brukbare tal på reir/rugande fuglar.

Alke og lomvi: Standardmetodikken med gjentatte teljingar av hekkeplassar i berget over fleire dagar kan ikkje følgjast med den tida vi har til rådvelde. Vi tel stort sett berre ein gang, og brukte tidlegare ei forenkling der talet på observerte individ ved kolonien blei multiplisert med 0,6. Faktoren er basert på at ein viss del av dei observerte individa er ikkje-hekkande, og at ein viss del av dei hekkande er fråverande (ute på sjøen for å fiske) når teljinga blir gjort. Sjå elles Bakken & Mehlum (1988). Dei siste åra har vi gått over til å fotografere alle flokkane av lunde, alke og lomvi som ligg på vatnet rundt dei to koloniane i fylket, og på bileta tel vi kor mange alke og lomvi det er i høve til lunde. Når vi har eit overslag over kor mange lundefuglar det er ved kolonien, har vi dermed også eit overslag over alke og lomvi.

Lunde: Teljing av tilsynelatande okkuperte reirgangar i prøvelfelt er tidkrevjande, og dei første åra talte vi i staden alle fuglane ved kolonien, på sjøen og i lufta, når vértilhøva har vore gode og fuglane lette å telje. Tidleg i juni vil ikkje-hekkande ungfuglar vere på plass i kolonien, slik at vi må ta omsyn til dette ved ei eventuell vurdering av hekkebestanden (Godø har i sine rapportar stort sett oppgitt hekkebestand i par, og for samanlikning med desse tala er det nødvendig å rekne om til hekkande par). Metodikk frå dei britiske sjøfuglteljingane (Mitchell m.fl. 2004) tilseier å rekne eitt individ som eitt aktivt reir. Dette tar omsyn til at ein del individ ligg på reir, at ein del individ er ikkje-hekkande ungfuglar og at ein del hekkande vaksne er borte frå kolonien for å fiske. Denne tilnærminga er sagt å kunne føre til undervurdering av talet på aktive reir, men vi har vurdert at dette neppe er aktuelt fordi vi har gjennomført teljingane seinare enn det ideelle (som ville vere i mai, før ikkje-hekkande ungfuglar for alvor kjem til land). Andre kjelder nemner ein omrekningfaktor på 0,66 (Cairns 1979) men peiker på at talet på individ ved kolonien varierer for mye over tid til at slike faktorar har større verdi. For å antyde talet på hekkande par, valde vi dei første åra å multipliserte talet på individ ved kolonien med 0,8 og runde ned til næraste 500. Frå og med 2008 gjekk vi for ein av koloniane i fylket (Veststeinen) over til å telje aktive reirgangar.

Av dei to store lundekoloniane i fylket, er den på toppen av Einevarden ikkje tilgjengeleg. På Veststeinen har Godø (1983, 1984) derimot tidlegare lagt ut prøvelfelt i stripe, og i 2008 prøvde vi å lokalisere desse for å telje opp brukte reirhol i grasbakken. Det gjekk ikkje heilt, og vi talte derfor opp nye prøvelfelt i form av sirklar med radius på 3 meter (kvar med eit areal om lag 30 m²). På grunn av vértilhøva rakk vi berre å telje opp seks slike felt. Plasseringa av felta blei registrert med foto og GPS. I åra etter har vi talt opp dei same seks prøvelfelta, og bruker desse som grunnlag for å rekne ut samla hekkebestand. Godø sine prøvelfelt er også lokaliserte, og i år blei den øvre delen av eitt av dei talt opp.

Teist: Standardmetodikken tilseier telling av vaksne fuglar på sjøen ved kolonien om morgonen/ formiddagen eller kvelden i tida like før hekking (slutten av april til midten av mai). Våre teljingar blir gjennomført seinare i sesongen, i rugetida eller ved klekking, og i nokre tilfelle midt på dagen. Vår erfaring er at ved ilandstiging samlar dei lokale fuglane seg, og er lette å telje. Ettersom teisten som regel fiskar nær hekkeplassen, reknar vi ikkje med at fuglar er fråverande ved teljing, men at dei returnerer i løpet av ilandstigningsperioden. Ved ilandstiging på små øyer med mye støy frå varslande måsar reknar vi med at alle teistane (også dei rugande) legg seg på sjøen. Ved større øyer og der vi ikkje går i land, må vi rekne med at ein del rugande fuglar blir liggande på reiret.

--- o ---

Ved ilandstiging blir alle reir av året noterte, og om dei er tome eller har innhald i form av egg eller ungar. Talet på desse blir også noterte. For å unngå at eggrøvarar nyttar høvet mens foreldrefuglane er vekke frå reiret, avgrensar vi tida på land ved så langt som mogleg å halde oss i rørsle og unngå lengre opphald i nærleiken av reir. Det blir ikkje drive ringmerking under teljingane.

Med berre ei teljing i kvart reservat er metodikken vår svak når det gjeld artar i fuglefjell (særleg alkefuglar), der ein helst bør ha fleire teljingar gjennom rugetida for å få rimeleg sikre overslag av hekkebestanden. Tid og ressursar tillet dessverre stort sett berre ein omgang med teljing i reservata. Det er dermed heller ikkje mogleg å vurdere hekkesuksess (talet på ungar i høve til talet på par som går til hekking) i detalj, da dette krev relativt tett oppfølging av koloniane med fleire besøk utover hekkesesongen.

Forklaring til tabellane

I neste kapittel er data frå teljingane i kvart sjøfuglreservat samla i ein tabell som viser år, teljedato, registrerte artar og talet på registrerte individ og evt. kor mange par hekkebestanden utgjer. Ikkje utfylte felt betyr at arten ikkje blei observert.

Vanleg skrift: Tal individ observert

Utheva skrift: Vurdering av tal hekkande par

Truleg ikkje hekking
Hekking sannsynleg
Hekking påvist

År	1995	2004	2005	2007	2008
Dato	11.6.	8.7	16.6.	5.6.	14.6.
Grågås	11			2 (1 par)	2 (1 par)
Ærfugl	10 (fleire hoer m/ungar)		1 par		1 (1 reir)
Tjeld	2 par		3	4 (3 par)	4 (3 par)
Fiskemåse			10		3 (2 par)
Svartbak	40 par	14	25 (9 par)	54 (24 par)	62 (24 par)
Gråmåse	220 par	10	29 (11 par)	122 (70 par)	102 (35 par)
Sildemåse			2		2 (1 par)
Terne			75	10 (3-5 par)	1 (1 par)
Steinkobbe			2	1	1

Eldre data, tal individ ikkje oppgitt, berre tal hekkande par

14 individ sett, men truleg ikkje hekking (ikkje grunnlag for å setje tal for hekkande par)

3 individ sett, hekking sannsynleg, men dårleg grunnlag for å vurdere hekkebestand

4 individ sett, hekking påvist, hekkebestand vurdert til 3 par

2 individ sett, hekkebestand vurdert til 1 par

Nokre definisjonar

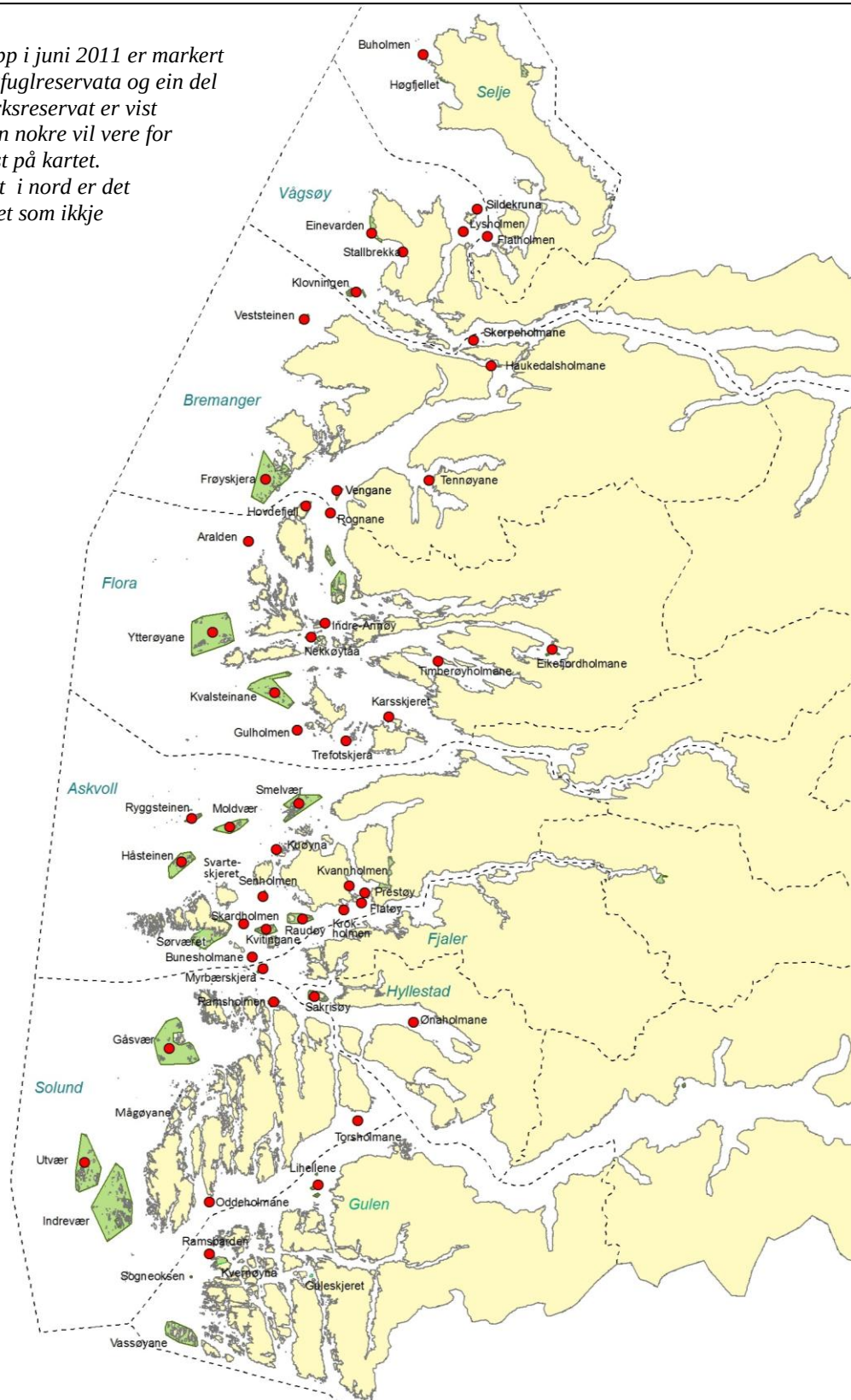
Hekkebestand: Den delen av ein populasjon som har etablert seg med reir og egglegging. Omfattar såleis ikkje ungfuglar eller andre individ som ikkje hekkar, men som likevel kan opphalde seg i området.

Rugande: Dette ordet blir i teksten brukt om fuglar som frå båt blir observert liggande på reir (egg eller ungar), eller som varmar ungar som har forlate reiret.

Status for sjøfuglreservata

Dei undersøkte reservata blir i det følgjande gitt ei kort omtale. Resultat frå tidlegare registreringar er tatt med for å gi eit inntrykk av utviklinga i hekkebestandane. Sjøfuglreservata blei verna i 1993, og næraste telling i tid (1995) er tatt med som referanse for "normaltilstanden" slik den var rundt fredingstidspunktet.

Område talt opp i juni 2011 er markert med raudt. Sjøfuglreservata og ein del marine våtmarksreservat er vist med grønt, men nokre vil vere for små til å synast på kartet. Buholmen heilt i nord er det einaste området som ikkje er verna.

Gjennomgangen begynner med eit område som ikkje er verna som naturreservat. Dette er det einaste området i dei faste hekkefuglteljingane som ikkje er verna, og blir tatt med fordi ein vesentleg del av krykkjene i Sogn og Fjordane hekkar her.

Buholmen

Einaste omtale av denne lokaliteten tidlegare er gjort av Brun (1973) som registrerte 102 reir på Buholmen i juni 1972. Etter dette har det truleg ikkje hekka sjøfugl i nemneverdig omfang, for Johansen og Ervik (1977) nemner ikkje Buholmen trass i detaljerte undersøkingar elles i området. Lokaliteten ligg også nær fleire av dei stadene som blei undersøkt av Godø i 1983, 1984, 1994 og 2000, utan at den er omtalt av han, og den er heller ikkje nemnt i data frå registreringar som Fylkesmannen fekk gjort i området i 2003.

Tore Gundersen i Statens Naturoppsyn kom i juni 2008 over ein etablert krykkjekoloni på austsida av den eksponerte og relativt snaue Buholmen. Kolonien blei oppsøkt på ny og fotografert 16.6.2008, og det blei påvist 410 krykkjer og 278 reir. Det blei elles talt 45 toppskarv, 83 ærfuglhannar, 230 gråmåsar, 120 svartbak og 1 teist. Ein stor del av stormåsane var ungfuglar, og det var truleg ikkje hekking. Sannsynlegvis hadde krykkjene opphav (i alle fall delvis) frå kolonien på Einevarden, som stod tom frå og med 2008.

I fjor blei krykkjekolonien på Buholmen fotografert og talt opp på ny 15.6. Kolonien hadde auka i omfang og spreidd seg til nordsida av holmen. Det var 938 individ og 470 reir i kolonien, altså ein vesentleg auke på dei to åra etter at kolonien blei oppdaga. På eit skjer like ved kolonien låg om lag 450 ærfuglhannar (og 8 hoer), 40 toppskarv og to storskarv. Elles blei det registrert rundt 80 gråmåsar (hekking) og 10 svartbak (deriblant eit par med dunungar) og ein sildemåse. Ved detaljundersøking av bileta blei det dessutan oppdaga nokre få lomvi i krykkjeberget.

I år blei Buholmen besøkt og fotografert 7.6. Det blei talt 952 individ av krykkje og 434 reir i bruk i hovudkolonien på austsida. I tillegg hadde det etablert seg hekkande fugl på vestsida, men dette området var vanskeleg å få oversikt over på grunn av skjer og ugunstig vindretning. På eit bilete tatt inn frå nord blei det talt opp 46 krykkjer og rundt 20 reir. Totalt blei det dermed registrert 1013 individ og 454 reir i bruk.

På sjøen blei det registrert 8 lomvi og 5 alke, og ut frå foto kunne det leggjast til 42 lomviar på hyller i krykkjekolonien. Av teist blei det sett 12 frå båten, 10 av desse samtidig.

Tabellen under er basert på rapportar der omtalt reiserute viser at Buholmen har vore i undersøkingsområdet:

År	1973	1983	1994	2003	2008	2010	2011
Dato	juni	1.7.	3.6.	13.7.	15.6.	15.6.	7.6.
Toppskarv					45	40	35
Storskarv						2	1
Ærfugl					83 hannar	450 hannar	65 (2 hoer)
Krykkje	102 reir				410 (278 reir)	950 (470 reir)	1050 (460 reir)
Svartbak					120	10 (3 par)	40 (5 par)
Gråmåse					230	80 (10 par)	30 (10 par)
Alke							5
Lomvi						5?	50 (30 par)
Teist					1		12 (5 par)

Buholmen med krykkjekolonien i skyggepartiet på den beskytta austsida. Skjera i forgrunnen (med ærfugl) dempar bølgeslag frå aust og skjermar reira slik at krykkjene kan etablere seg relativt lågt ned mot sjøen. Buholmen er 32 meter høg.

Utsnitt av krykkjekolonien 7. juni 2011. Hekkeplassar for lomvi er sirkla inn med raudt.

Sildekruna

Landareal 72 da, sjøareal 182 da

Ein lita halvøy nord på øya Silda, med rik flora. Spesielt viktig som hekkelokalitet for gråmåse (ein av dei største koloniane i fylket), men også for fleire andre kyst- og sjøfuglartar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, gravand, tjeld, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne, teist, vipe og småspove. I 1990-åra var det eit aukande problem med attgroing av lauvtre. Mye av krattskogen blei rydda i 1999/2000, men vaks raskt opp igjen slik at ny rydding blei gjort vinteren 2008/09.

År	1994	2000	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	3. og 14.6.	1. og 14.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Toppskarv		7	6	7	5	9	10
Grågås		12 (3 par)			1 par	16 (3 par)	2 (1 par)
Kanadagås		28			19	9	
Ærfugl	25 hoer (fleire med kull)	450 (27 hoer m/kull)		15 (4 hoer) 2-4 par	9 (5 ho/2 kull) 2-4 par	26 (25 ho/4 kull) 5-8 par	8 hoer/1 kull (2-4 par)
Siland		2 par			25		
Tjeld	15 par	6 par	1 (1 par)	2 (1 par)		3 (2 par)	3 (2 par)
Sandlo	3 par						
Strandsnipe		1 par					
Raudstilk		2 par					
Myrsnipe	1 par	1 par					
Storspove	4 par	1 par					
Tjuvjo		1 par					
Fiskemåse			8				
Svartbak	75 par	50 par	66 (20 par)	34 (10 par)	46 (10 par)	31 (5-10 par)	21 (5 par)
Gråmåse	350 par	400 par	509 (100-150 p.)	333 (130 par)	300 (90 par)	286 (40 par)	286 (75 par)
Sildemåse						8	
Teist		5				1 (1 par)	
Kråke							1

Registreringar 8.6.11, frå 07:05

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv:	-	-
Grågås	6	1
Siland:	2 (eit par)	1
Tjeld:	3	2
Svartbak:	42 (5 rugande eller m/pull)	10
Gråmåse:	358 (105 rugande eller m/pull)	125
Teist:	2	1

Kommentar: Talet på individ av gråmåse til stades i kolonien har vore relativt stabilt dei siste åra, men hekkebestanden har vore svak. Det er derfor gledeleg at både talet på individ og talet på hekkande par i år er blant dei betre vi har registrert sidan teljingane tok til på 2000-talet. Svartbaken held seg meir stabilt på eit lågt nivå.

Reservatet har tydelegvis eit godt jordsmonn, for det er stor tilvekst av lauvkratt, særleg på nordsida. Dette avgrensar tilgjengeleg hekkeområde, men utan at det ser ut til å bety så mye med dagens svake næringstilgang. Kratt og tre blei felt vinteren 2008/09, og området rydda hausten 2009, utan at det gav seg andre utslag på hekkebestanden enn det ein kunne forvente ut frå utviklinga i fylket generelt.

Sildekruna er eit av dei få områda i fylket der det har vore ungar av ærfugl å sjå dei siste åra. I år såg vi ingen, verken ungar eller vaksne.

Dyr på beite: Ingen observert.

Flatholmen

Landareal 27 da, sjøareal 69 da

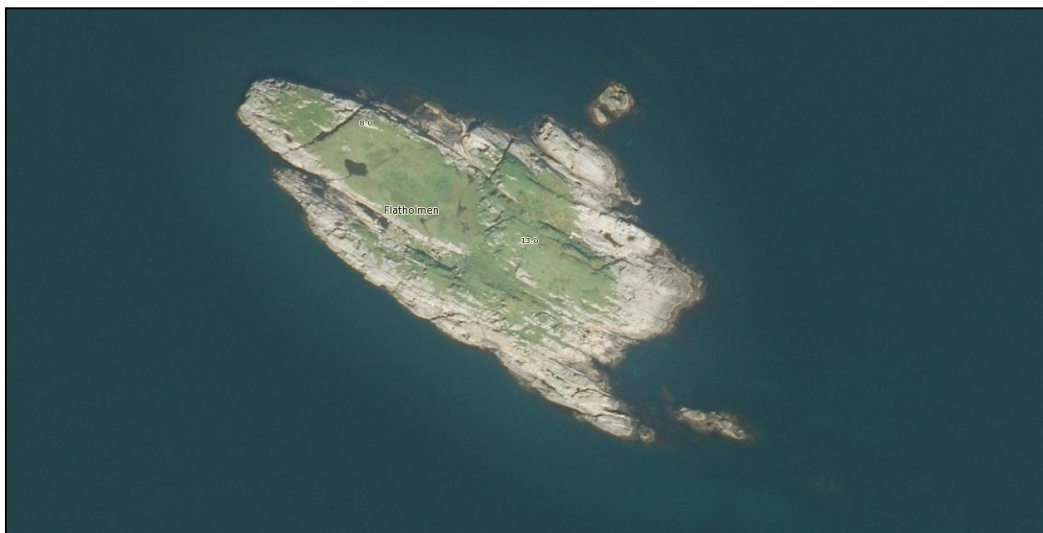
Ein flat holme med fin gras-/strandeng, med sauebeite. Tradisjonell hekkelokalitet for måsefuglar og viktig trekklokalitet for grågås (beite). Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, sildemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, myrsnipe, vipe og småspove.

År	1994	2000	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	4.6.	1.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Toppskarv			2				
Grågås	3 par	15 (2 par)	36	11 (1-2 par?)	17 (1-2 par?)	23	12
Kanadagås			95	8 (1 par)	60	24	59
Ærfugl	75 (fleire hoer m/kull)	30 (14 hoer m/kull)	15 (3 hoer)	6 (3 hoer) 3-4 par	17 (16 hoer, 1 kull) 3-4 par	4 (hoer) 2 par	10 (8 hoer) 2-3 par
Tjeld	6 par	3 par	6 (3 par)	3 (2 par)	8 (4 par)	2 (1 par)	5 (3 par)
Fiskemåse		25 par	18	3 (2 par)		3 (2 par)	1
Svartbak	90 par	100 par	85 (20 par)	62 (25 par)	52 (10 par)	48 (10 par)	44 (15 par)
Gråmåse	75 par	100 par	169 (40 par)	168 (70 par)	200 (80 par)	96 (30 par)	144 (55 par)
Sildemåse	50 par	50 par	5		2 (1 par)		11 (4 par)
Lunde					2		
Teist						1 (1 par)	
Kråke			1	2	2	2	1

Registreringar 8.6.11, frå 07:45

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	2	- (?)
Ærfugl:	3 (1 ho)	1
Tjeld:	3	2
Fiskemåse:	16 (6 rugande)	8
Svartbak:	47 (24 rugande eller m/pull)	25
Gråmåse:	101 (48 rugande eller m/pull)	55
Sildemåse:	2 (1 rugande)	2
Raudnebbterne:	2	?

Kommentar: Ikkje auke for gråmåsen her som på Sildekruna, men litt betre for svartbak og fiskemåse. Ein relativt stabil, god hekkeplass. Talet på gjæser er uvanleg lite i år, men ettersom holmen først og fremst er viktig som beiteområde og kvileplass kan dette vere tilfeldig. Dyr på beite: 6 sauar registrert.

Flatholmen
5.9.2010
(Norge i bilder/
Norge Digitalt)

Lysholmen

Landareal 19 da, sjøareal 79 da

Ligg i nordre Ulvesund, ut mot Sildegapet. Vegetasjonen er prega av strandeng. Viktig hekkeplass for måsefugl, hadde på 80-talet den største sildemåsekolonien i Nordfjord. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, sildemåse og gråmåse.

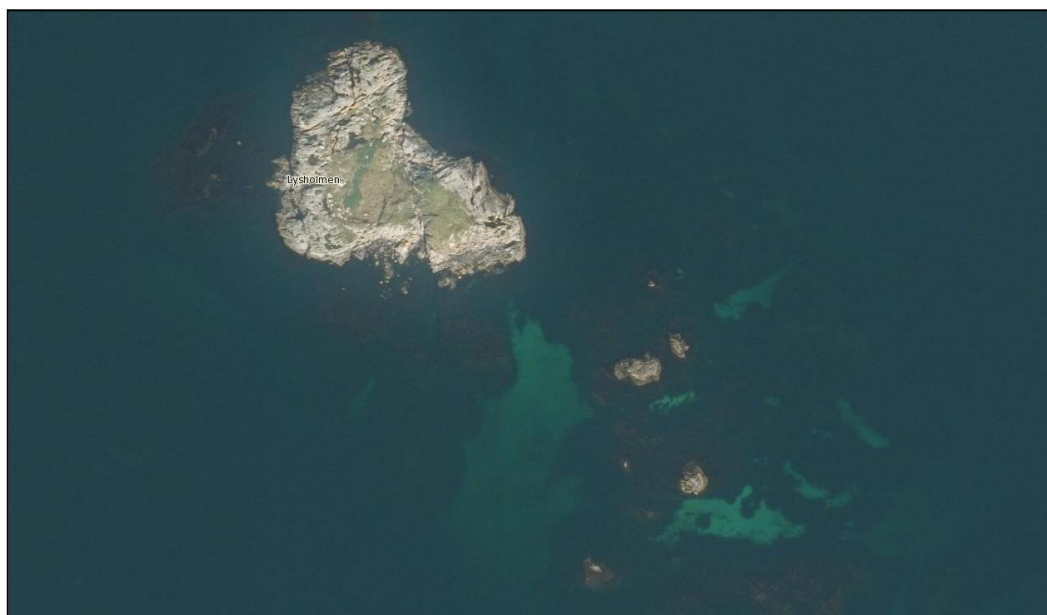
År	1994	2000	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	4. og 14.6.	1. og 14.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Toppskarv		14	30	10	5	4	1
Grågås	2 par	8	6	2 (1 par)	1 (1 par)		2
Ærfugl	40 hoer, fleire med kull	300 (mest hannar)	11 (4 hoer, 1 kull)	22 (7 hoer) 5 par	3 hoer 2 par		
Stokkand					7		
Tjeld		2 par	4 (2 par)		8 (4 par)		2 (1 par)
Fiskemåse			27	11 (5 par)	7 (3 par)	20 (2 par)	2 (1 par)
Svartbak	45 par	60 par	63 (20 par)	55 (20 par)	46 (10 par)	34 (10 par)	40 (15 par)
Gråmåse	160 par	30 par	42 (15-20)	27 (10 par)	26 (3-4 par)	17 (5-10 par)	35 (20 par)
Sildemåse		35 par	10	4 (3 par)			
Teist		2			2 (1 par)	2 (1 par)	
Kråke			1			1	

Registreringar 8.6.11, frå 08:15

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv:	1 (kvileplass)	-
Ærfugl:	4 (1 ho)	1
Siland:	2	1
Fiskemåse:	5	2
Svartbak:	45 (14 rugande eller m/pull)	15
Gråmåse:	28 (10 rugande eller m/pull)	15
Teist	2	1

Kommentar: Som elles i fylket er hekkebestandane små, og om lag på nivå med fjoråret. Fråveret av ærfugl dei siste åra er typisk for utviklinga av hekkebestanden for denne arten i Sogn og Fjordane.

Dyr på beite: Ingen observert.

Lysholmen
5.9.10
(Norge i bilder/
Norge Digitalt)

Einevarden

Landareal 1458 da, sjøareal 1031 da

Det største fuglefjellet i fylket, vest på Vågsøy. Utilgjengeleg område som det er vanskeleg å få full oversikt over. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, krykkje, gråmåse, svartbak, alke, lomvi, teist og lunde.

År	1994	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	4.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Havhest	25 par	5	8 (5 par)	3 (2 par)		
Toppskarv		113 (10 reir?)	25 (2-4 par)	44 (20 par)	8 (10 par)	55 (5-10 par)
Havørn		1 ungfugl		4 (1 vaksen)		
Tjeld		1				
Tjuvjo				3		
Krykkje	2100 reir	90 (20 reir)	32 (16 reir)	150		
Fiskemåse		2				
Svartbak		6	2	19	12	6
Gråmåse		26	4 (2 par)	34	12	16
Alke	ca. 100 par	350	300 (180 par)	250 (150 par)	200 (160 par)	130 (105 par)
Lomvi	ca. 100 par	250	200 (120 par)	150 (90 par)	230 (185 par)	120 (95 par)
Lunde	5000 par	3300	6400 (5000 par)	5000 (4000 par)	3600 (2900 par)	2000-2500 (1800 par)
Teist			4 (2 par)	10 (5 par)		
Kråke				5 (2 par)		
Ramn						

Registrering 7.6.11, frå om lag 19:35

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	66 (2 reir sett)	5
Havørn	1	-
Svartbak	5	-
Gråmåse	19 (2 rugande)	2
Fiskemåse	1	-
Alke	74	150
Lomvi	45	85
Lunde	1500-2500	1500
Teist	2	1

Kommentar: Ingen spor etter hekkeforsøk av krykkje i år heller, så staden er nok definitivt gitt opp, i alle fall for ein periode. Den nye kolonien på Buholmen i Selje som blei funne i 2008 (same år som Einevarden for første gang stod tom) skriv seg nok herifrå, men truleg med påfyll frå Runde, der krykkja også har hatt dårlege sesongar dei siste åra.

Det er vanskeleg å gi overslag over hekkebestanden av toppskarv, da fuglane hekkar i bratte fjellsprekker med dårleg innsyn. Vertilhøva var ikkje ideelle i år, og vi fekk berre positivt påvist to reirplassar.

Gråmåsen hekka igjen i år, om enn i relativt symbolsk omfang.

Også i år var det på grunn av sjøgang ikkje mogleg få noko godt tal på kor mange alkefuglar som låg på vatnet, så talet på 1500-2500 lunde er eit grovt overslag over det samla talet i området (teljing av reirgangar er ikkje praktisk mogleg, da Einevarden ikkje er tilgjengeleg utan klatreutstyr). Tre fotoseriar av fugl på sjøen viste 796 lundefugl, 74 alke og 45 lomvi. Dersom dette er representative tal, tilseier det at alke utgjør rundt 10% av individa og lomvi 5-6%, eller om lag 150 par alke og 85 par lomvi. Dette er ikkje så langt unna tidlegare overslag.

Stallbrekka

Landareal 271 da, sjøareal 124 da

Mindre fuglefjell i Kvalheimsvika vest på Vågsøy. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, krykkje, gråmåse, svartbak og teist.

År	1994	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	4.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Havhest	15 par	10 par	23 (13 par)	34 (15 par)	14 (7 par)	
Toppskarv		21	34 (5 par?)	7 (5 par)	6 (1 par)	1
Ærfugl	50	42 (2 hoer)	2 hannar	18 (3 hoer)	27 (7 hoer)	6 (5 hoer)
Siland						
Tjeld		3 (2 par)				1
Krykkje	40-50 reir	200 (145 reir)	350 (216 reir)	180 (112 reir)	330 (164 reir)	273 (180 reir)
Svartbak	10 par		4 (1 par)	2		1
Gråmåse	100 par	52 (20 par)	106 (30 par)	75 (25 par)	56 (10 par)	46 (18 par)
Teist	”nokre få”			6 (3 par)	5 (3 par)	
Ramn						1

Registrering 7.6.11, frå 19:05

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Havhest	2	1
Toppskarv	16	1
Ærfugl	17 (3 hoer)	?
Vandrefalk	1	-
Tjeld	2	1
Krykkje	270	201
Gråmåse	43 (11 rugande)	15
Svartbak	4	-
Ramn	2	1

Kommentar: I fjor blei havhesten for første gang ikkje registrert som hekkefugl i sjøfuglreservata i Sogn og Fjordane, men i år var eitt par på plass på ei fjellhille i Stallbrekka. Det kan ikkje utelukkast at det hekkar nokre fleire par i fjellveggane lengst nord i fylket, men ingen blei sett på strekninga mellom Stallbrekka og Buholmen.

Krykkjekolonien aukar framleis, og med 201 reir i bruk (talt frå foto) er den no nesten tilbake på høgde med toppnoteringa frå 2007. For andre artar er det ikkje snakk om større endringar.

Utsnitt av krykkjekolonien i Stallbrekka.

Klovningen

Landareal 210 da, sjøareal 430 da

Omfattar også skjera Skorningane. Høglennt øy og holmar i den ytre skjergarden med frodig vegetasjon. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, ærfugl, tjeld, steinvendar, krykkje, gråmåse, svartbak, alke, lomvi, lunde og teist. Lunde og krykkje forsvann som hekkefuglar på 1980-talet, alke og lomvi etter 1995.

År	1994	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	4.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Toppskarv		59 (15-20 par)	35 (2-4 par)	33 (5 par)	37 (5-10 par)	28 (5 par)
Gravand						
Ærfugl		130 (36 hoer)	116 (5 hoer) 5 par?	650 (45 hoer)	310 (25 hoer) 5-10 par	168 (10 hoer) (5 par)
Svartand		250		60	40	
Havørn			1 vaksen	2 vaksne		
Tjeld	4 par	2	6 (4 par)	2 (2 par)	4 (3 par)	5 (3 par)
Fiskemåse		7 (5 par)	1 (1 par)	1	5 (1 par)	1 (1 par)
Svartbak	50 par	49 (1 par)	38 (9 par)	18 (2 par)	31 (10 par)	28 (7 par)
Gråmåse	10 par	119 (30 par)	197 (70 par)	77 (25 par)	57 (15 par)	105 (20 par)
Sildemåse		1	26 (15 par)		3 (1 par)	3 (1 par)
Alke	ca. 25 par	1				
Lomvi	ca. 10 par	1				
Teist		9		1 (1 par)	10 (6 par)	8 (4 par)
Kråke				2 (1 par)	2 (1 par)	
Ramn			2 (1 par)			

Registrering 7.6.11, frå 17:40

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	34	?
Ærfugl	9 (1 ho)	5
Tjeld	2	2
Svartbak	27	4
Gråmåse	71 (15 rugande)	20
Sildemåse	1	1
Teist	11	6
<i>Skorningane:</i>		
Toppskarv:	3	-
Ærfugl	80 hannar, 2 hoer	-
Svartbak	8 (1 rugande)	1
Gråmåse	35 (1 rugande)	3
Kråke	1	-

Kommentar: Dønningar og vind gav dels vanskelege teljetilhøve. Toppskarven har hatt svake hekkesesongar i den nordlege delen av fylket dei siste åra, og dessverre kom vi ikkje nær nok den sentrale hekkeplassen til å kunne sjå reir i bergsprekkene. Men mot normalt såg vi heller ingen trafikk av flygande skarvar ut frå eller inn i berget. Hekkebestandane av måsar er på om lag same låge nivå som det har vore etter 2007.

Dyr på beite: Ingen observert.

Veststeinen

Landareal 110 da, sjøareal 290 da

Ei større øy med mindre skjer og holmar ytst i Skjergarden vest for Bremangerlandet. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, krykkje, gråmåse, svartbak, alke, lomvi, lunde og teist.

År	1994	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	5.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Havhest	20 (8 par)	3			1	
Havsule		5	1			
Toppskarv	80 par	25 (ca 10 par)	13 (3 par)	35	13	?
Grågås	ca 10 par					
Ærfugl					27 hannar	
Havørn		6 ungfuglar		1 vaksen		
Vandrefalk				1		
Tjeld	6 par	2	2 (2 par)	5 (3 par)	7 (4 par)	2
Krykkje						
Fiskemåse			5			
Svartbak	75 par	50	167 (40 par)	10 (5 par)	47 (5 par)	4
Gråmåse	5-600 par	80 (25 par)	153 (60 par)	55 (15 par)	86 (15 par)	61 (20 par)
Sildemåse			35 (10 par)			
Alke	75-100 par	22	65 (40 par)	10 (5 par)	22 (10 par)	?
Lomvi	150-200 par	10	105 (60 par)	20 (10 par)	35 (15 par)	?
Lunde	minst 8000 par	2500-4000 (2000 par)	1900 (1500 par)	100 (2800 par)	1600 (3400 par)	80 (2600 par)
Teist		2	9 (5 par)	6 (4 par)	9 (5 par)	?
Kråke					1	
Ramn					1 (1 par)	
Havert					1	
Steinkobbe					3	8

Registrering 7.6.11, frå 17:00

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	26	5
Havørn	2 vaksne	-
Ærfugl	4 hannar	?
Tjeld	1	1
Småspove	1	-
Svartbak	75	15
Gråmåse	55	25
Alke	5	?
Lomvi	1	?
Lunde	3000 på sjøen	2500
Teist	5	3
Kråke	2	-
Ramn	1	-
Havert	9	

Kommentar: Ilandstiging for kontroll av lundekolonien blei gjort seinare, 22.6.

Det blei sett om lag 10 reirplassar for toppskarv frå båten (på nordsida), men ingen fuglar i området. Vi kom ikkje nær nok til å sjå om det låg fugl i reira, så det er usikkert om dei var i bruk. Talet på hekkande toppskarv er derfor svært usikkert.

For alke og lomvi er det vanskeleg å seie noko om hekkebestanden, men den er truleg svært liten. Hekkeplassane for desse artane er innanfor skjera på nordsida, og i fjor kom vi ikkje til på grunn av sjøgangen. I år var det også vanskelege tilhøve, men vi kom i alle fall innanfor synsvidde, og burde ha sett fugl i berget dersom dei var der. På fem bilete tatt 7.6. av lundefugl på sjøen da tilsynelatande heile den ikkje-rugande lundebestanden kom inn frå havet om kvelden, var det berre ein lomvi å finne. Sjølv om alke og lomvi ikkje nødvendigvis følgjer innkommande lundefugl, er det normalt å finne dei saman på sjøen rundt kolonien. Når det gjeld estimat for hekkande lunde, brukte vi dei same 6 nye prøvefelt (kvart på 30 m²) som blei etablerte i 2008. Vi fann 41 reirgangar i bruk (mot 43 i fjor, 56 i 2009 og 46 i 2008), eller 0,23 reirhol i bruk per m². Lundefuglane sitt hekkeområde dekkjer store deler av grasbakken i aust, og fire mindre område mot vest. Eit hekkeområde på 11 dekar (oppgitt av Godø (1984) og i stor grad verifisert ved innteikning på flyfoto) tilseier ein hekkebestand på 2800 par i 2008, 3400 par i 2009, 2600 par i fjor og 2500 par i år. Tala frå 2005 og 2007 skriv seg berre frå teljing av individ ved kolonien, og er dermed høgst usikre.

For første gang fekk vi også talt reirhol i Godø sitt prøvefelt frå 80-åra, men berre delvis. Dei ni øvste rutene (kvar på 3x3 m) i Godø sitt B-felt blei saumfart, og vi fann 12 reirgangar i bruk. Dette tilsvarar 0,15 reir per m², og ein samla hekkebestand på 1630 par. Tala frå dei same ni rutene då Godø gjorde sine undersøkingar var 67 reirgangar i bruk i 1983 og 63 i 1984, tilsvarande 0,83 og 0,78 reirhol per m², og hekkebestandar på 9100 og 8500 par. Heilt uavhengig av kor nøyaktig vi har målt inn Godø sitt tellefelt i år, var det klårt færre reirgangar i området rundt toppen av Veststeinen no enn det må ha vore på 80-talet. Samanlikna med våre eigne, tilfeldig spreidde tellefelt var talet på reirhol heilt i nedre del av skalaen. Dette kan bety 1) at lundefuglane no i større grad bruker område lenger ned frå toppen enn dei gjorde før (ei forskyving av tyngdepunktet i kolonien), eller 2) at reirtalet er uendra i nedre delar, men dårlegare på toppen (ein nedgang i delar av kolonien). Men den store forskjellen i samla reirtal tyder på at det er ei tredje forklaring som er mest aktuell; at det har skjedd ein reell tilbakegang i heile kolonien frå 80-talet til no. Dyr på beite: Ingen observert.

Oppmåling av tellefelt i lundekolonien på Veststeinen 22. juni. Eit reirhull i bruk nede til venstre.

Skorpeholmane

Landareal 12 da, sjøareal 62 da

To holmar og nokre mindre skjer nær munningen av Nordfjorden på nordsida av Rugsundøy. Hekkeplass for måsefugl, men sterkt tilgroing med buskfuru og lauvtre dei siste ti åra. Av påvist hekkande artar kan nemnast hegge, ærfugl, siland, vipe, tjeld, steinvendar, fiskemåse, svartbak og makrellterne.

År	1994	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	13.6.	1. og 15.6.	14.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Toppskarv		3	4		14	10	5	5
Storskarv						2		
Hegge	18 par				1			
Grågås	1 par	18 (hekking)		3	2 (1 par)			12
Ærfugl	150 (fl. hoer med ungar)	18 hoer (14 med ungar)	5	4 hoer	5 (2 hoer) 2 par		1 (1 par)	3 ho, 1 kull (2 par)
Siland	8 hoer	2 par		2				
Tjeld		2 par	6	2	2 (1 par)	2 (1 par)	3 (2 par)	2 (2 par)
Storspove		1 par						
Fiskemåse		20 par		2	2 (1 par)	1 (1 par)	1 (1 par)	3 (2 par)
Svartbak	18 par	ca 30 par	23 (4 par)	35 (12 par)	24 (6 par)	11 (2 par)	13 (5 par)	9 (5 par)
Gråmåse	25 par	5 par	3 (1 par)	6 (2 par)	6 (2 par)	7 (1 par)	7 (5 par)	20 (7 par)
Kråke				1	1			2

Registrering 8.6.11, frå 09:05

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	4	2
Ærfugl	24 (9 hoer)	5
Fiskemåse	4	2
Svartbak	31 (8 rugande)	10
Gråmåse	23 (8 kull/rug. fuglar)	12
Kråke	1	?

Kommentar: Begge holmane har vore dekt av skog, men det har likevel kvart år blitt registrert ein liten bestand av hekkande svartbak og nokre gråmåse. For to år sidan blei skogen felt på den vestlege holmen, og med nokre få unntak er det der alle dunungar og rugande fuglar seinare har blitt registrert. Holmen var ikkje rydda for hogstavfall før teljinga blei gjort, slik at tilgjengeleg reirareal var avgrensa, men trefellinga har likevel hatt ein positiv effekt. I elles dårlege hekkesesongar er auken her eit signal om at gjengroing er eit problem som kjem i tillegg til den dårlege næringstilgangen.

Her som i dei andre reservata inne i fjordane fann vi ein del ærfugl også i år, i motsetnad til dei generelt mye dårlegare resultatata ytst på kysten.

Dyr på beite: Ingen observert.

Haukedalsholmane

Landareal 16 da, sjøareal 96 da

Tre holmar og nokre mindre skjer sør for Rugsundøy. Holmane har vore sterkt gjengrodd med buskfuru og lauvtre. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, stokkand, sildemåse, gråmåse, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

År	1994	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	13.6.	12.6.	14.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	17.6.
Toppskarv				2				2
Hegre		15-20 par	21	5	7 (5 par)	4 (3 par)	4	1
Grågås	2		1		5 (2 par)		11 (4 par)	
Ærfugl	120 (fl. hoer med ungar)	24 hoer (6 med ungar)	16 hoer	13 (12 hoer)	17 (9 hoer) 5 par	7 hoer 3 par	3 hoer 3 par	12 (11 ho) 5 par
Siland	12							
Tjeld	3 par	4 par	8	2	2 (2 par)	4 (2 par)	2 par	4 (3 par)
Strandsnipe					1 (1 par)		1 (1 par)	
Raudstilk	1 par							
Fiskemåse		150 par	33 (6 par)	2 (2 par)	2 (1 par)		5 (2 par)	4 (2 par)
Svartbak	10 par		21 (3 par)	31 (11 par)	20 (6 par)	17 (4 par)	23 (12 par)	23 (12 par)
Gråmåse	20-25 par	10 par			2 (1 par)		10 (3 par)	
Kråke			2	1	1	2		

Registrering 8.6.11, frå 09:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl	15 (10 hoer)	5
Tjeld	3	3
Strandsnipe	1	1
Fiskemåse	3 (1 rugande)	2
Svartbak	24 (6 kull/rug.)	10

Kommentar: Det har tidlegare blitt registrert opptil 110 par gråmåse (1984) og 150 par fiskemåse (2000) i reservatet, men dei siste åra har tala vore mye lågare på grunn av tilgroing med utplanta grantre i tillegg til dårleg næringstilgang. For to år sidan blei skogen felt på alle dei tre holmane, og sjølv om hogstavfallet ikkje blei rydda før i år (etter hekkesesongen) har vi sett ein auke i talet på hekkande fuglar samanlikna med 2008. Hekkebestandane er om lag dei same i år, dvs høgare enn i 2007 da næringstilhøva etter alt å dømme var langt betre. Dette viser på same måte som for Skorpheholmane at gjengrodd hekkeområde hindrar sjøfuglane i å utnytte det potensialet næringstilhøva elles gir.

Dyr på beite: Ingen observert.

Tennøyane

Landareal 151 da, sjøareal 197 da

To graskledde øyar i Bremanger kommune der fjordarmene Midtgulen og Nordgulen møtast. Øyane ligg kloss i kvarandre og er begge på rundt 70 dekar. Øyane er særleg av verdi som hekkeplass for måsar, men av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, tjeld, vipe, småspove, raudstilk, fiskemåse, hettemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

År	1995	2000	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	3.6.	2.6.	14.6.	7.6.	15.6.	19.5.	15.6.
Grågås	18 (3 par)	20 (hekking)					4 (1 par)
Ærfugl	40 (fl. hoer m/ungar)	24 (21 hoer)	3 (2 hoer)	4 (1 hoer) 2 par		45 (12 hoer) 2 par	
Siland					5 (2 par)	2 (1 par)	2 (1 par)
Tjeld	8-10 par	4 par	5 (2 par)	1 (1 par)	5 (4 par)	1 (1 par)	4 (3 par)
Heilo			1				2
Storspove		+					
Strandsnipe					1 (1 par)	1 (1 par)	
Fiskemåse	ca. 50 par		31 (10 par)	13 (5 par)	12 (6 par)	5-10 (3 par)	
Svartbak	ca. 50 par	ca. 30 par	48 (10 par)	27 (10 par)	18 (5 par)	30-40 (20 par)	12 (5 par)
Gråmåse	50-60 par	120 par	148 (50 par)	181 (70 par)	65 (25 par)	170 (70 par)	45 (10 par)
Makrellterne		ca. 25 par					
Kråke			1				

Registrering 8.06.11, frå 10:15:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	3	-
Ærfugl	28 (2 hoer)	2
Siland	2 (eitt par)	1
Fiskemåse	8	2
Svartbak	12 (3 rugande)	5
Gråmåse	65 (17 rugande)	25
Makrellterne	1	-

Kommentar: Tennøyane skilde seg i fjor ut frå så godt som alle dei andre undersøkte sjøfuglreservata ved at talet på hekkande gråmåse hadde gått ned. Rett nok blei Tennøyane i 2009 talt opp i mai, slik at tala ikkje kan samanliknast direkte, men resultatet var så eineståande dårleg at det ikkje kan vere tvil om at det hadde skjedd alvorleg uroing av dei hekkande fuglane. Tre av fredingsskilta på øyane var også blitt fjerna. I år har tala på hekkande gråmåse auka igjen, men ikkje så mye som ein kunne vente.

Tennøyane er framleis i bra tilstand når det gjeld vegetasjonen, men på delar av øyane begynner røsslyngen å bli grovvaksen og lite eigna for sjøfugl.

Dyr på beite: 5 sau registrert på den vestlegaste av øyane.

Vengane

Landareal 40 da, sjøareal 580 da

Ei samling låge holmar og skjer i Frøysjøen, med lite jordsmonn men til dels frodig vegetasjon på dei største. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, raudstilk, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

År	2000*	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	9.6.	21.6.	14.6.	14.6.	7.6.	15.6.	17.6.	15.6.
Grågås	+	1 par	22	37 (1 par)	77 (1 par)	18 (1-2 par)	6 (1-2 par)	15 (3 par)
Ærfugl	16 hoer m/kull 16 par	7 hoer 2 par	3 (2 hoer)					
Tjeld	+	13	11	9	2 (2 par)		6 (4 par)	3 (2 par)
Småspove		2						
Strandsnipe		1						
Fiskemåse		9 (5 par)	4 (4 par)	6	5 (2 par)			4 (2 par)
Svartbak	+	40 (1 par)	80 (30 par)	92 (30 par)	96 (30 par)	52 (15 par)	64 (20 par)	83 (30 par)
Gråmåse	+	15 (3 par)	12 (2 par)	16 (6 par)	14 (7 par)	5 (2 par)	8 (3 par)	21 (12 par)
Teist			1					
Kråke		3-4	1	2				2
Oter						1		
Mink							1	

Også undersøkt i 1994/95, men ikkje omtalt i rapporten (Godø 1995) *Vanskelege vêrtilhøve hindra ilandstiging i 2000

Registrering 8.6.11, frå 10:50

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Stokkand	1	-
Tjeld	2	1
Fiskemåse	7 (1 rugande)	3
Svartbak	73 (20 rugande)	25
Gråmåse	27 (10 rugande)	15
Kråke	4	-

Kommentar: På 80-talet hekka her opptil 30 par fiskemåse og 78 par svartbak, 15 par makrellterne, 10 par raudnebbterne og 4 par teist. Generelt har hekkebestandane gått ned sidan då, med eit absolutt botn-nivå i 2004. Etter dette har talet på hekkande fuglar vore relativt stabilt, med svartbaken på eit merkbart betre nivå enn dei andre.

Dyr på beite: 5 sauar og 2 lam sett på den største av holmane.

Rognane

Landareal 4 da, sjøareal 121 da

Rognane er ei samling små og låge skjer i fjorden mellom Hovden og fastlandet. Tradisjonell hekkeplass for måsefuglar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, svartbak, makrellterne og raudnebbterne.

År	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	3.6.	8.6.	21.6.	14.6	14.6	7.6	15.6.	17.6.	15.6.
Toppskarv	1			1	4				
Grågås		6		4		14		2	2
Ærfugl		17 (16 ho) 16 par	2 hoer						
Tjeld	2 par	1 par	2	4	4	1 (1 par)			3 (2 par)
Fiskemåse	10 par		1		1				2 (1 par)
Svartbak	12 par	20 par	4 (1 par)	3 (1 par)	3	8 (1 par)	3 (1 par)	3 (1 par)	6 (3 par)
Gråmåse									1
Teist		3							
Kråke			1						

Registrering 8.6.11, frå 12:06

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	4	-
Siland	1 ho	1
Tjeld	1	1
Fiskemåse	2	1
Svartbak	5 (1 rugande)	3

Kommentar: Eit lite område, og dermed meir ustabil enn dei større reservata. Få artar og få individ, i år som dei siste åra. Skjera er svært låge og utsette for sjø.

Eit utsnitt av grasbakken i Hovdefjell naturreservat, der det for elleve år sidan hekka 1500 par gråmåse. I år blei det talt opp 23 rugande individ.

Hovdefjell

Landareal 700 da, sjøareal 880 da

Består av Nord-Hovden og Kroksøya. Området har vore ein av dei største gråmåsekoloniane i Sør-Norge. Av andre registrert hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, svartbak, sildemåse, tjuvjo og teist.

År	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	4.6.	8. og 9.6.	21.6.	14.6	14.6	7.6	15.6.	17.6.	15.6.
Toppskarv				2					
Hegre				1					
Grågås	12 (6 par)	12 (2 par)	2	8	12	15 (2 par)			2 (1 par)
Kanadagås					3				
Ærfugl	25 hoer, fl. kull	17 (14 kull)	1 hann			10 (5-10 par)			
Siland					2				
Havørn			2 (1 ung)	1 ung			1 vaksen		
Kongeørn				2 ung					
Tjeld		3 par	12	9	3	4 (2 par)	1 (1 par)	1 (1 par)	1 (1 par)
Fiskemåse				1	4 (2 par)	1 (1 par)	1 (1 par)	5 (2 par)	6 (2 par)
Svartbak	12 par	100 par	25	19 (4 p)	43 (15 p)	24 (7 par)	15 (3 par)	21 (5 par)	13 (5 par)
Gråmåse	1200 par	1500 par	48	95 (12 par)	420 (170 par)	475 (140 par)	83 (10 par)	108 (10 par)	121 (45 par)
Teist		8							
Kråke									4
Ramn					1				
Oter			2						

Registrering 8.6.11, frå 11:25

Nord-Hovden: Grågås 4 (2 par), svartbak 5 (3 rugande), gråmåse 60 (23 rugande). Vesle Kroksøy: Tjeld 1, Fiskemåse 2 (1 rugande), svartbak 7 (1 rugande + 1 kull dunungar). Store Kroksøy: Grågås 1, tjeld 1, svartbak 5 (1 rugande), gråmåse 45 (15 rugande eller m/dunungar), sildemåse 4.

Hovdefjell samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	5	2
Tjeld	2	2
Fiskemåse	2	1
Svartbak	17 (6 rugande/ungar)	7
Gråmåse	105 (37 rugande/ungar)	40
Sildemåse	4	2

Kommentar: Nedgangen i hekkebestanden har vore dramatisk etter 2000, da det hekka om lag 1500 par gråmåse i reservatet. Ringmerking av gråmåseungar i kolonien (gjort av Vidar Seim i fleire år), viser at nedgangen kom i 2001: 1997 ca. 120 ungar merkte, 1998 63 ungar merkte, 1999 89 ungar merkte, 2000 106 ungar merkte, 2001 6 ungar merkte, 2003 2 ungar merkte, 2004 0 ungar (ringmerkaren fann om lag 25 reirgropar i 2004, men det såg ikkje ut som det hadde vore ungar i nokre av dei). Det blei ikkje ringmerka i reservatet i 2005. I 2006 fann Vidar Seim 30 reirgropar som det såg ut til å ha vore ungar i, og merkte 7 ungar. I 2007 blei det funne 40 reir i hovudkolonien som såg ut til å ha vore i bruk. Det blei likevel berre merka 9 ungar, og funne 6 daude ungar (om lag ei veke gamle). I 2008 og 2009 såg vi ikkje hekkande gråmåsar i hovudkolonien i det heile, men i fjor var fuglane tilbake – om enn i svært avgrensa omfang. Tala er nesten identiske i år.

Dyr på beite: 5 sauar sett på store Kroksøy.

Frøyskjera

Landareal 180 da, sjøareal 11670 da

Eit av dei større reservata i fylket, omfattar eit stort tal øyar, holmar og skjer i den ytre skjergarden sørvest for Frøya/Kalvåg. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, vipe, raudstilk, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

År	1984	2004	2005	2007	2008	2010
Dato	6.6.	21.6.	14.6	7.6	15.6.	16.6.
Havhest					1	
Toppskarv		90	80	15	10	29
Storskarv				1		
Grågås	3	2 par	8			5 (1 par)
Ærfugl	82 (70 hannar)	80 5 par	249 (33 hoer)	192 (14 hoer) 10 par	30 (5 hoer) 3 par	455 (28 hoer) 5-10 par
Tjeld	8 par	ca. 25	7	8 (4 par)	10 (5 par)	12 (7 par)
Steinvendar	1 par					
Fiskemåse		2	18	5 (2 par)	6 (2 par)	2 (2 par)
Svartbak	75 par	95 (1 par)	121 (50 par)	169 (45 par)	64 (20 par)	156 (35 par)
Gråmåse	80 par	30	60 (20 par)	170 (40 par)	54 (12 par)	124 (30 par)
Sildemåse	100		1	20 (8 par)		
Raudnebbterne	60 par					
Terne ubestemt			4-5	10 (3-4 par)	1	
Tjuvjo	1 par					
Teist	10	2				
Kråke			1		1 (1 par)	
Havert			1 hann			
Steinkobbe						1
Nise				1		

Registrering 7.6.11, frå 14:50:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Islom	1	-
Toppskarv	59	-
Grågås	11	2
Ærfugl	108 hannar og 32 hoer	10
Tjeld	11	6
Steinvendar	1	1
Spøve ubest.	1	-
Myrsnipe	1	-
Fiskemåse	1	1
Svartbak	211 (38 rugande)	45
Gråmåse	92 (32 rugande)	35
Alke	2	-
Kråke	4	-
Oter	4 (2 ungar)	
Steinkobbe	1	

Kommentar: Ingen større endringar sidan i fjor, med unntak av at svartbakbestanden er aukande. Området består av eit stort tal små øyer og holmar, med spreidde par og berre få konsentrasjonar av hekkande fugl. Svartbaken er den arten som har klart seg best gjennom dei vanskelege tilhøva etter samanbrotet i 2004, og fordi den også er den mest talrike arten i området har Frøyskjera hatt ei meir stabil utvikling enn andre område. Dyr på beite: Ingen observert.

Aralden

Landareal 40 da, sjøareal 140 da

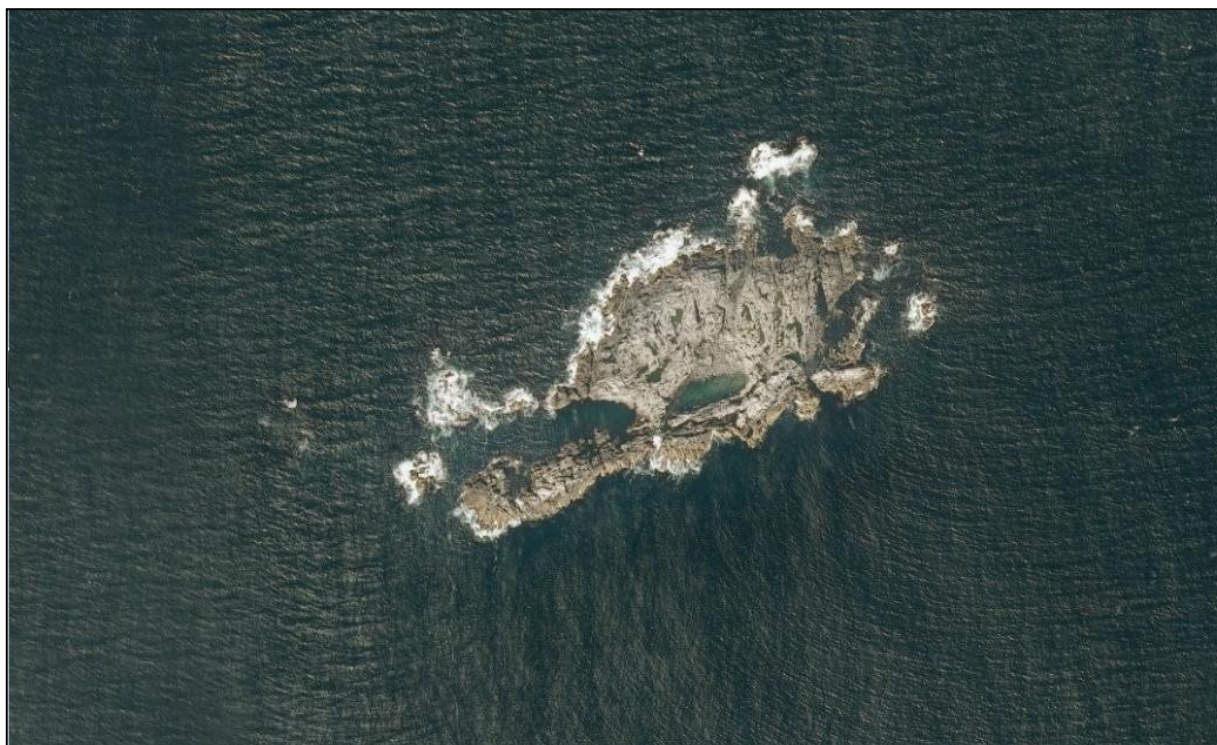
Ein større holme og nokre mindre skjer som ligg vêrhardt til vest for Hovden. Fjell i dagen med lite jordsmonn og vegetasjon. Hekkeplass for svartbak, gråmåse og teist, kvileplass for skarv, og beiteplass for ærfugl og havelle vinterstid.

År	2004	2005	2007	2008	2010
Dato	21.6.	15.6	6.6	16.6.	16.6.
Toppskarv	8	2		21	
Ærfugl	7 hannar	3 (2 hoer)			1 hann
Tjeld	3	1	2 (1 par)	9 (3 par)	1 (1 par)
Fiskemåse		1		4	5
Svartbak	15	10 (2 par)	63 (4 par)	15 (4 par)	25 (4 par)
Gråmåse	3	4	15	2	20
Sildemåse			13		
Teist		4	4 (2 par)	1 (1 par)	

Registrering 7.6.10, frå 14:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	10	-
Tjeld	2	1
Svartbak	23 (1 rugande)	6
Gråmåse	2 (1 rugande)	1
Teist	5	3
Kråke	1	-

Kommentar: Området er tilsynelatande stabilt som hekkplass, men det ligg ikkje føre teljingar frå 80- og 90-talet, så det er uklart kor store bestandane har vore tidlegare. Området er også vanskeleg å telje på grunn av konstante dønningar og sterkt drag i sjøen, som gjer det vanskeleg med innsyn til dei indre delane av holmen.

Aralden 2.9.2010. (Norge i bilder/ Norge Digitalt)

Indre-Ånnøy

Landareal 84 da, sjøareal 119 da

Reservatet omfattar eit lyngheiområde på den austlegaste delen av Ånnøy. På grunn av manglande beiting er lyngen no er i grovaste laget, og det har vakse opp ein del rognebusker. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, raudstilk, småspove, svartbak, gråmåse og sildemåse.

År	1994	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	9.6.	9.6.	15.6	4.6	16.6.	3.6.	15.6.
Toppskarv		3					
Grågås		7			4 (2 par)	2	
Ærfugl	8 (8 par)	2 (2 par)					
Tjeld	1 par					1 (1 par)	
Fiskemåse							1
Svartbak			5 (3 par)	6 (4 par)	5 (2 par)	6 (3 par)	3 (1 par)
Gråmåse	60-70 par	20 par	2 (1 par)	1 (1 par)		2 (1 par)	
Kråke					1		

Registrering 7.6.11, frå 10:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	6 (+3 kull)	3
Svartbak	2	1
Gråmåse	1	-
Kråke	1	-

Kommentar: Sterk nedgang dei siste 10 åra. Den grovvaksne lyngheia blei brent i vår, men så langt ser det ut til at berre grågåsa har tatt det opnare terrenget i bruk i større omfang enn før. Den mest talrike arten ved vernetidspunktet var gråmåse, men det spørers om denne arten vil kome tilbake til Indre-Ånnøy. Reservatet ligg nær Florø hamn, som ikkje lenger gir den tilgangen til fiskeavfall som tidlegare kompenserte for dei negative utslaga av menneskeleg aktivitet i området. Dyr på beite: 5 sauar sett på øya, 2 av dei innanfor reservatgrensa.

Indre-Ånnøy 2.9.2010. (Norge i bilder/ Norge Digitalt)

Nekkøytåa

Landareal 149 da, sjøareal 291 da

Ein del av Nekkøya, dessutan høyrer to mindre holmar med til reservatet. Lyngheia var tidlegare ein viktig hekkeplass m.a. for sildemåse og gråmåse. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, raudstilk, småspove, enkeltbekkasin, steinvendar, fiskemåse, svartbak, gråmåse og sildemåse.

År	1994	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	9.6.	14.6.	6. og 9.6.	15.6.	4.6.	16.6.	17.6.	15.6.
Hegre				1				
Grågås		4 (2 par)				7 (2 par)		2 (1 par)
Ærfugl	14 (fl. hoer m/ungar)	14 hoer	1 ho (1 par)		4 (1 ho)			
Siland			1 par					
Tjeld	5 par	1 par	1 par	3 (2 par)	3 (1 par)	1 (1 par)		2 (2 par)
Storspove	2 par			2				
Fiskemåse				1	2 (1 par)	2	1 (1 par)	2 (1 par)
Svartbak	10 par		5 par	6	3 (1 par)	6 (1 par)	8 (3 par)	5 (3 par)
Gråmåse				1		1	1	
Raudnebbterne	20 par					2 (1 par)		
Kråke				5		1	1	1
Ramn				1				

Registrering 7.6.11, frå 10:50

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Svartbak	6 (1 rugande)	3
Gråmåse	1	-
Kråke	1	-
<i>Tretteskjeret:</i>		
Svartbak	2	1
Fiskemåse	2 (1 rugande)	1
Raudnebbterne	2	?
<i>Klungreskjeret:</i>		
Tjeld	2	1
Fiskemåse	2	1
Svartbak	2	1

Kommentar: I 1990-åra har bestandane blitt kraftig reduserte, mest sannsynleg på grunn av redusert beite og påfølgjande attgroing. I den tilstanden har Nekkøytåa hatt liten verdi som hekkeplass for sjøfugl. Lyngen blei brent i vinter, utan at det har ført til så mange fleire hekkande fuglar enno. Einebusker og rognetre står framleis igjen, og bør fjernast. Dyr på beite: Sau like utanfor vernegrensa.

Nekkøytåa med Tretteskjeret i midten og Klungreskjeret heilt til venstre, 2.9.2010. (Norge i bilder/ Norge Digitalt)

Ytterøyane

Landareal 590 da, sjøareal 16320 da

Består av fire åtskilte grunnvassområde med små holmar og skjer i NV (Sverslingane) og NØ (Kvitingane), og større holmar og øyer i SV (Ytterøyane) og SØ (Nærøyane). Områda i nord er prega av berg i dagen, i sør er mange av dei større holmane/øyane dekt av ein rik blomsterflora. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, småspove, raudstilk, gråmåse, svartbak, raudnebbterne og teist. Det er dessutan fanga fleire havsvalar med rugeflekk i samband med ringmerking.

År	1994*	2004**	2005	2007	2008***	2009*	2010
Dato	10.6.	21.6.	15.6.	4.6.	15.6.	19.5.	16.6.
Lom ubest.						1	
Havhest			4				
Havsule		13	1				
Toppskarv		50 (29 par)	120 (20-30 par)	88 (10 par)	33 (5 par)	39 (5-10 par)	34
Grågås	12 (2 par)		14 (1 par)	28 (5 par)	28 (4 par)	2 (1 par)	14 (1-3 par)
Ærfugl	210 (110 hoer, fl. m/ungar)	260	1400 (stort sett hannar)	485 (18 hoer) 10-15 par	21 (5 hoer) 3 par	45 (11 hoer) 5-10 par	1159 (9 hoer) 5-10 par
Svartand			57			2	80
Siland	110						
Havørn		1 vaksen					1 vaksen
Tjeld	9 par	8	18	4 (3 par)	15 (9 par)	2 (2 par)	16 (9 par)
Storspove			2				
Småspove				1 (1 par)	1 (1 par)		
Krykkje			1				
Fiskemåse			12	74 (5-10 par)	3	24 (5 par)	9 (4 par)
Svartbak	ca. 60 par	95 (1 par)	122 (10 par)	313 (70 par)	120 (10 par)	40 (5 par)	126 (35 par)
Gråmåse	ca. 215 par	15	34 (2 par)	212 (35 par)	24 (4-5 par)	60 (10 par)	95 (25 par)
Sildemåse		2	2 (1 par)		6 (1 par)	20	2
Raudnebbterne	75 par						
Lomvi				1			
Lunde		2	6	1			
Teist		1	5	4 (3 par)		10 (7 par)	7 (5 par)
Kråke			2	3 (2 par)	2 (1 par)		2
Ramn			1				
Kanin			1				
Havert				1			
Sel ubestemt				1			
Nise							1

*Sverslingane ikkje talt **Nærøyane og Kvitingane ikkje talt ***Kvitingane ikkje talt

Registrering 7.6.11, frå 11:35

Ytterøyane: Toppskarv 35 (4 reir), ærfugl 515 (15 hoer), havørn 2 vaksne, tjeld 5, svartbak 85 (5 rugande, 5 reirfunn), gråmåse 30 (hekking), sildemåse 3, teist 7, kråke 1.

Nærøyane og Sandøyane: Toppskarv 6, grågås 6, ærfugl 340 (13 hoer), tjeld 9, fiskemåse 8, svartbak 51 (3 rugande), gråmåse 35 (14 ungfugl), kråke 2.

Kvitingane: Toppskarv 3, ærfugl 4 (1 ho), tjeld 3, svartbak 6 (3 rugande), gråmåse 2.

Sverslingane: Toppskarv 35, grågås 1, ærfugl 146 (4 hoer), tjeld 3, fiskemåse 2, svartbak 7, gråmåse 4, teist 3.

Ytterøyane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	79 (4 reir)	10
Grågås	7	3
Ærfugl	1005 (33 hoer)	5-10
Havørn	2 vaksne	-
Tjeld	20	10
Fiskemåse	10	4
Svartbak	149 (16 rugande/reirfunn)	40
Gråmåse	71 (hekking)	20
Sildemåse	3	1
Teist	10	8
Kråke	3	-

Kommentar: Ilandstiging berre på Ternehaug. Her blei det funne 3 toppskarvreir, og i tillegg blei det sett eitt på sjølve Ytterøya der vi ikkje kom i land. Ut frå fordelinga av toppskarv i terrenget reknar vi med at det kunne hekke rundt 10 par, kanskje fleire, på og rundt Ytterøya. Toppskarvkolonien i dette reservatet blei etablert på Sverslingane rundt 1997, men flytte året etter til det mindre eksponerte området ved Ytterøyane fyr. Her vaks hekkebestanden til 56 reir i 2003, men har etter dette gått tilbake. Forstyrningar gjennom ilandstiging i hekketida har vore ein viktig årsak til dette.

Hekkebestandane av måsar har gått opp og ned i takt med næringstilgangen, og er i år om lag som i fjor. Men fordi Ytterøyane er blant dei områda der problemet med ulovleg ilandstiging og eggssamling er størst her i fylket, kunne bestandane truleg ha vore ein god del større.

Elles blei det også i år registrert eit stort tal ærfugl, stort sett hannar som samlast for å førebu fjørfellinga på seinsommaren. Desse flokkane flyttar seg ein del rundt, og det samla talet på ærfugl i større kystområde er derfor meir interessant. Men Ytterøyane er openbert av stor verdi for ærfuglen.

Dyr på beite: 15 sauar registrert på Nærøya.

Ytterøyane fyr

Kvalsteinane

Landareal 280 da, sjøareal 8780 da

Består av fleire større og mindre holmar og skjer i den ytre/midtre skjergarden. Dei viktigaste er Værholmane, Store Kvalsteinen, Lille Kvalsteinen, Guleskjeret og Kvannskjeret. Sau beitar på fleire av holmane. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, tjeld, vipe, steinvendar, småspove, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

År	1995	2000	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	14.6.	6.6.	21.6.	15.6.	4.6.	15.6.	19.5.	15.6.
Toppskarv		40-50	1	7	19 (2 par)	13	1	7
Storskarv		3						
Hegre			1					
Grågås	8 (4 par)	24 (5-10 par)	10	43 (3-5 par)	9 (4 par)	6 (1 par)	15	7
Ærfugl		120 (30 hoer, fl. m/ungar)	14	9 (7 hoer)	42 (6 hoer) 3-5 par	1 (1 par)	8 (2 hoer) 2 par	105 (5 ho)
Tjeld	15 par	20 par	35	21	20 (10 par)	11 (6 par)	10 (6 par)	14 (9 par)
Vipe						1		
Sandlo	1 par							
Fiskemåse		20 par	2	12	72 (5 par)	47 (1 par)	5	20 (5 par)
Svartbak	70 par	130 par	150	140 (10 par)	186 (70 par)	98 (20 par)	55 (20 par)	80 (25 par)
Gråmåse	350 par	350 par	40 (1 par)	111 (3 par)	82 (30 par)	86 (15 par)	6	67 (20 par)
Sildemåse	50 par		3	3	1	5 (1 par)		
Terner	40-50 par*							
Teist		12		1	8 (4 par)	2 (2 par)	9 (6 par)	6 (3 par)
Kråke		1 par	1 par	1 par	4 (1 par)	2 (1 par)	1 (1 par)	4
Ramn		1 par		1	2 (1 par)			
Oter			1					

*mest makrellterne

Registrering 22.6.11, frå 09:45

Store Kvalsteinen m.fl.: Toppskarv 8, ærfugl 2 hannar, tjeld 2, fiskemåse 5, svartbak 12 (2 rugande), gråmåse 10, kråke 1.

Guleskjeret - Lille Kvalsteinen: Grågås 4, ærfugl 2 hannar, tjeld 1, småspove 4, fiskemåse 4, svartbak 10 (1 rugande), gråmåse 25 (8 ungfugl), kråke 1.

Kvannskjeret: Grågås 2, ærfugl 1 hann, fiskemåse 2, svartbak 33 (9 rugande), gråmåse 20 (5 rugande), teist 9, kråke 1.

Vedelskytten: Tjeld 2, fiskemåse 1, svartbak 20 (7 rugande), gråmåse 1.

Værholmane: Toppskarv 1, grågås 2 (+ 1 unge), tjeld 5, fiskemåse 2, svartbak 16 (3 rugande/ungar), gråmåse 1.

Kvalsteinane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	9	-
Grågås	8 (+ 1 kull)	4
Ærfugl	5 hannar	2
Tjeld	10	6
Småspove	4	?
Fiskemåse	14	6
Svartbak	91 (11 rugande)	35
Gråmåse	57 (5 rugande)	15
Teist	9	5
Kråke	3	?

Kommentar: Her som i det meste av fylket er hekkebestandane stort sett på nivå med fjoråret, men med ein liten auke for svartbaken og ein liten tilbakegang for gråmåsen. Elles er det mest positive trekket kanskje at teisten ser ut til å halde seg stabil på eit rimeleg bra nivå.

Dyr på beite: Observert 12 sauar på Værholmane, 16 sauar på Store Kvalsteinen og 6 på Litle Kvalsteinen.

Eikefjordholmane

Landareal 24 da, sjøareal 86 da

Tre holmar inst i Eikefjorden aust for Florø. Grunt jordsmonn, men frodig grasvegetasjon. Vinteren 1999/2000 blei det rydda krattskog på Notaholmen. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, tjeld, raudstilk, strandsnipe, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

År	1994	2000	2006	2009	2010
Dato	8.6.	8.6.	14.6.	3.6.	8.6.
Grågås		3 par	12 (3 par)	12 (3 par)	20 (1 par)
Kanadagås	2 par				
Ærfugl	1 par	12 hoer m/ungar (12 par)			
Stokkand				1	
Siland	33	10 (1 par)	15	4 (1 par)	14 (2 par)
Tjeld	24	7 par	6 (3 par)	3 (2 par)	13 (7 par)
Vipe			1		
Hettemåse		3			
Fiskemåse	160 par	275 par	120 (51 par)	116 (55 par)	101 (45 par)
Svartbak		10-12 par	13 (4-5 par)	8 (3 par)	9 (4 par)
Gråmåse	12		2 (1 par)	1	
Makrellterne	50 par	30-40 par	48 (16 par)		35 (10 par)

Registrering 14.6.11, frå 10:25

Middagsholmen: Grågås 1 (+ 1 kull m/5 ungar), siland 1 ho, tjeld 3 (1 rugande), fiskemåse 52 (22 rugande), svartbak 3, gråmåse 1 rugande, sildemåse 1.

Notaholmen: Siland 3 (minst 1 ho), tjeld 2, fiskemåse 22 (12 rugande), svartbak 3 (1 m/dunungar.), gråmåse 2 rugande, sildemåse 2, makrellterne 2.

Kvalvikholmen: Grågås 4, tjeld 3 (1 rugande), fiskemåse 37 (15 rugande), svartbak 1.

Eikefjordholmane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	5 (+ 1 kull)	1
Siland	4 (minst 2 hoer)	2
Tjeld	8 (2 rugande)	6
Fiskemåse	111 (49 rugande)	55
Svartbak	9 (1 med dunungar)	2
Gråmåse	3 rugande	3
Sildemåse	3	1
Makrellterne	2	-

Kommentar: Eikefjordholmane har ved alle teljingane i dette tiåret hatt ein god bestand av fiskemåse, med tanke på kor dårlege hekkeresultat det elles har vore langs kysten. Dei siste åra har hekkebestanden av fiskemåse vist tendensar til forsiktig auke i heile Sogn og Fjordane, men Eikefjordholmane skil seg framleis positivt ut. Ternene ser derimot framleis ut til å ha store problem, og er berre å finne hekkande i små tal år om anna.

Dyr på beite: To sauar på Kvalvikholmen.

Timberøyholmane

Landareal 5 da, sjøareal 91 da

To små holmar i Høydalsfjorden søraust for Florø, med lite jordsmonn, men der dette finst er det planta ut buskfuru for fleire år sidan. Viktig hekkeplass særleg for måsar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

År	1994	2000	2006	2007	2009	2010
Dato	8.6.	8.6.	14.6.	4.6.	3.6.	8.6.
Grågås						4
Ærfugl		9 hoer m reir/kull (9 par)	1 hann	4 (2 par)	2 (1 par)	
Siland		1 par		6 (2-3 par)	1	4 (1 par)
Tjeld	2 par	3 par	1	1 (1 par)	1 (1 par)	1 (1 par)
Fiskemåse	15 par	10-12 par	25 (10 par)	23 (10 par)	19 (13 par)	28 (20 par)
Svartbak		3 par	2 (1 par)	2 (1 par)	2 (1 par)	1 (1 par)
Gråmåse				1 (1 par)		
Makrellterne	30 par				2	62 (20 par)
Raudnebbterne			6 (1 par)			
Steinkobbe		1				1

Registrering 14.6.11, frå 11:45

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	7	2
Ærfugl	3 hoer	2
Siland	6 (2 hoer)	2
Tjeld	4 (1 rugande)	2
Fiskemåse	47 (12 rugande)	20
Svartbak	2 (1 rugande)	1
Makrellterne	35 (10 rugande)	12

Kommentar: Timberøyholmane blei rydda for lauvkratt og små furutre vinteren 2009, med unntak for eit furuholt på den austlege holmen. På den holmen har det berre vore eit og anna reir (i år eit av tjeld og eit av fiskemåse, og truleg også siland), mens holmen i vest er i bruk av langt fleire hekkande par. Talet på hekkande fiskemåse er inne i ei positiv utvikling, og i år som i fjor var ein av dei fåtallige ternekoloniane i fylket på plass. Dyr på beite: Ingen.

Timberøyholmane 2.9.2010. (Norge i bilder/ Norge Digitalt)

Karsskjeret

Landareal 1 da, sjøareal 9 da

Eit lite skjer like nord for Svanøy, utan nemneverdig vegetasjon. Først og fremst av verdi for terner, men elles er også svartbak, fiskemåse og tjeld registrert.

År	1994	1995	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	11.6.	5.5	14.6.	4.6.	15.6.	16.6.	8.6.
Ærfugl	3 (3 par)	5 hoer					
Siland							
Tjeld	1 par	1 par		2			
Krykkje							
Svartbak	1 par	1 par	2 (1 par)	2 (1 par)	2 (1 par)	1 (1 par)	1 (1 par)
Makrellterne		*		60 (5 par*)	75 (41 par)		
Terne ubestemt			65 (16 par)				

*talt for tidleg (i eggleggingsperioden)

Registrering 14.6.11, frå 12:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Svartbak	1 rugande	1

Kommentar: Berre det tradisjonelle svartbakparet hekka på skjeret i år, slik det har vore etter ternene sin siste hekkesesong i 2008. Karsskjeret var den sikraste hekkeplassen for terner i dei aller svakaste sesongane dette tiåret, da det knapt hekka ternar andre stader i fylket.

Gulholmen

Landareal 62 da, sjøareal 160 da

To holmar og nokre mindre skjer som ligg i den ytre skjergarden. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, sildemåse, gråmåse, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

År	1995	2000	2005	2007	2008	2010
Dato	13.6	6.6	15.6.	4.6.	15.6.	10.6.
Toppskarv		10				
Grågås	6 par	26	4	15 (3-4 par)	4 (2 par)	36
Ærfugl	500	10 hoer, fl. m/ungar		8 (2 hoer) 2 par		
Siland	25					
Havørn			1 (ungfugl)			
Tjeld	4 par	3 par	4	3 (2 par)	5 (3 par)	3 (2 par)
Sandlo			2			
Fiskemåse			2	2 (1 par)	36	1
Svartbak	20-25 par	25 par	21 (4 par)	35 (12 par)	14 (5 par)	24 (7 par)
Gråmåse	50 par	100 par	25 (8 par)	50 (20 par)	25 (10 par)	30 (12 par)
Sildemåse		50-60 par	8 (6 par)	2 (1 par)	15 (5 par)	10 (5 par)
Kråke					2	

Registrering 22.6.11, frå 09:20

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	7	1
Tjeld	3	2
Småspove	2	1

Fiskemåse	2	-
Svartbak	48 (18 rugande/ungar)	20
Gråmåse	45 (15 rugande)	20
Sildemåse	13 (3 rugande)	5

Kommentar: Ei positiv utvikling for stormåsanane på Gulholmen i ein elles ikkje spesielt positiv sesong for sjøfuglane i fylket. Dyr på beite: 12 sauar observert.

Trefotskjera

Landareal 30 da, sjøareal 316 da

Ei mindre samling holmar i den midtre skjergarden, mellom Askrova og Svanøy. Frodig strandeng. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, raudstilk, fiskemåse, makrellterne, raudnebbterne og teist.

År	1994	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	12.6	7.6	15.6.	4.6.	15.6.	3.6.	8.6
Ærfugl		6 (1 ho)					
Tjeld	4 par	1 par	6	5 (3 par)	5 (3 par)	3 (3 par)	9 (3 par)
Fiskemåse			4	1 (1 par)	1 (1 par)		
Svartbak	5 par		5 (1 par)	4 (3 par)	2 (1 par)	3 (2 par)	4 (1 par)
Gråmåse	40 par		2	1 (1 par)	2 ungfuglar	1 (1 par)	3 ungfuglar
Raudnebbterne	60 par						
Makrellterne	”ein del”						
Teist					3 (2 par)		
Kråke			1	2 (1 par)		2	2
Oter				1	1		1

Registrering 14.6.11, frå 13:35

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	12	-
Tjeld	3	2
Fiskemåse	7	2
Svartbak	8 (2 ungfuglar)	2
Gråmåse	1 ungfugl	-
Teist	2	1

Kommentar: Trefotskjera blei verna først og fremst fordi dei var viktige hekkeplassar for fiskemåse og terner. Terner har ikkje blitt observert etter århundreskiftet, mens fiskemåsen berre har hekka med eit enkelt par no og då. Hekkebestanden av måsar er framleis nær nullpunktet, så dette er eit område som neppe vil vere blant dei som rekoloniserast først dersom næringstilhøva betrar seg. Dyr på beite: Ingen observert.

Moldvær

Landareal 210 da, sjøareal 2920 da

Ei samling større og mindre øyar, holmar og skjer, del av eit større grunnvassområde i ytre og nordlege del av Askvoll. Viktig hekkeplass for fleire sjøfuglartar. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

År	1995	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	13.6	28.6	17.6.	19.6.	12.6.	14.6.	10.6.
Toppskarv	300 par	250 (54 par)	240 (165 par)	210 (97 par)	115 (85 par)	134 (50 par)	99 (50 par)
Grågås	30 (6 par)	125	500	39 (2 par)	65 (3 par)	119 (4 par)	345 (4 par)
Ærfugl	100 hoer (fl. m/ungar)	11 (1 ho)	12 (7 hoer) 7 par	13 (9 hoer/4 reir) 5-10 par	50 (16 ho/7 reir) 10-15 par	12 (10 ho/6 reir) 10 par	13 (9 ho/1 reir) 5 par
Siland			2	2 (1 par)			
Havørn		2		1 vaksen			
Tjeld	6 par	10	5	8 (4 par)	6 (4 par)	11 (6 par)	13 (6 par)
Steinvendar	1 par				2 (1 par)	7 (3 par)	
Storspove					4		
Fiskemåse		2 (1 par)	15	4 (4 reir)	9 (4 par)	1 (1 par)	6 (2 par)
Svartbak	50-60 par	90 (1 par)	162	147 (12 par)	98 (10 par)	135 (15 par)	84 (25 par)
Gråmåse	250 par	73	123 (3 reir)	147 (45 par)	126 (15 par)	184 (25 par)	114 (35 par)
Sildemåse			8	98 (30 par)	80 (36 par)	80 (31 par)	180 (44 par)
Terne				380 (69 reir)		90 (1 par)	100
Lomvi			2		1		
Lunde		1	5				
Teist	25	30	30	14 (7 par)	28 (15 par)	20 (12 par)	20 (10 par)
Kråke				2 (1 par)	1 (1 par)	1 (1 par)	
Oter	1	1					1
Steinkobbe		6	6		40		

Registrering 8.6.11, frå 14:35

Kvannskjeret: Toppskarv 8 (10 reir, 9 med innhald) + 35 ind. på Nordfartaren, grågås 8, ærfugl 2 hoer, tjeld 3, svartbak 10 (3 rugande, 3 reirfunn), gråmåse 2 (1 rugande), teist 3.

Ingvaldsøyna: Toppskarv 24 (2 reir), grågås 11, ærfugl 10 (7 hoer), tjeld 1, svartbak 9 (2 rugande), gråmåse 8 (4 rugande), sildemåse 100 (26 reir funne).

Husøyna og holmar mot S: Grågås 80, tjeld 1, fiskemåse 1, svartbak 38 (4 rugande), gråmåse 5 (3 rugande).

Storøyna: Toppskarv 39 (41 reir, 39 med innhald), grågås 77, ærfugl 10 (5 hoer, 1 reirfunn), tjeld 1, steinvendar 1 varslende, svartbak 59 (5 rugande), gråmåse 53 (18 rugande), sildemåse 2, raudnebbterne 2, teist 12.

Klubben: Toppskarv 13 (9 reir, 8 med innhald), grågås 7, ærfugl 1 reir, tjeld 1, svartbak 6, gråmåse 14 (4 rugande).

Melskjeret: Grågås 35, ærfugl 2 hannar, svartbak 4.

Moldvær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	119 (62 reir, 58 med innhald)	65
Grågås	218	2
Ærfugl	24, av desse 14 hoer (2 reir)	8
Tjeld	6	4
Steinvendar	1 varslende	1
Fiskemåse	1	1
Svartbak	126 (6 rugande)	25
Gråmåse	82 (30 rugande)	35

Sildemåse	100 (26 reirfunn)	26
Raudnebbterne	2	-
Teist	15	9

Kommentar: Ilandstiging på Kvannskjeret, Ingvaldsøy, Storøyna og Klubben. Moldvær har saman med Ryggsteinen stått i ei særstilling når det gjeld talet på teist i fylket, og stort sett har talet på observerte individ lagt mellom 20 og 30 ved kvar teljing sidan 1995. Talet i år er 15, det nest minste som er registrert, men samtidig ser det ut til at teisten har hatt eit relativt bra år i fylket under eitt. Talet på skarvereir har auka frå i fjor, men er framleis relativt lite samanlikna med 2005, og ikkje minst toppåra på 90-talet. Ved teljetidspunktet låg produksjonssnittet i år på eit høgt nivå; 2,40 egg pr. skarvereir (n=55), mot 2,1 i fjor, 2,0 i 2009 og 1,7 i 2008 da rundt 20 reir blei tømt av kråke. Kråke blei ikkje sett i år, og det blei ikkje funne noko "eggslakteri", så dei dårlege næringstilhøva må nok ta skulda for at hekkebestanden av toppskarv har vore liten dei siste åra.

Talet på hekkande ærfugl har på heile 2000-talet vore vesentleg mindre enn på 90-talet, dette gjeld for heile fylket. I Moldvær blei det i år berre funne to ærfuglreir, men ut frå fordeling av og åtferd hos dei 14 hoene som blei registrert, vurderer vi hekkebestanden til 8 reir. Talet på grågås som samlar seg for å skifte vengefjor i dette avsides området varierer ein del, men saman med Ryggsteinen er Moldvær eit av dei viktigaste fjørfellingsområda i fylket.

Ternene som hekka i 2007 var borte året etter, men både i fjor og i 2009 var ein flokk på rundt 100 individ på plass. I år såg vi berre to individ.

I så godt som alle gråmåse- og svartbakreir var ungane klekte og ute av reiret. Talet på hekkande måsar er framleis beskjedent, på linje med i fjor. Sildemåsen ser ikkje ut til å ha vurdert situasjonen like negativt dei siste åra, og sjølv med berre ein enkelt koloni på Ingvaldsøyna har sildemåsen til tider vore den mest talrike av måsane. Men i år var situasjonen spesiell, for vi fann berre egg i 5 av 26 reir. I tre av dei 5 var det dessutan berre eitt egg. Egglegginga var neppe så sein i år, og i tillegg var mange av dei tome reira rufsete i forma, som om det hadde vore egggrøvarar på besøk. Det blei ikkje funne restar av egg, så sannsynlegvis har det vore menneske i aktivitet. Produksjonen ved teljetidspunktet er på berre 0,31 egg pr. reir, mot 2,5 i fjor. Eit relativt stort eggtap (7 tome reir) gjorde at sildemåsen i 2009 berre hadde 1,7 egg pr. reir i snitt, mot 2,3 i 2008.

Dyr på beite: Ingen observert.

Toppskarvreir på Storøyna, Moldvær, med pyntegrønt og annan stas. Fire egg er største registrerte kullstorleik. 8. juni 2011.

Ryggsteinen

Landareal 130 da, sjøareal 820 da

Ei samling mindre øyar, holmar og skjer, både låge og eksponerte og høgare med frodig vegetasjon. Del av same store grunnområde som Moldvær. Viktig hekkeplass for fleire sjøfuglartar, og av Godø (1991) nemnt som den viktigaste myteplassen for grågås i Sogn og Fjordane. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, tjuvjo, teist og lunde.

År	1984	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	17.6	28.6	17.6.	19.6.	12.6.	16.6.	10.6.
Toppskarv	350 (74 reir)	250 (70 reir)	190 (67 reir)	2 (3 reir)	2 (2 reir)	1 (1 par)	
Grågås	260 (5 par)	140	490	180	160 (2 par)	160 (1 par)	210 (4 par)
Ærfugl	700 (50 hoer, fl. m/ungar)	5	18 (8 hoer/3 reir) 5 par	64 (4 hoer/3 reir) 5 par	11 hannar	2 (1 ho) 1 par	45 (5 hoer) 3 par
Siland	180						
Havørn						1	
Tjeld	2 par	4	4	2 (2 par)	14 (2 par)	5 (4 par)	12 (6 par)
Steinvendar	1 par						
Fiskemåse		3	12 (1 reir)			1	4 (1 par)
Svartbak	50 par	65	160	139 (10 par)	64 (10 par)	59 (20 par)	112 (20 par)
Gråmåse			48	50 (5 par)	18 (3 par)	10 (3 par)	19 (5 par)
Sildemåse		3		10 (2-3 par)	17		8 (2-3 par)
Tjuvjo	2 par		3			2	
Terne	20 par*	100	60				18 (3 par)
Lunde	12 (5 reir)	8-10	5	9 (4 par)	1		2
Teist	120	15	25	5 (3 par)	13 (7 par)		2 (2 par)
Kråke		2 (1 reir)	2 (1 reir)	2 (1 reir)	1		
Steinkobbe		30	15	14	12	7	
Havert			1				

*raudnebbterne

Registrering 8.6.11, frå om lag 18:10

Indrøyna: Grågås 2, svartbak 24, gråmåse 5, teist 3, kråke 1, sel uidentifisert 1.

Husøyna og holmar mot V: Grågås 58, svartbak 11 (1 rugande), sildemåse 2.

Ytrøyna: Toppskarv 10, tjeld 2, fiskemåse 2, svartbak 26 (3 rugande), gråmåse 5 (1 rugande), teist 1, steinkobbe 2.

Paradis: Toppskarv 5, grågås 6, tjeld 2, svartbak 8, gråmåse 2, teist 1, steinkobbe 11. Nord for reservatet sat 10 toppskarv på Stemmeskjeret og 40 ærfuglhannar på Skjerdingsane (ikkje rekna med nedanfor).

Ryggsteinen samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	10	-
Grågås	66	2
Tjeld	4	2
Fiskemåse	2	1
Svartbak	70 (4 rugande)	20
Gråmåse	12 (1 rugande)	5
Sildemåse	2	1
Teist	5	3
Kråke	1	-
Steinkobbe	14	

Kommentar: Ilandstiging på Ytrøyna.

Etter tre sesongar med forsvinnande få toppskarvreir, blei det i fjor konstantert at toppskarven ikkje lenger hekka på Ryggsteinen. Det blei ikkje eingang registrert skarv innanfor reservatgrensene. Heller ikkje i år

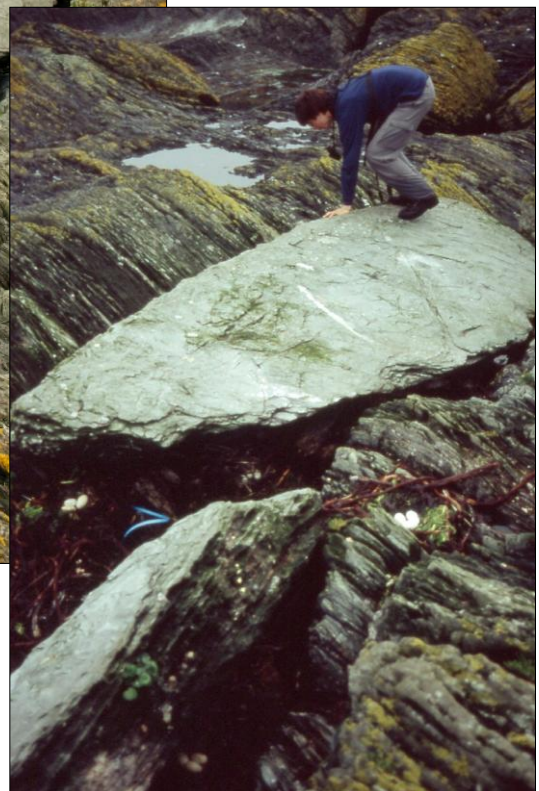
blei det funne skarvereir i reservatet, som inntil for fem år sidan jevnt har hatt rundt 70 hekkande par. Teist blei for første gang ikkje sett i 2009, men to individ blei registrert i fjor, og 5 i år. Midt på 80-talet blei det talt 120 teist ved Ryggsteinen (i tillegg til 65 ved Moldvær og 85 ved Håsteinen), og saman med Moldvær har Ryggsteinen det siste tiåret vore eit av kjerneområda for teist i fylket. I store trekk er dette inntil nyleg spennande området no berre av verdi for eit middels tal svartbak.

Vidar Seim registrerte i samband med ringmerking av toppskarv på 80- og 90-talet ein jamn hekkebestand på til saman 4-5 par lunde på Ytrøyna og Indrøyna, og truleg har denne halde seg stabil fram til nyleg. Ved ein kontroll i 2006 fann han 4 reir på Ytrøyna, men vi har ikkje funne spor etter hekking dei aller siste åra.

Dyr på beite: Ingen observert.

"Skarvehella" på Ytrøyna i Ryggsteinen NR har vore ein populær hekkeplass for toppskarv. Biletet under er frå juni 2005, og fem reir er synlege. Ryggsteinen ligg i eit område der det blei drive taretråling i 2006/07, og påfølgjande sommar hadde hekkebestanden av toppskarv kollapsa. Vidare blei tarefelt nord og sør for Ryggsteinen trålte sesongen 2007/08. Da det store biletet blei tatt i juni 2008, var det ingen hekking av skarv på Ytrøyna. Legg merke til at også all tare er borte; har den låge og verutsatte øya blitt skylt over av sjøen fordi bølgedempande tare har blitt fjerna?

Håsteinen

Landareal 320 da, sjøareal 3950 da

Den største av dei tre øygruppene i ytre nordre Askvoll, med om lag 50 øyer, holmar og skjer. Mye fjell i dagen og lite lausmasse, men stadvis frodig vegetasjon. Hekkeplass for mange artar av sjøfuglar, og eit viktig myte- og vinterområde for skarv og marine dykkender. Av hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, gravand, ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

År	1995	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	13.6	28.6	17.6.		19.6.	12.6.	16.6.	10.6.
Lom						1		
Toppskarv		160	25		51	97	45	2
Storskarv					2			
Grågås	80 (11 par)	105	115	16	4 (2 par)	43	24 (5 par)	69 (1 par)
Ærfugl		350	2	16 hannar	1 hann		125 hannar	15 hannar
Svartand							3	
Siland		11	1	1			1	
Tjeld	10 par		11	4	7 (5 par)	8 (5 par)	15 (7 par)	11 (7 par)
Småspove						3		
Steinvendar	2 par							
Raudstilk	1 par							
Fiskemåse		3	18	13	12 (6 par)	47 (12 par)	32 (8 par)	16 (7 par)
Svartbak	30 par	45	64	120 (35 p)	174 (30 p)	88 (5 par)	60 (8 par)	93 (30 par)
Gråmåse		35	15	34 (5-10 p)	29 (10 par)	29 (4 par)	15 (4 par)	29 (7 par)
Sildemåse		1	5	3	15 (2 par)	4	1	1
Raudnebbterne	120 par							
Terne		65			2	16 (5 par)		28
Tjuvjo	1 par	2	1			3	1	2 (1 par)
Alke	1							
Lomvi					10			
Lunde		6			5			
Teist	10							
Kråke		1				4		1
Oter								2
Steinkobbe		5	39	1				

Registrering 8.6.11, frå 19:30

Lambholmen (+ holmar): Tjeld 1, fiskemåse 1, svartbak 4.

Kvannskjeret: Grågås 8, tjeld 1, svartbak 12 (1 rugande), gråmåse 1.

Kalvøyna og Bolten: Grågås 2, tjeld 1, svartbak 4, gråmåse 1, tjuvjo 1, steinkobbe 5.

Andersøyna – Hellersøyna – Gaulen: Toppskarv 3, grågås 20, ærfugl 3 hannar, tjeld 1, fiskemåse 3, svartbak 64 (13 rugande), gråmåse 29 (4 rugande), tjuvjo 2 (eit par), steinkobbe 3.

Draget, "hovudøya" og holmane rundt: Grågås 10, tjeld 2, fiskemåse 2, svartbak 4 (1 rugande), alke 1.

Skarveskjera - Svartskjera: Toppskarv 15, ærfugl 5 hannar, fiskemåse 1, svartbak 1, gråmåse 3, kråke 1.

Kubbeskjeret: Toppskarv 45, ærfugl 30 hannar, svartbak 1.

Håsteinen samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	63	-
Grågås	40	1
Ærfugl	38 hannar	3
Tjeld	6	5

Fiskemåse	7	2
Svartbak	90 (15 rugande)	30
Gråmåse	34 (4 rugande)	6
Tjuvjo	3	1
Kråke	1	-
Steinkobbe	8	

Kommentar: Området har vore temmeleg daudt med tanke på hekkande sjøfugl heile dette tiåret, og Håsteinen gjekk allereie tidleg på 90-talet inn i ei klart negativ utvikling som ser ut til å ha endra den viktigaste funksjonen frå hekkeplass til kvileplass. Teisten, som blei registrert med 85 individ midt på 80-talet, har ikkje blitt registrert etter 1995. Taretråling tok til ved Håsteinen allereie på 70-talet, men først midt på 80-talet kom haustinga opp i større mengder. Området er eitt av dei viktigaste hausteområda for taretrålarane i fylket, og det let seg dessverre ikkje gjere å halde taretrålinga utanfor dette området da forvaltingsplanen for tare blei forhandla fram for snart ti år sidan.

Berre talet på hekkande svartbak held seg på eit rimeleg nivå, som i fjor (og er tilbake på nivået frå 90-talet). Eit tjuvjopar blei observert, dette er fjerde året på rad, og hekking er ikkje usannsynleg. Men truleg er det Håsteinen si (formodentleg) uforstyrta plassering meir enn den lokale næringstilgangen som får tjuvjoane til å etablere seg i området.

Dyr på beite: Ingen observert.

Svarteskjeret

Landareal 13 da, sjøareal 64 da

To holmar i den ytre skjergarden NV for Alden, med mindre parti rik vegetasjon mellom snaufjellet. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, gråmåse, svartbak, raudnebbterne og teist.

År	1995	2004	2006	2007	2010
Dato	13.6	9.7.	13.6.	5.6.	10.6.
Havhest			1		
Grågås	beitespor				
Ærfugl	150 (ungfuglar)				
Tjeld	1 par			1 (1 par)	2 (1 par)
Fiskemåse			6		1
Svartbak			4	1 (1 par)	2 (1 par)
Gråmåse	4-5 par	5	8	1	3
Sildemåse				1	
Havørn					2 vaksne
Kråke					1

Ikkje talt opp i 2011.

Smelvær

Landareal 400 da, sjøareal 4880 da

Omfattar fleire øyar, holmar og skjer i den midtre skjergarden. Fleire viktige hekkeplassar for sjøfugl, men etter ein markert nedgang i byrjinga av 1990-åra (dels på grunn av mink), har hekkebestandane i liten grad tatt seg opp igjen. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, vipe, småspove, enkeltbekkasin, steinvendar, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

År	1995	2000	2004	2005	2007	2008	2010
Dato	13.6	6.6.	9.7	15.6.	6.6.	15.6.	8.6.
Smålom					1		
Storlom							1
Toppskarv	25	15	20			3	3
Grågås	32 (2 par)	12 par	80	60	24 (4-5 par)	165 (20 par)	52 (10 par)
Gravand				2			
Ærfugl	100 (fl. hoer m/ungar)	18 hoer m/ungar	90		1 (2-3 par)		2 hannar 2 par
Siland	60				5 (2-3 par)	5 (1 par)	
Havørn							2
Tjeld	4 par	6 par			9 (6 par)	43 (30 par)	25 (15 par)
Småspove		1 par					2 (2 par)
Sandlo					1		
Raudstilk		1 par					
Steinvendar						4	
Fiskemåse		5-6 par	2		27 (10 par)	36 (14 par)	43 (15 par)
Svartbak	20 par	20 par	20	30	89 (20 par)	50 (8 par)	60 (20 par)
Gråmåse	30 par			2 par	1	17 (2 par)	51 (12 par)
Sildemåse				6		1	
Tjuvjo			1				
Terne			25		2	1	43
Teist	3					1 (1 par)	
Kråke				1	1 (1 par)		4 (2 par)
Oter				4			
Steinkobbe				3	1		

Registrering 8.6.11, frå 13:45

Storøyna (utanfor reservatet, berre vestlegaste delen): Grågås 20, ærfugl 58 (3 hoer), tjeld 3, fiskemåse 2, svartbak 4 (1 rugande), gråmåse 2.

Rundholmen-Hamneholmen: Tjeld 2, svartbak 6 (2 rugande).

Vardøyna og Smellværet: Tjeld 1, fiskemåse 1, kråke 3.

Guridøyna, Espøyna og Ognholmane: Grågås 9, ærfugl 29 (4 hoer), tjeld 4, fiskemåse 4, svartbak 13 (2 rugande), kråke 1.

Ramsøyna og holmar: Grågås 2, ærfugl 4 ♂, tjeld 1, fiskemåse 2 (rugande?), svartbak 4 (2 rugande).

Sandholmane: Toppskarv 6, grågås 15, fiskemåse 6, svartbak 2 (1 rugande), gråmåse 1 rugande.

Ryggane: Toppskarv 11, gråmåse 2.

Smelvær samla (reservatet + Storøyna):

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	17	-
Grågås	46	5
Ærfugl	91 (7 hoer)	5

Tjeld	11	7
Fiskemåse	15 (1 rugande)	4
Svartbak	29 (8 rugande)	16
Gråmåse	3 (1 rugande)	1
Kråke	4	2

Kommentar: Sjølv om Storøyna ligg utanfor reservatgrensene tar vi med observasjonane derfrå, da øya er omgitt av reservatet på tre kantar og fuglane bruker mye av området under eitt.

Svært grunt farvatn gjer det vanskeleg å undersøke Smelvær, slik at det heftar ein del usikkerheit til overslaga over hekkande par. Men inntrykket er likevel at framfangen i fjor berre var kortvarig. Alle måsane har gått tilbake. Den generelle tilbakegangen for tjeld i fylket i år er tydeleg, men på den andre sida er talet på observerte tjeld meir svingande frå år til år enn for dei fleste andre artar.

Dyr på beite: Ingen observert.

Frå Storøyna i Smelvær. Farvatnet er grunt og stadvis vanskeleg å ta seg fram i.

Kuøyna

Landareal 140 da, sjøareal 246 da

To øyar og nokre mindre holmar og skjer i den midtre skjergarden NV for Atløy. Myr og lynghei. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, vipe, enkeltbekkasin, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, sildemåse og svartbak.

År	1995	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	12.6	9.7.	16.6.	5.6.	14.6.	14.6.	8.6.
Grågås			8			3	
Ærfugl			11 (6 hoer)	2 hannar		5 (1 ho) 1 par	10 (1 ho) 1 par
Siland				1 (1 par)			2 (1 par)
Tjeld			6	1 (1 par)			2 (1 par)
Storspove			5				
Småspove						1 (1 par)	
Fiskemåse			2	4 (1 par)	1		3 (2 par)
Svartbak	8-10 par	3	23 (4 par)	7 (3 par)	10 (1 par)	9 (1 par)	2 (1 par)
Gråmåse	15 par		3	1	1		7 (1 par)
Terne					1		
Kråke			1			1	2

Registrering 22.6.11, frå 08:40

Ytre Kuøyna: Toppskarv 2, ærfugl 17 hannar, tjeld 3, svartbak 5, gråmåse 15. Lambholmen: Grågås 1, svartbak 1 rugande, gråmåse 3.

Kuøyna samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	2	-
Ærfugl	17 hannar	1
Tjeld	3	2
Svartbak	6 (1 rugande)	2
Gråmåse	18	2
Kråke	2	?

Kommentar: Etter 2004 har det ikkje vore nemneverdig hekking i dette reservatet. Det er ikkje store teikn til betring i år, sjølv om talet på hekkande artar er litt høgare enn det har vore dei siste åra. Reservatet er tilsynelatande i bra tilstand med tanke på vegetasjonen, men andre faktorar gjer det tydelegvis lite attraktivt. Ein holme sør for Lambholmen er tydelegvis meir forlokkande, for der blei det registrert 3 svartbak og 15 fiskemåsar (8 rugande).

Dyr på beite: Ein sau sett på Ytste Kuøyna.

Senholmen

Landareal 20 da, sjøareal 280 da

Holmen med fleire mindre skjer ligg i den midtre skjergarden mellom Atløy og Bulandet. Rik, fuglegjødsla flora med m.a. kystblåstjerne. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak og teist.

År	1995	2000	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	12.6	7.6.	9.7.	16.6.	5.6.	14.6.	16.6.	8.6.
Toppskarv		40-50	180 (7 reir)	35-40 (19 reir)	21 (17 reir)	12 (25 reir)	25 (20 reir)	27 (17 reir)
Grågås	2 par	15			1		10	
Ærfugl		30 (mest hann)					1 hann	
Tjeld	2 par		2 par	4	2 (1 par)	2 (1 par)	3 (2 par)	5 (2 par)
Fiskemåse					5 (2 par)	1	1	4 (1 par)
Svartbak	20 par	30 par	70	30 (9 par)	46 (20 par)	22	11 (2 par)	21 (4 par)
Gråmåse	45 par	80-100 par	100	60 (3 par)	120 (50 par)	18	40 (6 par)	45 (8 par)
Sildemåse							4 (1 par)	
Teist	2-3		8	11	11 (6 par)	9 (5 par)	3 (2 par)	2 (1 par)
Kråke					1	1		
Steinkobbe				23	1	15	45	60

Registrering 22.6.11, frå 07:25

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	48 (16 reir, 13 med innhald)	16
Grågås	3	1
Ærfugl	2 hoer	2
Tjeld	2	1
Fiskemåse	1	1
Svartbak	15 (6 rugande)	8
Gråmåse	60 (15 rugande)	28
Teist	4	2
Steinkobbe	1	

Kommentar: Ilandstiging på sjøve Senholmen.

Hekkebestanden av toppskarv har gått ned dei siste åra, og det same ser ut til å gjelde for teisten.

Etter ein svært dårleg sesong for måsane i 2008, utan reirfunn, hekka nokre par igjen i 2009 og i fjor, og i år hadde særleg gråmåsen fått eit tydeleg oppsving. Det blei funne 37 måsereir, vesentleg gråmåse. Dei fleste var tome, forhåpentleg fordi ungane hadde forlate reira. Men det blei ikkje funne like mange ungar som reir, noko som kan skuldast anten dårleg overleving av ungane eller eggplyndring. Senholmen ligg i eit område med ein del utfart og forstyringar, og ulovleg ilandstiging er ikkje usannsynleg.

Dyr på beite: Ingen.

Skardholmen

Landareal 40 da, sjøareal 151 da

Ligg i den midtre skjergarden, aust for Værlandet. Frodig, fuglegjødsla vegetasjon, grasdominert i vest og lyngdominert i aust. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, ærfugl, tjeld, gråmåse og svartbak.

År	1995	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	11.6	9.7.	16.6.	5.6.	14.6.	16.6.	8.6.
Toppskarv	7 reir	45	19 (11 par)	64 (10-15 par)	27 (15 par)	35 (15 par)	12 (5 par)
Grågås			3				
Ærfugl	10-12 hoer (med ungar)						
Tjeld	1 par	1 par	3	1 (1 par)	8 (4 par)	1 (1 par)	1 (1 par)
Fiskemåse		1			8 (2 par)	2 (1 par)	
Svartbak	25 par	10	21 (3 par)	12 (5 par)	25 (5 par)	18 (5 par)	12 (2 par)
Gråmåse	200 par	25	78 (20 par)	170 (70 par)	73 (20 par)	80 (15 par)	72 (25 par)
Sildemåse							1 (1 par)
Terne				10-15			
Tjuvjo	1 par						
Teist			2-3		3 (2 par)	1 (1 par)	
Kråke				2 (1 par)	2 (1 par)		
Steinkobbe		7	2		15		1

Registrering 14.6.11, frå 18:45

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	40 (4 reir sett)	5-10
Tjeld	5	3
Fiskemåse	4	1
Svartbak	9 (1 rugande)	3
Gråmåse	40 (8 rugande)	15
Kråke	2	1

Kommentar: Toppskarven hekkar i sprekker i loddrett bergvegg og kan derfor ikkje teljast frå land, men det var rolig ver og rimeleg gode tilhøve for å sjå opp til sprekkene frå båt. Regn førte likevel til at vi ikkje brukte lang tid på teljinga, så resultatet er usikkert. Men talet på observerte toppskarvreir ligg tett opp til fjoråret, som var overraskande lågt etter at det gjennom fleire år har halde seg på eit jamt nivå (på same måte som Senholmen som ikkje ligg langt unna).

Talet på hekkande måsar har minka, men ikkje avskrekkande når ein vurderer utviklinga elles i fylket dei aller siste åra.

Dyr på beite: Ingen observert.

Kvitingane

Landareal 263 da, sjøareal 1583 da

Ei samling på om lag 30 øyar, holmar og skjer i den midtre skjergarden, midt i Vilnesfjorden aust for Værlandet. Grunt jordsmonn, med vegetasjon dominert av lynghei og strandeng. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, stokkand, siland, tjeld, vipe, steinvendar, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne og raudnebbterne.

År	1995	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	11.6	8.7.	16.6.	5.6.	14.6.	16.6.	8.6.
Toppskarv		25	22	2	62	48	16
Storskarv				1			
Hegre			1				
Grågås			2	4 (2 par)	22 (2 par)		
Kanadagås							2 (1 par)
Gravand			1	1 (1 par)			
Ærfugl			2 hoer	5 (1 ho) 2 par			5 hoer 1 par
Siland							2 (1 par)
Tjeld	4-5 par		14	14 (8 par)	13 (8 par)	6 (3 par)	16 (7 par)
Fiskemåse			4 (1 par)	2 (1 par)	3 (1 par)	5 (2 par)	
Svartbak	2-3 par	30	52 (2 par)	70 (20 par)	28 (6 par)	29 (4 par)	38 (5 par)
Gråmåse		16-20	5	1	4	1	1
Terne			8	47 (10 par)*	8		
Tjuvjo		1				1	2
Kråke					2	3	
Ramn			2				
Steinkobbe		5	18	14	18	12	15

*makrellterne

Registrering 14.6.11, frå 17:35

Geitekvitingen m/holmar: Tjeld 6, svartbak 14, gråmåse 3 (1 rugande), sildemåse 1, steinkobbe 5.

Hansholmen: Toppskarv 8, ærfugl 4 hoer, fiskemåse 2, svartbak 5, gråmåse 1 rugande, steinkobbe 6.

Jørnkvitingen: Tjeld 4, fiskemåse 3, svartbak 7, gråmåse 1, steinkobbe 1.

Leirkvitingen: Havørn 1 ungfugl, tjeld 2, gråmåse 1.

Vardeholmen-Eineskjera: Toppskarv 1, siland 14, tjeld 1 med ungar, fiskemåse 3 (1 rugande), svartbak 3, ternar 2.

Søre Hjelparen: Toppskarv 13, svartbak 6.

Nordre Hjelparen og holme i sør: Svartbak 10 (1 rugande), steinkobbe 3.

Kobbavikskjeret: Tjeld 1 rugande, svartbak 1 rugande, makrellterne 1.

Kvitingane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	22	-
Ærfugl	4 hoer	2
Siland	14	?
Havørn	1 ungfugl	-
Tjeld	14 (2 rugande)	7
Svartbak	46 (2 rugande)	15
Gråmåse	6 (2 rugande)	3
Sildemåse	1	-
Makrellterne	3	-
Steinkobbe	15	

Kommentar: Området hadde etter sigende store problem med mink på 90-talet, og bestandane har vore små også seinare pga. næringssvikten frå 2004 av. Med unntak for auke i talet på svartbak og gråmåse, har det ikkje skjedd større endringar i år. Det regna rett nok under teljinga, men det hadde neppe noko å seie for resultatet.

Lyngen på Leirkvitingen begynner å bli i grovaste laget, og skjøtsel i form av lyngbrenning bør vurderast nærare.

Dyr på beite: Ingen observert.

Kvitingane 2.9.2010. Kobbevikskjeret ved den større øya Aralden høyrer også med til reservatet (Norge i bilder/ Norge Digitalt)

Raudøy

Landareal 538 da, sjøareal 1947 da

Ligg i midtre/indre skjergard, og består av den store Raudøya (419 dekar) i vest, den mindre Kjeøya i aust, og fleire mindre holmar og skjer mellom desse. Raudøya er flatlendt, dominert av myr og røsslyng, heva noko over ein skjerm av tre rundt strandsona. Tradisjonell og viktig hekkeplass for sildemåse og gråmåse. Av andre påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, vipe, småspove, steinvendar, fiskemåse, svartbak og teist.

År	1995	2000	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	11.6	7.6.	8.7.	16.6.	4.6.	14.6.	16.6.	8.6.
Toppskarv		5						
Grågås	12	9 par					1 par	
Kanadagås		1 par		18	5	16 (1 par)		2 (1 par)
Gravand		1		1 par			1 par	
Ærfugl	15	15 hoer (fl. m/ungar)				1 ho		
Siland		8 par	1 par	3				3 (2 par)
Tjeld	4 par	6 par		2	2 (2 par)	3 (2 par)	2 par	4 (4 par)
Storspove		1 par						
Fiskemåse				3 (1 par)		2 (5 par)		2 (1 par)
Svartbak	50-60 par	100 par	7 par	50 (20 par)	70 (30 par)	25 (4 par)	5 par	15 (10 par)
Gråmåse	350 par	200 par	220	200 (70 par)	300 (100 par)	80 (20 par)	230 (40 par)	160 (30 par)
Sildemåse	150 par	350 par	70	200 (70 par)	350 (150 par)	90 (25 par)	270 (50 par)	340 (80 par)
Terne				2*				
Tjuvjo	1 par							2 (1 par)
Teist			1					
Kråke				1	2	1		1 (1 par)

*makrellterne

Registrering 14.6.11, frå 16:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl	3 hoer	1
Tjeld	2	4
Fiskemåse	5	1
Svartbak	22 (1 rugande)	10
Gråmåse	25	10
Sildemåse	20	10
Terner	5	-
Kråke	2	1
Steinkobbe	1	

Kommentar: Ilandstiging på Raudøya, som lenge har vore ein av dei viktigaste hekkeplassane i fylket for sildemåse og gråmåse. Talet på gråmåse og sildemåse har tidlegare blitt registrert ved fotoseriar horisonten rundt frå eit sentralt utsiktspunkt. Bileta viste 473 måsar i 2007, 115 i 2008, 454 i 2009, og 418 i fjor. Det reelle talet på sildemåse og gråmåse blei vurdert til hv. 650, 170, 500 og 500.

I år kom ei relativt kraftig regnbyge under ilandstiginga, men ettersom utsiktspunktet kunne bli nådd utan at fuglane såg ut til å bli sæleg påverka, blei det likevel gjennomført ei teljing. Talet på sildemåsar og gråmåsar var berre ein firedel av det hittil lågaste talet som er registrert (i 2008). Kolonien verka bortimot tom, og det blei ikkje gjort forsøk på reirleiing på grunn av regnet. Overslaga over hekkande par er derfor svært omtrentlege, basert på fordelinga av fuglane i terrenget. Svartbaken hekkar spreidd langs strandkanten, og bestanden av den arten såg ikkje ut til å ha endra seg mye. Dyr på beite: Sau sett på Raudøyna og Kjeøyna.

Krokholmen

Landareal 12 da, sjøareal 49 da

Holme i indre skjergard sør for Atløy, med rik, fuglegjødsla vegetasjon. Tradisjonell hekkplass for måsefuglar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

År	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	5. og 11.6	7.6.	16.6.	4.6.	14.6.	14.6.	8.6.
Toppskarv			1			11	
Grågås		3 par					2 par
Kanadagås	11 (2 par)	4 (1 par)	2	8 (3 par?)		1 (1 par)	
Gravand							1 (1 par)
Ærfugl	25 (10 ho m/ungar)	16 hoer, fl. m/ungar	4 (3 hoer)	48 (32 hoer) 10-15 par	5 hoer 3 par	13 ho/2 reir 3 par	32 (17 ho/7r) 7 par
Siland			5			3 (1 par)	4 (2 par)
Tjeld	1 par	5 par	2	3 (2 par)	2 (1 par)	4 (2 par)	5 (2 par)
Steinvendar						2 (1 par)	1 (1 par)
Hettemåse	11 par						
Fiskemåse	50-60 par	100 par	10	19 (8 par)	31 (10 par)	31 (29 par)	85 (30 par)
Svartbak	4-5 par	30 par	7	11 (4 par)	13 (5 par)	9 (7 par)	9 (4 par)
Gråmåse		30 par	2				
Sildemåse							1
Terne						10 (1 par)	10 (1 par)
Kråke		1 par	2	1			

Registrering 14.6.11, frå 15:55

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Kanadagås	21	-
Ærfugl	8 hoer	5
Fiskemåse	50 (14 rugande)	25
Svartbak	10 (1 rugande)	4
Gråmåse	15 (1 rugande)	5
Sildemåse	15	5

Kommentar: Ilandstiging, men denne måtte avbrytast tidleg på grunn av tiltakande regn. Reservatet har særleg vore viktig for fiskemåse, og hekking kom i gang igjen i 2007 – med ei vidare positiv utvikling i åra etter. Overslaget over hekkande par i år er basert på at tal individ observert rugande før ilandstiging var om lag det same som i fjor, mens samla tal individ var ein del mindre enn i fjor. Sildemåse hekka truleg i år, det er i så fall første gang dette er registrert.

Talet på hekkande ærfugl har vore svært lågt i Sogn og Fjordane gjennom fleire år. Den vesle Krokholmen har vore eit av dei beste områda for ærfugl i fylket frå 2007, og 8 hoer registrert i år tyder på det same også i år, sjølv om regnet ikkje gjorde det mogleg å stadfeste hekking gjennom reirfunn.

Dyr på beite: Ingen observert.

Prestøy

Landareal 211 da, sjøareal 196 da

Reservatet dekker vestre delen av Prestøya og nokre mindre holmar, og ligg i indre skjergard like ved fastlandet. Tradisjonell hekkelokalitet for måsar (på ei myr inne på øya). Av påvist hekkande artar er kan nemnast tjeld, vipe, småspove, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, sildemåse og svartbak.

År	1995	2000	2004	2005	2008	2009	2010
Dato	5. og 13.6	7.6.	8.7.	16.6.	14.6.	14.6.	8.6.
Hegre					1	1	
Grågås						2 (1 par)	
Ærfugl		8 hoer (fl. m/ungar)					
Siland							2 (1 par)
Tjeld		4 par			3 (2 par)	1 (1 par)	1 (1 par)
Storspove		1 par					
Enkeltebekkasin		2-3 par					
Hettemåse		6					
Fiskemåse		5 par		4	3 (1 par)	1 (1 par)	1 (1 par)
Svartbak	10-15 par	3 par	1	1		2 (1 par)	
Gråmåse						2	
Sildemåse						2	
Kråke						1 (1 par)	

Registrering 14.6.11, frå 14:45

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	2 (1 rugande)	1
Fiskemåse	2	1
Svartbak	1	1
Gråmåse	1	-
Terne	1	-

Kommentar: Prestøy hadde i 1983/84 om lag 400 par fiskemåse, 200 par sildemåse, 100 par gråmåse og 50 par svartbak, og var ein av dei viktigaste hekkelokalitetane for måsar i Sogn og Fjordane. Nokre av artane minka i tal da det lokale fiskemottaket blei lagt ned, og på same tid grodde granplantingar frå 70-talet til og øydela tilhøva for sjøfuglane. Skogfelling blei sett i gang i 2007, og fullført påfølgande vinter, men rydding ble først gjennomført etter hekkesesongen. Truleg er det framleis for grovvaksen lyng i reservatet, og gjenveksten av lauvkratt er omfattande. Brenning er derfor aktuelt, men ei kraftleidning ut til fyrlykta i vest og gardshus utanfor reservatgrensene gjer dette risikabelt. Fiskemåse og tjeld ser ut til å berre hekke på Lauvholmen så langt.

Dyr på beite: Ingen observert.

Flatøy

Landareal 75 da, sjøareal 175 da

Like sør for Prestøy, i overgangen mellom Dalsfjorden og Granesundet. Flatlendt øy, opphavleg med myr og røsslynghei. Av påvist hekkande artar er kan nemnast grågås, ærfugl, storkand, siland, tjeld, vipe, enkeltbekkasin, steinvendar, småspove, storspove, strandsnipe, raudstilk, myrsnipe, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak og makrellterne.

År	1995	2000	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	5. og 13.6	7.6.	8.7.	16.6.	4.6.	14.6.	14.6.	8.6.
Toppskarv								1
Hegre		2			1			
Kanadagås	1 par	1 par						
Grågås		45						3
Storkand								2
Ærfugl		13 hoer, fl. m/ungar						2 (1 par)
Siland		2 par		2				
Tjeld	2 par	3 par					1 (1 par)	2 (1 par)
Storspove							1 (1 par)	
Raudstilk					2 (1 par)			
Strandsnipe						1 (1 par)		2 (1 par)
Fiskemåse	15 par		1			1 (1 par)	1 (1 par)	
Svartbak	3 par		1	1	3 (1 par)	2 (1 par)	1 (1 par)	2 (1 par)
Kråke		1 par			1			

Registrering 14.6.11, frå 15:35

	Observert	Overslag, hekkande par:
Tjeld	2	1
Strandsnipe	1	1
Svartbak	3 (2 rugande)	2
Gråmåse	1	-

Kommentar: Tilgroing med bartre innplanta på 70-talet reduserte gradvis verdien av øya som hekkplass for sjøfugl. Den sørlege halvdelen av øya blei snaua for tre og lyngen brent vinteren 2007, og skogen på den nordlege delen felt vinteren 2008. Like etter ryddinga blei det registrert hekking av måsar her igjen for første gang sidan 1995, men omfattande nyetablering har det ikkje blitt enno.

Dyr på beite: Ingen observert.

Kvannholmen

Landareal 2 da, sjøareal 13 da

Ein liten holme tett oppunder land i Granesundet, av spesiell verdi for fiskemåse og terner. Av påvist hekkande artar er kan nemnast tjeld, fiskemåse, raudnebbterne og makrellterne.

År	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	5.6.	7.6.	16.6.	4.6.	14.6.	14.6.	8.6.
Hegre		1					
Grågås							1 par
Kanadagås	2 par						
Ærfugl			9 hoer			5 reir (5 par)	3 (1 ho) 6 par
Tjeld		1 par				1	1
Fiskemåse	2 par		15 (4 par)	21 (10 par)	14 (6 par)	70 (37 par)	70 (30 par)
Svartbak	1 par	1 par		2 (1 par)		1 (1 par)	1 (1 par)
Terne	10 par*			7 (2-3 par)*		10 (3 par)**	

*makrellterne

**raudnebbterne

Registrering 14.6.11, frå 15:05

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Kanadagås	2	-
Ærfugl	1 reirfunn	1
Svartbak	5 (1 rugande)	1
Fiskemåse	50 (3 rugande, 16 reirfunn)	20
Makrellterne	35 (4 reirfunn)	8

Kommentar: Ilandstiging. Den lille Kvannholmen har dei siste åra hatt ein av dei største fiskemåsekoloniane langs kysten av Sogn og Fjordane, noko som mest av alt viser kor langt nede fiskemåsebestanden i fylket har vore. Seks reirfunn av ærfugl i fjor er bortimot ekstremt på fylkesnivå. I år blei det berre funne eit ærfugltreir, og talet på fiskemåsereir var tydeleg redusert. Noko av avviket kan forklarast med at det var lett yr i lufta under ilandstiginga, som derfor blei gjort raskt unna. Truleg blei dei fleste fiskemåsereira funne, men i overslaget over hekkande par er talet justert litt opp. Det same gjeld for ternene, der det er svært sannsynleg at nokre kull blei oversett. Terner hekka ikkje i fjor (feil i fjorårsrapporten). Dyr på beite: Ingen observert.

Kvannholmen ligg mindre enn 100 meter frå land. 2.9.2010. (Norge i bilder/ Norge Digitalt)

Bunesholmane

Landareal 50 da, sjøareal 270 da

To større og fem mindre holmar i ope farvatn i den midtre skjergarden SØ for Værlandet. Snautt, men sjølve Bunesholmen har frodig vegetasjon mellom devonske svaberg. Av påvist hekkande artar er kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, tjuvjo, gråmåse og svartbak.

År	1995	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	11.6.	16.6.	5.6.	14.6.	16.6.	9.6.
Toppskarv			5			
Grågås	18 (1 par)					
Svartand			1 hann			
Havørn		1				
Tjeld	3 par	3	2 (1 par)	2 (1 par)		4 (3 par)
Fiskemåse		30	22 (10 par)	9 (4 par)	2	27 (10 par)
Svartbak	10-12 par	2	12 (4-5 par)	8 (2 par)	4 (2 par)	5 (2 par)
Gråmåse		8	2 (1 par)	8 (2 par)		10 (6 par)
Sildemåse				3		2
Terne		70				
Kråke			1 (1 par)			
Steinkobbe					9	1

Registrering 14.6.11, frå 19:15

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	1	1
Fiskemåse	13 (6 rugande)	8
Svartbak	4	2
Gråmåse	9 (1 ungfugl)	3

Kommentar: Eit relativt bra resultat med berre små endringar frå i fjor. Det var ikkje store hekkebestandar her på 80-talet heller, Godø (1984) nemner 5-6 par svartbak og ein flokk på 500 ærfugl ("Brattholmane"). Slik sett er det kanskje ikkje så mye meir å vente på denne lokaliteten enn resultatet i år viser. Lett regn under teljinga.

Dyr på beite: Ingen observert.

Myrbærskjera

Landareal 40 da, sjøareal 390 da

Ei samling holmar og skjer i ope farvatn i den midtre skjergarden, i Buefjorden vest for Lutelandet. Trass i fjell i dagen og grunnlendt jordsmonn, er det ein frodig blomsterprakt i reservatet. Av påvist hekkande artar er kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, makrellterne og teist.

År	1995	2004	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	11.6.	8.7	16.6.	5.6.	14.6.	16.6.	9.6.
Toppskarv						1	
Grågås	11			2 (1 par)	2 (1 par)	7 (2 par)	
Ærfugl	10 (fleire hoer m/ungar)		1 par		1 (1 par)		
Tjeld	2 par		3	4 (3 par)	4 (3 par)	3 (2 par)	4 (2 par)
Fiskemåse			10		3 (2 par)	5 (2 par)	3 (2 par)
Svartbak	40 par	14	25 (9 par)	54 (24 par)	62 (24 par)	37 (15 par)	62 (20 par)
Gråmåse	220 par	10	29 (11 par)	122 (70 par)	102 (35 par)	47 (10 par)	90 (45 par)
Sildemåse			2		2 (1 par)	5 (2 par)	1 (1 par)
Terne			75	10 (3-5 par)	1 (1 par?)		
Tjuvjo	1 par						
Kråke							3 (1 par)
Steinkobbe			2	1	1		1
Havert						1	

Registrering 14.6.11, frå 19:35

Holmar i SV: Tjeld 3, svartbak 17 (4 rugande), gråmåse 11 (4 rugande), sildemåse 6.

Holmar i NØ: Toppskarv 12, grågås 4, tjeld 2, siland 2, svartbak 21 (5 rugande), gråmåse 64 (22 rugande), sildemåse 8 (4 rugande).

Myrbærskjera samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	12	-
Grågås	4	2
Tjeld	5	3
Siland	2	1
Svartbak	38 (9 rugande)	15
Gråmåse	75 (26 rugande)	30
Sildemåse	14 (4 rugande)	5

Kommentar: Ein tradisjonelt viktig hekkeplass for måsar, som har klart tilbakegangen betre enn mange andre hekkeplassar. Her som mange andre stader i fylket har gråmåsen likevel gått ein del tilbake i år, men til gjengjeld har sildemåsen for første gang etablert seg med fleire påvist hekkande par.

Marksjiktet er både frodig og svært tett, og dette kan gjere deler av holmane mindre eigna som hekkeplass for sjøfugl. Vi veit likevel ikkje om vegetasjonen har endra seg vesentleg dei siste åra, da den også tidlegare er omtalt som "frodig og artsrik" (Godø 1991). Lett regn under teljinga.

Dyr på beite: Ingen observert.

Ei større øy og eit tjuetals holmar og skjer i den indre skjergarden, ved innløpet til Åfjorden i Hyllestad. Det meste er lynghei og fattigmyr, men den vestlege delen av hovudøya (Hatløy) er gamal beitemark, etter kvart gjenvakse med einer, bjørk og rogn. Eit plantefelt på Luten heilt i aust skriv seg nok frå tida før gardsbruket vest på øya blei fråflytt på 50-talet. Av registrert hekkande artar kan nemnast grågås, tjeld, steinvendar, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, makrellterne, raudnebbterne og tjuvjo. Området er også av stor verdi som rasteplass og vinterområde, og er verna som våtmarksreservat.

År	1995	2005	2007	2008	2009	2010
Dato	11.6.	16.6.	5.6.	14.6.	14.6.	9.6.
Toppskarv		12	8	19	6	6
Hegre				1		
Grågås	18 (6 par)	15		11 (2 par)	15 (2 par)	6 (2 par)
Kanadagås		7	7 (2-3 par)			2 (1 par)
Ærfugl	45 (fleire m/ungar)	8 (2 hoer)	13 (7 hoer) 6 par	5 ho (to kull) 3 par		
Siland			2 (1 par)	3 (1 par)	2 (1 par)	5 (2 par)
Havørn					1 ungfugl	
Tjeld	5 par	13	12 (5 par)	14 (6 par)	1 (1 par)	8 (4 par)
Storspove	2 par	1				
Strandsnipe						1 (1 par)
Steinvendar		1				
Fiskemåse	80 par	7 (6 par)	9 (4 par)	9 (1 par)	9 (1 par)	17 (5 par)
Svartbak	30 par	12 (5 par)	27 (10 par)	29 (5 par)	19 (8 par)	24 (8 par)
Gråmåse		7 (6 par)	9 (3 par)	1		7
Terne	75 par*		2		9	
Teist		2		2 (1 par)	5 (3 par)	
Kråke		1	2			2 ungar (1 par)
Oter			1	3		
Steinkobbe		2				

*makrellterne

Registrering 15.6.11, frå 07:15

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	10	-
Grågås	28	2
Ærfugl	21 (17 hoer)	6
Siland	3	1
Tjeld	12	6
Fiskemåse	15 (2 rugande)	5
Svartbak	36 (7 rugande)	15
Gråmåse	2	-
Steinkobbe	1	

Kommentar: Hekkebestandane i området har berre for svartbaken sin del auka nemneverdig sidan 2005, og ligg framleis på eit lågt nivå. Hovudøya er såpass stor at det er lett å oversjå hekkande fuglar der, men ut frå den generelle aktiviteten å døme skjer så godt som all hekking på holmane mot vest og sør.

Det er eit langt stykke igjen til dei observerte hekkebestandane i 1983/84, med 220 reir av fiskemåse, 80 av gråmåse, 40 av sildemåse, 20 av svartbak og på det meste 345 ternereir. Berre svartbaken begynner å nærme seg. Hovudøya i vest har vore i ferd med å gro noko til med lauvskog, og hogst blei gjennomført vintaren 2007. Rydding etter hogsten blei gjennomført etter hekkesesongen i år, og det er no

store, opne, beita enger tilgjengelege som hekkeplass. Men truleg er det for mye ulovleg ilandstiging og forstyrningar på hovudøya til at fuglane vil hekke der i særleg omfang.
Dyr på beite: Sau på hovudøya (18 observert).

Ønaholmane

Landareal 195 da, sjøareal 84 da

To større holmar og nokre mindre skjer i Åfjorden i Hyllestad. Holmane er i stor grad dekte av lyng, med nokre mindre lauvtre. Av registrert hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, raudstilk, svartbak, fiskemåse, makrellterne, raudnebbterne og teist.

År	1984	2006	2007	2008	2009
Dato	13.6.	12.6.	5.6.	14.6.	14.6.
Hegre					1
Grågås				6 (3 par)	
Ærfugl	6 ho m/ungar 6 par	7 (5 hoer)	10 (3 hoer) 3 par	11 hoer/3 kull 5 par	7 (5 hoer/1 kull) 2 par
Siland	7	3 (2 hoer)		4 (1 par)	
Tjeld	4 par	6	6 (3 par)	3 (2 par)	5 (3 par)
Steinvendar	1 par				
Raudstilk	2 par				
Strandsnipe		1			
Fiskemåse	45 par	58 (5 par)	33 (8 par)	17 (5 par)	3 (2 par)
Svartbak		7 (4 par)	6 (2 par)	5 (2 par)	10 (3 par)
Gråmåse		9 (3 par)			1
Terne	200 par*				
Teist	8				
Kråke			2 (1 par)	1 par	
Ramn		1			

*75% makrellterne

Registrering 15.6.11, frå 08:12

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Kanadagås	4	?
Ærfugl	1 ho med kull på 4	1
Tjeld	2	2
Fiskemåse	7 (1 rugande)	3
Svartbak	3	2
Kråke	2	-

Kommentar: Ingen store endringar frå siste teljing i 2009. Øyene har vore i ferd med å gro igjen med spreidde gran og rogn, og desse har blitt rydda vekk over dei siste par åra.
Dyr på beite: Ingen observert.

Ramsholmen

Landareal 99 da, sjøareal 210 da

To større holmar og to mindre, som etter kvart har blitt tilvaksne med rogn, gran og buskfuru. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, strandsnipe, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse og svartbak.

År	1995	2005	2006	2007	2009	2010
Dato	10.6.	16.6.	12.6.	5.6.	18.5.	9.6.
Grågås	spor					
Siland		2				
Tjeld		1	2			
Fiskemåse	15 par	3				
Svartbak	12 par	3	3			2
Gråmåse		1				
Terne		1	2			
Kråke				1	1 (1 par)	1 (1 par)
Ramn			1			
Steinkobbe						1

Registrering 14.6.11, frå 20:15

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	4	1
Siland	1	1
Tjeld	1	1
Fiskemåse	1	-
Svartbak	3	1
Terne	1	-
Kråke	1	1

Kommentar: Artsutvalet har auka ein heil del i år, men talet på individ og overslaga over hekkande par er forsvinnande små. Alle fuglane unntatt silanda blei registrert på eller ved store Ramsholmen. Lille Ramsholmen er gjengrodd med stor rogn og gran, og store delar av Årsholmen med utplanta bergfuru (ein god del av dette blåste overende tidleg på 90-talet, og ein hegrekoloni forsvann). Vinteren 2009 blei mye av skogen på Årsholmen felt, men det vil ta tid å bygge opp hekkebestandar i dette reservatet, som truleg aldri har vore særleg rikt. Regn under teljinga.

Dyr på beite: Ingen observert.

Stort reservat nordvest i Solund kommune, med fleire øyar, holmar og skjer. Busetnad på sjølve Gåsværet, som ikkje er freda. Rik, fuglegjødsla vegetasjon dei fleste stader. Av påvist hekkande artar er kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, småspove, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, makrellterne og teist.

År	1995	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	10.6	22.6	13.6.	20.6.	12.6.	16.6.	9.6.
Havsule		3					
Havhest		1	3				
Toppskarv	85 reir	65 (26 reir)	80 (36 reir)	193 (68r) 70 par	106 (78r) 85 par	176 (61r) 65 par	148 (70 r) 75 par
Grågås	40 (6 par)	57 (2 par)		74 (5 par)	106 (5 par)	73 (5 par)	62 (5-10 par)
Kvitkinngås					2		
Stokkand					1 hann		
Ærfugl	450 (200 hoer m/ungar)	600	170 (24 hoer, 2 r)	119 (11 ho, 9 k/r) 10 par	60 (9 hoer, 4 r) 8 par	300 (11 hoer, 9 r) 10 par	128 (32 hoer, 2 r) 10 par
Svartand			25			60	
Havørn			2 par, vaksne				
Tjeld	13 par	14	16 (6 reir)	29 (12 par)	12 (6 par)	26 (12 par)	28 (15 par)
Heilo							1
Raudstilk	2 par						
Krykkje			3 ungfuglar				
Fiskemåse		26 (3 reir)			59 (5 par)	3 (3 par)	23 (8 par)
Svartbak	300 par	200 (35 reir)	525 (47 reir)	221 (40 par)	163 (20 par)	264 (35 par)	325 (45 par)
Gråmåse	500 par	65 (12 reir)	380 (31 reir)	262 (60 par)	311 (120 par)	398 (50 par)	388 (60 par)
Sildemåse	120 par	10 (1 reir)	15	174 (25 par)	65 (20 par)	250 (40 par)	175 (35 par)
Terne		110	7	1	3		
Makrellt.							50 (15 par)
Raudnebbt.	225 par					336 (30 par)	35 (15 par)
Tjuvjo					1		
Lunde		2					
Teist	20	13	17	5 (3 par)	6 (3 par)	15 (8 par)	9 (5 par)
Kråke		3	1		3 (1 par)	1	4 (2 par)
Oter			1				1
Havert		1	1				
Steinkobbe				7	2		4
Nise					3		

*raudnebbterne

Registrering 21.6.11, frå 10:20

Litleværet og holmar rundt: Toppskarv 3, grågås 19, ærfugl 1 hann, tjeld 2, svartbak 54 (14 rugande), gråmåse 4, teist 1.

Flatskjeret – Matskjeret: Toppskarv 3, ærfugl 10 hannar, svartbak 1, gråmåse 1, terne 6.

Skjerdingen og holmar: Toppskarv 12, ærfugl 140 (7 hoer), tjeld 2, svartbak 7 (1 rugande), gråmåse 3, teist 2.

Steinane: Toppskarv 37 (Kråkesteinen 3 reir med innhald, Lægdesteinen 10 reir, 8 med innhald), ærfugl 30 (1 reirfunn), svartand 4, tjeld 9, fiskemåse 2, svartbak 105 (25 rugande), gråmåse 208 (58 rugande),

sildemåse 83 (25 rugande), teist 6, kråke 1. Måsereir funne ved ilandstiging: 24 på Kråkesteinen og 59 på Lægdesteinen.

Plittane: Toppskarv 50 (Fugleplitten 33 reir, 31 med innhald; Storeplitten 7 reir, med innhald), ærfugl 7 hannar, tjeld 5, svartbak 19 (6 rugande), gråmåse 20 (8 rugande), kråke 2. Måsereir funne ved ilandstiging: 10 på Fugleplitten og 4 på Storeplitten.

Lyngøy: Toppskarv 10 (18 reir, 16 med innhald), tjeld 3, svartbak 1 (3 reirfunn), gråmåse 40 (8 reirfunn), sildemåse 60 (4 reirfunn).

Gåsvær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	115 (71 reir, 65 med innhald)	80
Grågås	19	1
Ærfugl	195 (8 hoer, 1 reirfunn)	5
Tjeld	21	12
Fiskemåse	2	1
Svartbak	187 (46 rugande, 21 reirfunn)	50
Gråmåse	276 (66 rugande, 61 reir funne)	75
Sildemåse	143 (50 rugande, 31 reir funne)	55
Terne	6	-
Teist	9	5
Kråke	3	2

Kommentar: Ilandstiging på Kråkesteinen, Lægdesteinen, Storeplitten, Fugleplitten og Lyngøyna. Ikkje i land på Skjerdingen, på grunn av vind og for store bølger.

Hekkebestanden av toppskarv i Gåsvær har halde seg relativt stabil dei siste fire år, men med litt variasjon frå år til år. Tala frå dei siste teljingane (07-11) kan ikkje direkte samanliknast med dei tidlegare teljingane på 2000-talet, da vi ikkje var i land på Lyngøy ved dei første teljingane (05-06). Utviklinga på dei holmane vi har talt kvart år, tyder likevel på at den samla hekkebestanden i Gåsvær har vore relativt stabil sidan 90-talet, men med ein del endringar frå år til år mellom dei ulike øygruppene. Tal registrerte skarvereir på Lyngøy er meir enn halvert frå i fjor, og vi er usikre på om dette til ein viss grad kan skuldast at ein av to teljarar var ny i år – men samtidig har reirtalet auka på Fugleplitten. Det var egg eller ungar i 92% av toppskarvreira i år, mot 84% i fjor, 92% i 2009 og 2008, 96% i 2007, og 81 % året før det.

Det har gjennom alle år blitt registrert relativt høge individtal av måsar i Gåsvær. I år er individtala lågare enn dei har vore på ei stund, men talet på hekkande individ likevel høgare enn dei siste par åra – og talet på registrerte måsereir det høgaste etter 2000. Dei fleste måseungane hadde forlete reira ved teljinga, slik at vi talte stort sett tome reir som ikkje blei nærare artsbestemt. Reirfunn er derfor fordelte på art ut frå talet på rugande måsar observert før ilandstiging. Fordelinga ligg truleg nær opp til det reelle, m.a. fordi sildemåsane er konsentrerte til to større koloniar (ein på Lægdesteinen og ein på Lyngøy), og fordi svartbaken gjerne hekkar spreidd. Det blei ikkje funne daude ungar i år, men to vaksne sildemåsar blei funne daude på Lægdesteinen.

Ærfuglen har hatt dårlege hekkesesongar langs heile kysten av Sogn og Fjordane dei siste ti åra. I år blei det registrert 8 hofuglar (mot 32 i fjor), og berre funne eitt reir. Overslaget på 5 reir totalt baserer seg i stor grad på at det var ilandstiging på færre holmar enn vanleg. Talet på observerte grågås har vore relativt stabilt i Gåsvær fram til i år, da det berre blei sett 19 individ. NINA/Arne Follestad gjennomførte i fjor ei flytelling av mytande grågås langs kysten av Sogn og Fjordane, og fann da ein flokk på 162 grågås i Gåsvær 29. juni (tre veker tidlegare talte vi 62 grågås). På grunn av mye dårleg vær blei flytelling ikkje gjennomført i år. Truleg hekkar grågåsa berre i lite omfang. Ingen ungekull er sett under sjøfuglteljingane våre etter 2007.

Dyr på beite: Sau på Litleværet (4), Storeplitten (6) og Lyngøyna (15).

Mågøyane

Landareal 92 da, sjøareal 177 da

To øyar like vest for Storøy i vestre Solund, ut mot ope hav mellom Gåsvær og Utvær. Av registrert hekkande artar kan nemnast tjeld, steinvendar, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

År	1984	2006	2007	2008	2010
Dato	10.6.	13.6.	6.6.	13.6.	9.6.
Toppskarv		8	22		5
Storskarv			1		
Grågås	13	3			
Ærfugl	60 (10 hoer m/ungar) 10 par	5 (4 hoer)	1 hann (1 par)		6 hannar (2 par)
Siland					
Tjeld	2 par	2	1 (1 par)	7 (4 par)	4 (2 par)
Steinvendar					
Raudstilk					
Strandsnipe					
Krykkje		3 ungfuglar			
Fiskemåse	10-12 par	1 (1 par)	2 (1 par)	2 (1 par)	4 (2 par)
Svartbak	12 par	11 (3 par)	15 (4 par)	9 (3 par)	5 (2 par)
Gråmåse		28			4 (2 par)
Teist			1 (1 par)		
Kråke			1		
Havert			1		

Ikkje talt i 2011.

Om lag femti øyar, holmar og skjer i eit grunnområde med velutvikla stortareskog. Den vestlegaste øygruppa i Norge. Fuglelivet i området har vore kartlagt frå slutten av 1800-talet. Av påvist hekkande artar er kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak, krykkje, raudnebbterne, makrellterne, lomvi, alke, lunde og teist.

År	1995*	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	9.6.	22.6	12. og 13.6.	20.6.	13.6.	15.6.	10.6.
Havhest	15 (2 reir)			1			
Toppskarv	150-200 par	122 (49 reir)	181 (83 reir)	231 (105 par)	212 (90 par)	89 (85 par)	221 (80 par)
Storskarv					1		4
Grågås	15 (2 par)	97	27	142	36 (1 par)	7 (1 par)	29 (3 par)
Ærfugl	240 (40 ♀, fl. m/ungar)	250 (3 reir)	150 (5 reir)	480 (8 ho/7 kull) 20 par	78 (13 ho, 7 r/k) 15 par	115 (10 ho, 8 r/k) 15 par	422 (13 ho, 3 r) 5-10 par
Havørn		3 (2 vaksne)	1 ungfugl				
Tjeld	6 par	5	15	10 (6 par)	7 (4 par)	5 par	6 (5 par)
Småspove		3			1		
Steinvendar		1					
Fiskemåse		1	3	15 (4 par)	11 (4 par)	1	17 (5 par)
Svartbak	50 par	160 (6 reir)	172 (15 reir)	190 (20 par)	167 (15 par)	194 (15 par)	289 (35 par)
Gråmåse	200-250 par	33	230 (25 reir)	130 (30 par)	107 (25 par)	154 (20 par)	117 (25 par)
Sildemåse		22		36 (10 par)	45 (10 par)	5	1
Terne	60 par**	10-12		2	1	2	1
Storjo		1					
Alke		1					
Lunde		1					
Teist		8	5	15 (8 par)	18 (10 par)	7 (5 par)	16 (10 par)
Kråke		1 reir	1 reir	8 (3 par)	1 (1 par)	2 (1 par)	2
Ramn		1 reir	1 reir		4 (1 par)	1 reir (1 par)	2 (1 par)
Havert					4		
Steinkobbe		6	1	1	1		

*Dårleg ver

**Raudnebbterne

Registrering 21.6.11, frå 16:25

Nordholmane: Toppskarv 23, ærfugl 27 (1 ho), svartbak 3, gråmåse 2, terne 1, havert 3.

Nordre Kvannskjeret m/holmar: Toppskarv 13, ærfugl 26 hannar, svartbak 21 (4 rugande).

Søre Kvannskjeret m/holmar: Toppskarv 5, grågås 111, ærfugl 89 hannar, svartbak 33 (6 rugande), gråmåse 16 (7 rugande).

Tussen (Tussen + Skansholmen): Toppskarv 2 reir (begge med innhald), svartbak 10, gråmåse 20, teist 5. 15 måsereir funne.

Lyngholmen: Grågås 2, svartbak 1.

Steinsøyna og Indre Steinsøyna (Tranepsholmen): Toppskarv 44, tjeld 2, fiskemåse 4, svartbak 30, gråmåse 15, sildemåse 13.

Mulen og Been: Toppskarv 8, ærfugl 41 (1 ho), tjeld 1, sildemåse 3.

Bakholmen + holmar mot S: Toppskarv 1, ærfugl 4 hoer + 1 dununge, tjeld 3, svartbak 8.

Kuøyna og holmar: Grågås 3, svartbak 37 (2 rugande, 35 på kvileplass).

Begla og skjer mot aust: Toppskarv 70 (55 reir på Begla, alle med innhald), ærfugl 11 hannar, svartbak 5 (2 reirfunn), ramn 2. Eit uidentifisert reir, truleg ramn.

Utvær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	166 (57 reir, alle med innhald)	75
Grågås	116	3
Ærfugl	198 (6 hoer, 1 kull)	3-5
Tjeld	6	4
Fiskemåse	4	2
Svartbak	148 (12 rugande, 7 reirfunn)	35
Gråmåse	53 (7 rugande, 10 reirfunn)	25
Sildemåse	16	5
Terne	1	-
Teist	5	3
Ramn	2	1
Havert	3	

Kommentar: Ilandstiging på Tussen og Skansholmen, Lyngholmen sør for Tussen, Indre Steinsøyna og Begla.

Endringane i hekkebestanden av toppskarv har berre endra seg lite frå år til år dei siste sesongane, men har samla sett faktisk gått tilbake med 30 par og nesten like mange prosent etter den gode 2007-sesongen. I år er overslaget over tal hekkande par vesentleg høgare enn det reelt observerte reirtalet, dette skuldast at frisk bris med dønningar hindra ilandstiging på Nordre og Søre Kvannskjeret.

På Indre Steinsøya fann vi heller ikkje i år toppskarvreir, trass i at talet i 2009 var 17. Det var egg eller ungar i 100% av toppskarvreira ved teljetidspunktet i år (i 21% av reira var det da framleis berre egg). Dei fem førre åra (2010-06) har prosentdelen reir med egg eller ungar vore 92, 87, 90, 84 og 89%. Vi fann som tidlegare spor etter hekking av ramn på Begla (nytt reir heilt i nord), men vi såg ikkje ungar, og kråke blei heller ikkje sett.

Hekkebestandane av svartbak og gråmåse er truleg som i fjor, sjølv om talet på observerte rugande fuglar er halvert. Grunnlaget for vurderinga er at vi ikkje kom i land på verken Nordre eller Søre Kvannskjeret (dei viktigaste hekkeområda for måsar i Utvær), men likevel gjorde fleire reirfunn av gråmåse enn i fjor. Sildemåse har i år etablert seg rundt Steinsøya, men det blei berre gjort ei kort ilandstiging og ikkje funne reir (delar av øya er vanskeleg tilgjengeleg).

Av teist blei det berre sett 5 individ, alle ved Lyngholmen. Dette er det lågaste talet sidan 2006, da det også berre blei sett 5 individ. Elles i fylket ser situasjonen stabil ut.

Utvær har aldri vore noko kjerneområde for grågås, men i det minste blei hekking påvist i fjor (for første gang dette tiåret, sjølv om grågås truleg har hekka utan at dette har blitt konkret påvist før). Av ærfugl talte vi 198, av desse 6 hoer. Berre eitt ungekull og ingen reir blei registrert, så den viktigaste funksjonen for arten er for tida myteområde og ikkje hekkeplass.

Dyr på beite: 16 sau registrert på Begla, 6 på Kuøyna

Godt skjult
gråmåseunge
på Tussen,
Utvær.

Indrevær

Landareal 806 da, sjøareal 21852 da

Eit stort tal øyar, holmar og skjer i eit grunnområde med velutvikla stortareskog mellom Utvær og Ytre Sula i Solund. Av påvist hekkande artar er kan nemnast grågås, ærfugl, siland, stokkand, tjeld, småspove, steinvendar, raudstilk, strandsnipe, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, sildemåse, svartbak, raudnebbterne, makrellterne og teist. Området er stort og grunt og krev gode vértilhøve for å kunne undersøkast, og blei ikkje talt opp grundig på meir enn ti år før i 2007.

År	1995*	2007	2008
Dato	9.6.	6.6.	13.6.
Toppskarv	10	89	64
Grågås	1 par m/tre ungar	58 (5 par?)	44 (5 par?)
Ærfugl	60 (flest hoer)	91 (17 hoer) 10-15 par	66 (4 hoer) 5 par?
Havelle		1 hann	
Havørn		2 (vaksent par)	2 (vaksent par)
Tjeld		14 (8 par)	12 (6 par)
Fiskemåse		7 (2 par)	4 (2 par)
Svartbak	25 par	234 (60 par)	122 (20 par)
Gråmåse		65 (30 par)	40 (15 par)
Sildemåse		2 (1 par)	36 (15 par)
Terne		100 (40 par)	80
Teist		5 (3 par)	
Kråke		9 (4-5 par)	4 (2 par)
Ramn		2 (1 par)	1 (1 par)
Havert			1
Steinkobbe		1	

*dårleg vér

Ikkje talt i 2011.

Vassøyane

Landareal 1870 da, sjøareal 4310 da

Ei øygruppe på om lag hundre øyar, holmar og skjer i den ytre skjergarden sør for Sognesjøen. Berggrunnen er devonsk konglomerat, og jordsmonnet svært grunt og fattig. Lynghei er dominerande vegetasjonstype. Det er fleire grunnområde rundt øyane, som er verna som naturreservat (våtmark) med tanke på trekkande og overvintrande fugl. Eit tarefelt heilt i vest gjer at det samlar seg ein heil del ærfugl og andre marine dykkender i området. Som hekkeområde har Vassøyane mindre verdi.

År	2007	2008*	2009*
Dato	9.6.	6.6.	13.6.
Toppskarv	10		2
Grågås			3
Ærfugl	850 (23 hoer)	320 (1 ho)	33 (2 hoer)
Svartand	15	160	
Tjeld			1
Svartbak	43 (20 par)		
Gråmåse	1		
Lunde		1	

* Berre området ved Little Oska i Vest talt opp. Dårleg ver i 2009.

Ikkje talt i 2011.

Sogneoksen

Landareal 27 da, sjøareal 110 da

Ligg sørvest i Sognesjøen, og består av Sogneoksen og dei to Kråkene. Sogneoksen er ein kuppelforma bergknaus som stadvis er dekt av eit tynt jordsmonn, og med ein relativt rik flora. Kråkene er låge og brukast som kvileplassar. Holmane er viktige kvileplassar for skarv, og for grågås på trekk, og av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, svartbak, gråmåse, sildemåse og raudnebbterne.

År	1995	2007	2008	2009	2010
Dato	7.6.	6.6.	13.6.	15.6.	9.6.
Toppskarv	10	1		5	1
Grågås	17 (1 par med ungar)	2 (1 par)		6 (1 par)	2 (1 par)
Ærfugl	275 (fleire ho m/ungar)	47 (6 hoer) 3 par	110 (8 hoer) 5 par	18 (7 hoer) 5 par	13 (7 hoer) 5 par
Tjeld	2 par	4 (2 par)	7 (4 par)		6 (4 par)
Fiskemåse		3 (1 par)			3 (2 par)
Svartbak	50-60 par	121 (25 par)	26 (10 par)	59 (30 par)	28 (15 par)
Gråmåse	160 par	186 (50 par)	62 (20 par)	62 (35 par)	118 (45 par)
Sildemåse		67 (31 par)	47 (20 par)	37 (25 par)	48 (25 par)
Teist	3				

Ikkje talt i 2011.

Ramsbarden

Landareal 86 da, sjøareal 87 da

Består av nordre Ramsbarden, ei øy søraust i Sognesjøen. Vegetasjonen er prega av lynghei, med nokre innslag av meir frodig flora prega av fuglegjødsling. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, svartbak, gråmåse, sildemåse og tjuvjo.

År	1995	2007	2008	2009	2010
Dato	7.6.	6.6.	13.6.	15.6.	9.6.
Grågås	2 par med ungar		12 (2 par)		
Ærfugl		39 hannar			
Svartand		2			
Siland					1 hann (1 par)
Tjeld	4 par	2 (1 par)	3 (2 par)	2 (2 par)	2 (2 par)
Fiskemåse		5 (2 par)			1
Svartbak	20 par	5 (3 par)	1	2	2 (1 par)
Gråmåse	320 par	35 (12 par)	3 (1 par)	3	2

Registrering 15.6.11, frå 12:00

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	2	1
Svartbak	4 (1 rugande)	2

Kommentar: Ramsbarden har vore ein viktig gråmåsekoloni i fylket, men ikkje i dette tiåret. Sogneoksen har overtatt som hekkeplass, og som i fjor var einaste påviste hekking av måsar eit svartbakpar.

Vegetasjonen er i fin tilstand. Dyr på beite: Ingen observert.

Kvernøyna

Landareal 907 da, sjøareal 520 da

Ei stor, låglendt øy (Store Kvernøyna) innanfor Ramsbarden, med lynghei, myr og bergknausar. Reservatet omfattar om lag fire femdelar av øya. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, stokkand, siland, orrfugl, tjeld, vipe, rugde, enkeltbekkasin, småspove, steinvendar, raudstilk, svartbak, gråmåse, fiskemåse, ternar og tjuvjo.

År	1995	2007	2008	2009	2010
Dato	6.6.	6.6.	13.6.	15.6.	9.6.
Toppskarv				1	
Grågås				4 (2 par)	4 (2 par)
Ærfugl		1 hann (2 par?)			
Tjeld		2 (1 par)		2	4 (1 par)
Fiskemåse	10-12 par	5 ungfuglar		2	
Svartbak	25 par	15 (5 par)	1 (1 par)	10 (2 par)	5 (2 par)
Gråmåse		2 (1 par)		2	
Hubro	1				

Ikkje talt i 2011.

Guleskjeret

Landareal 2 da, sjøareal 18 da

Ein liten holme i den indre skjergarden i Gulen, med noko varierende hekkebestand. Av påvist hekkande artar kan nemnast tjeld, svartbak, fiskemåse, raudnebbterne og makrellterne.

Registrering 9.6.10, frå 20:15

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	1 (rugande)	1
Fiskemåse	3 (2 rugande)	2

Ikkje talt i 2011.

Oddeholmane

Landareal 70 da, sjøareal 334 da

Ligg ved sørspissen av Steinsundøya ytst i Sognesjøen, og består av om lag ti holmar og skjer med berg i dagen og strandeng. Av påvist hekkande artar er kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, gråmåse, svartbak og raudnebbterne.

År	1995	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	8.6.	12.6.	6.6.	14.6.	15.6.	9.6.
Toppskarv		1				
Grågås	10 (1 par m/ungar)	3				49 (2 par)
Ærfugl	35 (flest hoer)	2 hannar		3 (2 hoer) 1 par		
Siland						5 (2 par)
Tjeld	4 par	4	3 (2 par)	7 (3 par)	10 (5 par)	29 (9 par)
Strandsnipe					1 (1 par)	
Fiskemåse		22 (3 par)	5 (3 par)	9 (3 par)	6 (3 par)	8 (4 par)
Svartbak	40 par	38 (15 par)	72 (25 par)	37 (5 par)	44 (15 par)	70 (15 par)
Gråmåse	230 par	70 (15 par)	59 (20 par)	54 (20 par)	37 (8 par)	64 (15 par)
Terne			4			
Kråke			1			

Registrering 15.6.11, frå ca. 11:25

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	6	-
Grågås	5	1
Tjeld	8	6
Fiskemåse	7 (1 rugande)	4
Svartbak	45 (11 rugande)	15
Gråmåse	90 (26 rugande)	30

Kommentar: I fjor blei rugande gråmåsar ikkje direkte observert, men det blei likevel gjort eit overslag på 15 hekkande par. Oddeholmane ligg slik til at ein må relativt nær land for å registrere, og rugande fuglar vil da kunne gå av reiret. I år talte vi derimot 26 individ rugande (eller med ungar), og overslaget på 30 hekkande par er relativt forsiktig. For svartbak er overslaget som i fjor, og det er heller ikkje nemneverdige endringar for andre artar

Dyr på beite: Ingen observert.

Lihellene

Landareal 107 da, sjøareal 296 da

Reservatet er i tre delar, som omfatta ein større og tre mindre holmar og nokre skjer i Sognesjøen utanfor Dingja i Gulen. Eit myrområde på Store Lihella skil seg frå det elles grunne jordsmonnet på holmane. Systeinen og Store Lihella er elles graskledde, mens Smålihella lengst sør er dekt av lyng. Av registrert hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, raudnebbterne og teist.

År	1995	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	6.6.	12.6.	5.6.	14.6.	15.6.	9.6.
Toppskarv	1	1	3			1
Grågås	13 (1 par+ m/ungar)	40	21 (6 par)	32 (5 par)	19 (2 par)	17 (3 par)
Ærfugl	21 (fl. ho m/ungar)	4 hoer	2 hanner (2 par)	4 (2 par)	7 hoer 5 par	9 (6 hoer) 4 par
Siland	1 par		1 hann (1 par)		2	
Brunnakke	1 par					
Tjeld	3 par	2	4 (3 par)	7 (3 par)	8 (5 par)	8 (6 par)
Fiskemåse	340 par	38 (15 par)	63 (30 par)	38 (15 par)	4 (3 par)	11 (5 par)
Svartbak	70-80 par	116 (25 par)	77 (25 par)	47 (15 par)	68 (20 par)	56 (20 par)
Gråmåse	200 par	300 (30 par)	210+ (20 par)	222 (80 par)	250 (50 par)	240 (90 par)
Sildemåse	250 par	15	32+ (20 par)	36 (20 par)	220 (40 par)	50 (20 par)
Terne	20 par*		6		8 (2 par)**	
Teist	2					
Kråke			2	3 (1 par)	3	2

*makrellterne

**raudnebbterne

Registrering 15.6.11, frå 10:10

Smålihella: Toppskarv 1, ærfugl 4 hoer, tjeld 2, fiskemåse 4 (1 ungfugl), svartbak 20 (6 rugande), terne 1, kråke 1 (+ 2 ungar).

Store Lihella: Grågås 23, ærfugl 2 hoer, tjeld 3, fiskemåse 3, svartbak 11 (3 rugande), gråmåse 284 (87 rugande), sildemåse 42 (13 rugande).

Systeinen: Tjeld 2, svartbak 19 (6 rugande).

Lihellene samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	1	-
Grågås	23	3
Ærfugl	6 hoer	4
Tjeld	7	4
Fiskemåse	7	3
Svartbak	50 (15 rugande)	20
Gråmåse	284 (87 rugande)	100
Sildemåse	42 (13 rugande)	20
Terne	1	-
Kråke	1 (+ 2 ungar)	1

Kommentar: På Lihellene har sjøfuglane klart seg betre enn dei fleste andre stader dette tiåret, og gråmåsen utmerkar seg her med fortsatt auke. Talet på individ av sildemåse var meir enn fem ganger større for to år sidan, men 2009 ser ut til å ha vore ein eksepsjonell sesong for sildemåsen. Elles ingen større endringar i år.

Dyr på beite: 5 sauar registrert på Store Lihella.

Torsholmane

Landareal 35 da, sjøareal 341 da

Tre holmar og nokre mindre skjer i Sognesjøen sør for Losna i indre Solund. Vegetasjonen er dominert av lyng og strandeng, men på Indre Torsholmen veks ein del lauvskog som inntil rydding i år har redusert tilgjengeleg hekkeareal for sjøfuglane. Av registrert hekkande artar kan nemnast tjeld, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, raudnebbterne, makrellterne og tjuvjo.

År	1995	2006	2007	2008	2009	2010
Dato	7.6.	12.6.	5.6.	14.6.	14.6.	9.6.
Toppskarv	1	8		3	14	
Grågås	1 par				2	
Ærfugl	10 hoer (6 m/ungar)	1 hann		1 hann		
Siland	6	15	1 hann (1 par)			
Stokkand				3 hannar		
Tjeld	2 par	7 (3 par)	4 (2 par)	11 (4 par)	4 (3 par)	6 (4 par)
Fiskemåse	30 par	66 (30 par)	68 (30 par)	150 (31 par)	136 (53 par)	118 (60 par)
Svartbak		60 (15 par)	90 (20 par)	73 (15 par)	51 (15 par)	32 (15 par)
Gråmåse		120 (30 par)	190 (40 par)	144 (40 par)	117 (30 par)	112 (60 par)
Sildemåse		12 (3 par)	4 (2 par)	7 (3 par)	2 (1 par)	3 (1 par)
Terne		8 (3 par)		3 (1 par)		10 (4 par)
Teist						2 (1 par)
Kråke			1	1	2	1

Registrering 15.6.11 frå 08:55

Ytre Torsholmane: Grågås 2, tjeld 3, fiskemåse 4, svartbak 32 (7 rugande), gråmåse 116 (45 rugande + dunungar sett), sildemåse 6 (2 rugande), kråke 1.

Indre Torsholmen: Toppskarv 2, siland 4, tjeld 2, fiskemåse 230 (35 rugande, 33 reirfunn på 1/3 av holmen), svartbak 3 (2 reirfunn), sildemåse 2, terne 34 (32 rugande, 27 reirfunn).

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	2	-
Grågås	2	-
Siland	4	2
Tjeld	5	4
Fiskemåse	230 (35 rugande, 33 reirfunn)	70
Svartbak	35 (7 rugande, 2 reirfunn)	15
Gråmåse	116 (45 rugande + dunungar)	55
Sildemåse	8 (2 rugande)	3
Terne	34 (32 rugande, 27 reirfunn)	30

Kommentar: Ilandstiging på Indre Torsholmen. Under opptellinga på land begynte det å regne, og ettersom fleire fiskemåsereir var midt i klekkinga blei tellinga avbroten etter at den nordlege tredelen av holmen var talt opp. Overslaget over tal hekkande par skil seg derfor ein del frå tal reirfunn.

Måsane har delt dei tre holmane mellom seg: Fiskemåsane på Indre Torsholmen, svartbak (og nokre gråmåsar) på den sørlege av dei to Ytre Torsholmane, og gråmåse og år om anna nokre få sildemåse på den nordlege.

Indre Torsholmen blei rydda for skog vinteren 2008. Året før hadde det hekka 18 par fiskemåse på holmen og tilsynelatande ingen andre artar, da plassen i stor grad var opptatt av lauvskog rundt ei klynge buskfuru. Etter trefellinga i 2008 auka talet på fiskemåsereir til 31 same år, og terne og tjeld blei funne hekkande i tillegg. I 2009 hadde fiskemåsane auka vidare til 53 reir, og sildemåse og svartbak prøvde seg også – og i fjor blei det funne 60 fiskemåsereir på Indre Torsholmen. I år var hadde talet på individ dubla seg, men fullstendig reirtelling kunne som nemnt ikkje gjennomførast. Endringane viser klart at fjerning av skog og kratt er eit svært positivt tiltak, i alle fall så lenge tilhøva elles ligg til rette for hekking.

Dyr på beite: Ingen.

Resultat frå registrering av kullstorleik

Opplysningar om kullstorleik kan seie noko om tilhøva for dei hekkande fuglane, og er samla her. Kullstorleik 0 (null) betyr at reiret har vore i bruk, men er blitt forlatt av foreldrefuglane og/eller tømt av egggrøvarar (dvs. ingen klekking). Kullstorleik (n reir) viser til samla reirtal, hos toppskarv inkluderer dette også reir med ukjent innhald (gjennomsnittleg kullstorleik baserer seg naturleg nok berre på reir med kjent innhald). For andre artar kan det ha vore fleire reir som ikkje er talt opp, eller ikkje artsbestemt sikkert.

TOPPSKARV

Utvær NR

• Nordre Kvannskjeret

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
20.6.07 (9 reir)	2	-	4	3	-	2,11	(kråke: 15 egg frå Utværområdet)
13.6.08	kom ikkje på land						
15.6.09	kom ikkje på land						
10.6.10 (11 reir)	7	2	2	-	-	0,55	
21.6.11	kom ikkje på land						

• Begla

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
20.6.07 (57 reir)	5	8	14	16	-	1,95	+ 14 aktive reir med ukjent innhald
13.6.08 (52 reir)	5	4	14	12	1	2,00	+ 16 aktive reir med ukjent innhald
15.6.09 (53 reir)	5	1	20	16	-	2,12	+ 11 aktive reir med ukjent innhald
10.6.10 (59 reir)	7	4	9	11	-	1,77	+28 aktive reir med ukjent innhald
21.6.11 (51 reir)	-	2	13	13	-	2,39	+23 aktive reir med ukjent innhald

• Indre Steinsøya

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
20.6.07 (23 reir)	6	2	7	6	1	1,73	+ 1 aktivt reir med ukjent innhald
13.6.08 (17 reir)	3	1	6	7	-	2,00	
15.6.09 (17 reir)	3	3	6	5	-	1,77	
10.6.10 (0 reir)	-	-	-	-	-		
21.6.11 (0 reir)	-	-	-	-	-		

• Lyngholmen

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
20.6.07 (3 reir)	1	-	2	-	-	1,67	
13.6.08 (3 reir)	-	-	2	1	-	2,33	
15.6.09 (2 reir)	1	-	1	-	-	1,00	
10.6.10 (0 reir)	-	-	-	-	-		
21.6.11 (0 reir)	-	-	-	-	-		

• Tussen

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
20.6.07 (3 reir)	-	-	-	2	-	3,00	+ 1 aktivt reir med ukjent innhald
13.6.08 (7 reir)	-	1	3	-	-	1,75	+ 3 aktive reir med ukjent innhald
15.6.09 (5 reir)	2	-	3	-	-	1,20	
10.6.10 (6 reir)	1	-	2	2	-	2,00	+ 1 aktivt reir med ukjent innhald
21.6.11 (2 reir)	-	-	1	1	-	2,50	

Utvær samla (snitt i parentes til høgre er utan tome reir, dvs utan predasjon)

2007 (79 reir):	14	10	27	27	1	1,89	(2,29)
2008 (60 reir):	8	6	25	20	1	2,00	(2,31)
2009 (66 reir):	11	4	30	21	0	1,92	(2,31)
2010 (47 reir):	15	6	13	13	0	1,51	(2,22)
2011 (30 reir):	0	2	14	14	0	2,40	(2,40)

Gåsvær NR

• Skjerdingen

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt
19.6.07 (4 reir)	1	-	1	2	-	2,00
13.6.08	kom ikkje på land					
15.6.09 (2 reir)	-	-	2	-	-	2,00
10.6.10 (4 reir)	1	-	1	1	-	1,67
21.6.11	kom ikkje på land					

+ 1 aktivt reir med ukjent innhald

• Kråkesteinen

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt
19.6.07	kom ikkje på land					
13.6.08 (8 reir)	2	-	-	6	-	2,25
15.6.09 (5 reir)	1	1	2	1	-	1,60
10.6.10 (1 reir)	1	-	-	-	-	0,00
21.6.11 (3 reir)	-	-	2	1	-	2,33

• Lægdesteinen

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt
19.6.07 (13 reir)	-	2	2	9	-	2,54
13.6.08 (10 reir)	-	1	3	6	-	2,50
15.6.09 (14 reir)	2	1	6	5	-	2,00
10.6.10 (0 reir)	-	-	-	-	-	
21.6.11 (10 reir)	2	1	5	2	-	1,70

• Vardesteinen

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt
19.6.07 (1 reir)	-	-	1	-	-	2,00
13.6.08 (0 reir)	-	-	-	-	-	
15.6.09 (0 reir)	-	-	-	-	-	
10.6.10	ikkje undersøkt					
21.6.11	ikkje undersøkt					

• Fugleplitten

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt
19.6.07 (24 reir)	1	5	6	12	-	2,21
13.6.08 (22 reir)	2	1	5	14	-	2,41
15.6.09 (23 reir)	3	1	3	15	1	2,43
10.6.10 (27 reir)	5	1	8	10	3	2,19
21.6.11 (33 reir)	2	8	19	4	-	1,76

• Storeplitten

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt
19.6.07 (4 reir)	-	2	1	1	-	1,75
13.6.08 (1 reir)	-	-	1	-	-	2,00
15.6.09 (2 reir)	-	-	1	1	-	2,50
10.6.10 (4 reir)	-	-	-	2	-	3,00
21.6.11 (7 reir)	-	3	3	-	-	1,50

+ 2 aktive reir med ukjent innhald

+ 1 aktivt reir med ukjent innhald

• Lyngøy

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt
19.6.07 (22 reir)	1	3	4	14	-	2,41
13.6.08 (37 reir)	2	7	10	16	-	2,14
15.6.09 (31 reir)	1	-	14	14	1	2,47
10.6.10 (38 reir)	4	7	15	10	2	1,97
21.6.11 (18 reir)	2	6	5	4	-	1,65

+ 2 aktive reir med ukjent innhald

+ 1 aktivt reir med ukjent innhald

+ 1 aktivt reir med ukjent innhald

Gåsvær samla (snitt i parentes til høgre er utan tome reir, dvs utan predasjon)

2007 (68 reir):	3	12	15	38	0	2,29	(2,40)
2008 (76 reir):	6	9	19	42	0	2,28	(2,47)
2009 (76 reir):	7	3	28	36	2	2,30	(2,54)
2010 (71 reir):	11	8	24	23	5	2,04	(2,42)
2011 (69 reir):	6	18	34	11	0	1,72	(1,89)

Moldvær NR

• Storøyana

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
19.6.07 (65 reir)	24	7	11	21	2	1,54	(kråke: 120 egg frå heile Moldvær)
12.6.08 (51 reir)	12	1	18	17	-	1,83	+ 3 aktive reir med ukjent innhald
14.6.09 (33 reir)	6	4	8	15	-	1,97	
10.6.10 (31 reir)	-	3	6	15	1	2,44	+6 aktive reir med ukjent innhald
8.6.11 (41 reir)	2	3	12	18	2	2,41	+ 4 aktive reir med ukjent innhald

• Kvannskjeret

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
19.6.07 (5 reir)	-	-	2	3	-	2,60	
12.6.08 (9 reir)	-	-	4	5	-	2,56	
14.6.09 (5 reir)	-	-	3	2	-	2,40	
10.6.10 (10 reir)	1	1	2	6	-	2,30	
8.6.11 (9 reir)	1	2	2	3	-	1,88	+ 1 aktivt reir med ukjent innhald

• Klubben

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
19.6.07 (26 reir)	10	2	5	8	1	1,54	(kråke: 120 egg frå heile Moldvær)
12.6.08 (25 reir)	9	3	6	7	-	1,44	
14.6.09 (8 reir)	1	2	3	2	-	1,75	
10.6.10	ikkje undersøkt						
8.6.11 (9 reir)	1	1	-	6	-	2,38	+ 1 aktivt reir med ukjent innhald

Moldvær samla (snitt i parentes til høgre er utan tome reir, dvs utan predasjon)

2007 (96 reir):	34	9	18	32	3	1,59	(2,47)
2008 (82 reir):	21	4	28	29	0	1,79	(2,41)
2009 (46 reir):	7	6	14	19	0	1,98	(2,33)
2010 (35 reir):	1	4	8	21	1	2,49	(2,56)
2011 (53 reir):	4	6	14	27	2	2,32	(2,51)

Senholmen NR (rundt klekking, men stor variasjon)

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
14.6.08 (25 reir)	3	3	11	8	-	1,96	(2,23)
16.6.09 (20 reir)	-	2	6	12	-	2,50	(2,50)
10.6.10 (17 reir)	6	1	4	6	-	1,59	(2,45)
22.6.11 (16 reir)	3	2	6	2	-	1,25	(1,54) + 3 akt. reir med ukj. innhald

FISKEMÅSE

Torsholmane NR (indre Torsholmen)

Kullstorleik	0	1	2	3	4	snitt	
14.6.08 (31 reir)	2	6	6	16	-	2,20	+1 kull forlatt reiret
14.6.09 (53 reir)	2	4	13	33	-	2,48	+1 kull forlatt reiret
9.6.10 (60 reir)	2	3	16	39	-	2,53	eitt kull klekt, ikkje forlatt reiret
15.6.11 (33 reir)	4	4	7	17	1	2,21	berre 1/3 av kolonien talt (regn)

Krokholmen NR

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt	
14.6.09 (29 reir)	3	4	6	16	2,21	på slutten av rugetida, ingen klekt
9.6.10 (21 reir)	4	1	1	15	2,86	på slutten av rugetida, ingen klekt
14.6.11	ikkje talt (regn)					

Kvannholmen NR

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt	
14.6.09 (37 reir)	8	5	9	15	1,84	på slutten av rugetida, ingen klekt
9.6.10 (29 reir)	1	-	4	23	2,66	på slutten av rugetida, ingen klekt
14.6.11 (16 reir)	3	1	5	7	2,00	på slutten av rugetida, ingen klekt

SVARTBAK

Ryggsteinen NR

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (4 reir)	-	-	3	1	1,75
16.6.09 (21 reir)	7	2	11	1	?
10.6.10	ungane ute av reira				

på slutten av rugetida, ingen klekt
klekking, nokre ungar ute av reira

Moldvær NR

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (6 reir)	-	2	2	2	2,00
14.6.09 (9 reir)	ungane ute av reira				
10.6.10	ungane ute av reira				

på slutten av rugetida, ingen klekt

Gåsvær NR

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (14 reir)	-	7	4	3	1,71
16.6.09 (17 reir)	5	5	6	1	?
9.6.10	ungane ute av reira				

på slutten av rugetida, ingen klekt
klekking, nokre ungar ute av reira

Utvær NR

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (16 reir)	6	2	5	3	1,31
15.6.09 (2 reir)	-	1	1	-	?
9.6.10 (3 reir)	-	1	2	-	?

på slutten av rugetida, ingen klekt
klekking, nokre ungar ute av reira
klekking, nokre ungar ute av reira

GRÅMÅSE

Torsholmane NR (ytre nordre Torsholmen)

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
14.6.08 (18 reir)	-	3	10	5	2,11
14.6.09	Ikkje talt				
10.6.10	Ikkje talt				

klekking, 36 ungar klekt, 4 av dei daude

Gåsvær NR

- **Kråkesteinen**

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (24 reir)	3	9	8	4	1,54
16.6.09 (7 reir)	3	2	2	-	?
9.6.10 (7 reir)	-	-	2	5	?

klekking akkurat begynt
klekking, nokre ungar ute av reira
klekking, mange ungar ute av reira

- **Lægdesteinen**

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (34 reir)	-	13	12	9	1,88
16.6.09 (12 reir)	2	5	6	5	?
9.6.10 (4 reir)	-	1	1	2	?

klekking akkurat begynt
klekking, nokre ungar ute av reira
klekking, mange ungar ute av reira

- **Lyngøy**

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (20 reir)	-	5	13	2	1,85
16.6.09 (12 reir)	-	6	3	3	?
9.6.10 (3 reir)	-	-	1	2	?

klekking akkurat begynt
klekking, nokre ungar ute av reira
klekking, mange ungar ute av reira

SILDEMÅSE

Gåsvær NR (Kråkesteinen)

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
13.6.08 (7 reir)	-	1	3	3	2,29
16.6.09 (3 reir)	1	-	2	-	1,33
9.6.10 (8 reir)	-	-	3	5	2,63
21.6.11 (5 reir)	-	2	2	1	1,6

på slutten av rugetida, eit kull klekt

Moldvær NR (Ingvaldsøy)

Kullstorleik	0	1	2	3	snitt
12.6.08 (36 reir)	4	5	14	13	2,00
14.6.09 (31 reir)	7	5	10	9	1,68
10.6.10 (44 reir)	2	5	7	30	2,48
8.6.11 (26 reir)	kolonien tømt av eggsamlarar (?)				

på slutten av rugetida, ingen klekt
på slutten av rugetida, eit kull på 2 klekt

MAKRELLTERNE

Karsskjeret NR

Kullstorleik	0	1	2	3	4
15.6.08 (41 reir)	-	15	18	7	1

begynnelsen av rugetida

RAUDNEBBTERNE

Gåsvær NR

Kullstorleik	0	1	2	3	4
16.6.09 (29 reir)	-	17	10	2	-

begynnelsen av rugetida

Klekkinga tok til litt tidlegare enn vanleg i år, og ungar av både gråmåse (biletet) og svartbak hadde i stor grad klekt da teljingane blei gjennomført. Fordi ungane forlet reiret kort tid etter at dei er tørre etter klekkinga, blei det vanskeleg å samle data om kullstorleik for desse to artane i år.

Utvikling i hekkebestandane av utvalde artar

Vi viser her utviklinga i hekkebestandane av fire utvalde sjøfuglartar i perioden frå 1978 til 2010, med tal frå år da det blei gjort meir eller mindre fylkesdekkande undersøkingar (Godø 1978, 1979, 1983, 1984, 1995, 2000, Larsen 2005a, 2005b, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, denne rapporten).

Teljingane i 1978, 1983 og 1984 blei gjort i samband med utarbeidinga av verneplanen for sjøfugl (Godø 1991), og dekkjer heile fylket med berre nokre få unntak. Teljingane i 1979 og 2000 dekkjer berre den nordlege delen av fylket frå Selje til Askvoll. I sesongane 1994/95 og 2003/04 blei fylket delt opp slik at den nordlege delen (Selje-Bremanger) blei talt opp første året, og resten av fylket året etter. Teljingane viser at åra 1994 og 1995 var ganske like for dei fleste artar, og i tabellane under er dei to åra slått saman i kolonna 1995. Teljingane i 2003 og 04 kan derimot ikkje slåast saman, fordi teljingane i 2003 blei gjort ein månad seinare enn alle dei andre, og det etter alt å døme har skjedd ein drastisk reduksjon i næringstilgangen for sjøfuglane forut for hekkesesongen 2004. Teljingane frå 2003 omfatta dessutan få lokalitetar, og er ikkje brukt her.

Tabellane viser alle kjente hekkeplassar for toppskarv og teist, og dei viktigaste for gråmåse og ternar.

Verneplan for sjøfugl i Sogn og Fjordane hadde som siktemål m.a. å verne alle kjente hekkeplassar for toppskarv i fylket. Det hekkar i dag berre svært få skarvepar utanom reservata, men dessverre kan ikkje vernestatusen hindre næringsmangelen i havet.

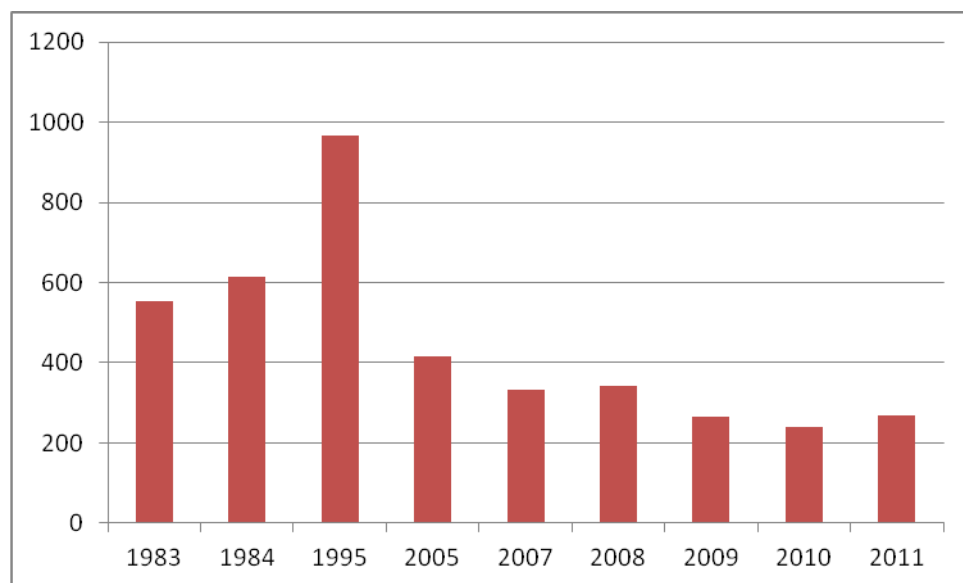
Toppskarv

(tal reir)	? usikkert tal		- ikkje observert hekkande				() reservatet blei ikkje talt						
Reservat	1978	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Høgfjellet	10	-	-	<10				-		2			
Einevarden	15-20	20	5	?	-		15		2-4	20	10	5-10	5
Stallbrekka		5+	5-6	-	-		?		5?	5	5	-	1
Klovningen	-	-	5	-			15-20		2-4	5	5	5	?
Veststeinen	13	37	23	80			10		3	2?	-	-	5?
Ytterøyane	-		-	2?	35	29	30?		10	5	5-10	-	10
Kvalsteinane	-	-	-	-	-	-	-		2	-	-	-	-
Moldvær	20	36	61	300		54	165		97	85	50	50	65
Ryggsteinen	38	26	74	324	63	70	67		3	2	1	-	-
Håsteinen	2	-	4	-		-	-	-	-	-	-	-	-
Senholmen		-	-	-	?	10-15	19		17	25	20	17	16
Skardholmen	3	13	12	7+		15-30?	15-20		10-15	15	15	5	5-10
Gåsvær	199	128	142	85		10-15	26	36	70	85	65	75	80
Utvær	130	289	281	190		40-60	49	83	105	90	85	80	75

Verneplanen for sjøfugl som blei vedtatt i 1993 hadde som mål m.a. å sikre alle hekkeplassar for toppskarv i Sogn og Fjordane, og med unntak for nokre ustabile førekomstar ved Stad og ein i Solund viser tabellen alle kjente hekkeplassar i fylket.

Med nokre unntak er alle hekkeplassane talte opp i 1978, 83, 84, 95, 05, 07, 08, 09 og 10 (fleest unntak for Høgfjellet, som ikkje har nokon fast hekkebestand), og teljingane viser auke fram til toppåret 1995, og ein nedgang etter dette. Nedgangen i hekkebestanden i tiårsperioden frå 1995 til 2005 er tydeleg i dei største koloniane både i Askvoll (Moldvær og Ryggsteinen) og i Solund (Gåsvær og Utvær). Etter dette har hekkebestanden i Solund auka fram til og med 2007, og deretter stagnert. For hekkebestanden i Askvoll og den nordlege delen av fylket har det derimot vore relativt konstant nedgang etter 1995, i ein slik grad at den samla hekkebestanden av toppskarv i Sogn og Fjordane er på veg nedover.

Tala for i år er likevel jamt over litt betre enn i fjor, med nedgang i tre koloniar, stillstand i to, og auke i fem. Talet på hekkande par har sidan i fjor auka frå 240 til 264.

Tabellen under viser gjennomsnittleg kullstorleik i fire hekkeområde. Tome reir er ikkje inkludert i utrekning av snittet, for at lokale variasjonar i eggpredasjon ikkje skal kamuflere dei sesongmessige variasjonane i kullstorleik.

	Utvær	Gåsvær	Moldvær	Senholmen
2007	2,29	2,40	2,47	-
2008	2,31	2,47	2,41	2,23
2009	2,31	2,54	2,33	2,50
2010	2,22	2,42	2,56	2,45
2011	2,40	1,89	2,51	1,54

Hekkeområda er ikkje særleg godt ”samkøyrt” når det gjeld variasjon i kullstorleik frå sesong til sesong. For dei to Askvollområda ser vi t.d. at Senholmen har sin dårlegaste sesong når Moldvær har ein av sine beste, og omvendt. Utvær i Solund har på same måte sin beste sesong når Gåsvær i same kommune har sin dårlegaste. Av rådataene i kapitlet foran går det likevel fram at kullstorleiken stort sett følgjer same utvikling i dei ulike holmane som utgjer kvart enkeltområde.

Dette tyder på at faktorar *innanfor* kvart område/reservat påverkar kullstorleiken i temmeleg stor grad. Næringstilgang er ein av dei faktorene som påverkar kullstorleik hos mange fugleartar, og det er dermed nærliggande å konkludere med at toppskarven sin hekkesuksess ikkje berre er påverka av den dårlege næringstilgang i Nordjøn generelt, men også av høgst lokale, næringsrelaterte faktorar innanfor kvart enkelt hekkeområde. Taretråling er truleg den viktigaste, om ikkje den einaste, lokale faktoren som påverkar næringstilgang og dermed kor mange egg toppskarvane produserer.

Taretråling som forklaring på variasjon i kullstorleik og hekkebestand hos toppskarv

Gåsvær er det einaste av dei fire reservata i tabellen der det er opna for taretråling. Haustinga skjer med fem års mellomrom i kvart haustefelt, og Gåsvær med næraste omland er delt i fire slike. Dette gjer det vanskeleg å vurdere i kva grad tarehaustinga påverkar hekkebestand og kullstorleik, for tarenæringa har så langt avvist å offentleggjere data om når på året dei gjennomfører hausting i ulike felt, og kor mye som blir hausta. I sjøfuglreservat som frå år til år blir påverka av hausting i fleire ulike tarefelt etter kvarandre, blir truleg påverknaden meir eller mindre konstant.

Senholmen peikar seg ut som eit lite reservat som ligg midt i eit større tarefelt. Skarvane er med andre ord nøydd til å finne mat utanfor reservatgrensene, i taretrålte område. Felt 32E, der Senholmen ligg, blei hausta ein gang mellom 1.9.2010 og 1.9.2011, dvs. rundt årets hekkesesong. Dette er på same tid som hekkebestanden er den lågaste i dei åra som er undersøkt i tabellen over (sjå tabellen side 77), og som ein ser også på same tid som kullstorleiken er den lågaste.

Også for Gåsvær er det eitt enkelt år som skil seg ut med særleg liten kullstorleik. Også her dreier det seg om 2011, og dette er året etter at det blei hausta tare i sørlege del av reservatet (næringsområde for skarv på øygruppene Steinane, Plittane og Lyngøy). Om det blei hausta før eller etter hekkesesongen i fjor veit vi ikkje, fordi tarenæringa ikkje vil offentleggjere haustingsdata. Fiskeridirektoratet på si side seier at dei ikkje har tilgang til tilstrekkeleg detaljerte data.

Teist

(p=par, elles individ)	? usikkert tal				- arten ikkje observert				() ikkje talt				
Reservat	1978	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Høgfjellet		-	-	2-3p	-			-		11			
Sildekruna	-	2p	-	-	-			-	-	-	1	-	2
Lysholmen		2p	-	-	-			-	-	2	2	-	2
Flatholmen	-	-	-	-	-			-	-	-	1	-	-
Einevarden	-	-	8	-			-		4	10	-	-	2
Stallbrekka	-	-	-	2-4?			-		-	6	5	-	-
Klovningen	16	17	8	-			9		-	1	10	8	11
Veststeinen	-	14	-	-			2		9	6	9	-	5
Vengane	-	-	4		-	-	1	-	-	-	-	-	-
Frøyskjera	2	-	10			2	-		-	-		-	-
Rognane	6	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Hovdefjell	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Aralden						-	4		4	1		-	5
Ytterøyane	43		2*	-		1	5		4	-	10	7	10
Kvalsteinane	6	-	12	-	12	-	1		8	2	9	6	9
Smelvær	5	-	6	3	-	-	-		-	1		-	-
Trefotskjera				-	-		-		-	3	-	-	2
Moldvær	5+	20	65	25		30	30		14	28	20	20	15
Ryggsteinen	4	46	120			15	25		5	13	-	2	5
Håsteinen	13	11	85	10		-	-	-	-	-	-	-	-
Svarteskjeret	1	-	8	-		-		-	-			-	
Senholmen		2	4	2-3	-*	8	11		11	9	3	2	4
Skardholmen		-	-	-		-	2-3		-	3	1	-	-
Raudøy		-	2	-	-	1	-		-	-	-	-	-
Krokholmen		-	2	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Sakrisøy	1	-	7	-		-	2		-	2	5	-	-
Ønaholmane		3	8					-	-	-	-		-
Gåsvær	30	46	115	~20		-	13	17	5	6	15	9	9
Mågøyane		-	-	-				-	1	-		-	
Utvær	30+	105	65	-*		4	8	5	15	18	7	16	5
Indrevær	-	10	36	-*		-			5	-	-	-	
Vassøyane	1	-							-	-	-		
Sogneoksen	3	-	-	3					-	-	-	-	
Oddeholmane		2	-	-		-		-	-	-	-	-	-
Torsholmane		5	-	-				-	-	-	-	2	-
Lihellene	1	-	5	2				-	-	-	-	-	-

* dårleg ver

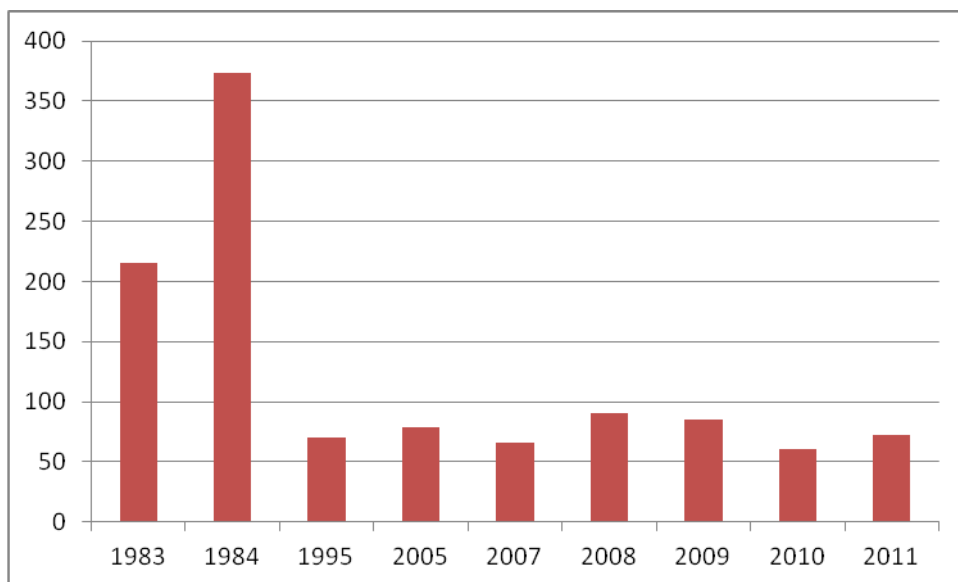
Tabellen over viser dei fleste registrerte hekkeplassar for teist i fylket, mens figuren på neste side viser hekkebestanden gjennom åtte sesongar der 16 reservat i fylket er blitt talde. Det går fram av tabellen at bestanden av teist på enkeltlokalitetar i hekketida kan variere ein heil del frå år til år, og t.d. blei individtalet mange stader meir enn dobla eller halvert på eitt år mellom 1983 og 1984. Dette kan ha

samanheng med at teljingane ikkje er gjennomført etter den beste prosedyren for denne arten (morgonteljingar i mai), men har måtte skje som del av ein samla og konsentrert innsats på ei tid da sjøfuglteljingane gir brukbare data for flest mogleg artar.

Uavhengig av metodikk er det likevel klart at det skjedde ein markert nedgang i hekkebestanden i fleire lokalitetar mellom 1984 og 1995. Tala frå viktige lokalitetar indikerar ein nedgang i hekkebestanden av teist på 60-90% frå midten av 80-talet til midten på 90-talet. Dette er på om lag same tid som ternene gjekk sterkt tilbake. Både teist og ternar fiskar på relativt grunt vatn, og kanskje har begge blitt ramma av eit samanbrot i bestandane av småfisk i fjøresonen (ei fiskegruppe som havforskarane har lite data om).

Våre egne teljingar frå 2004 og framover er meir stabile, men på eit lågare nivå enn tidlegare teljingar. Hekkebestanden i 2007 er den minste som er registrert i år med nokolunde fylkesdekkande teljingar av teisten sine hekkeplassar i Sogn og Fjordane. Den forsiktige framgangen i 2008 skuldast i hovudsak at det blei registrert fleire teist enn vanleg nord i fylket, ein trend som heldt seg også i 2009. Men talet på teist gjekk ned sør i fylket, og i fjor omfattar denne nedgangen heile fylket. I år er teisten spreidd meir jamt utover enn før, og dei tidlegare "kjerneområda" skil seg ikkje lenger så mye ut.

Frå i fjor til i år er det nedgang ved tre hekkeplassar, stabilt i ein og auke i 12, og talet på registrerte individ auka frå 72 til 86.

Utvikling i talet på teist (individ) i 16 sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane. Reservata er valde ut på grunnlag av at dei er kjende hekkeplassar for teist og har blitt talde opp alle dei gjeldande åra (blå skrift i tabellen ovanfor). 1978 er ikkje med, fordi det for to viktige lokalitetar (Moldvær og Utvær) er oppgitt "5+" og "30+" individ, som kan bety så mangt.

Gråmåse

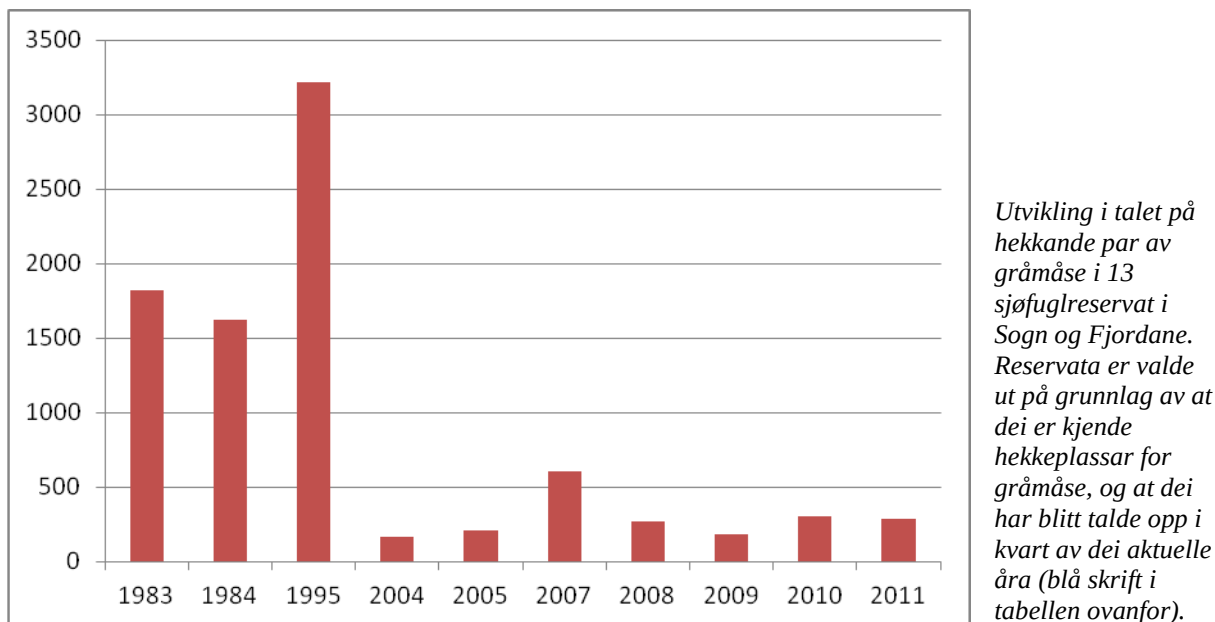
(hekkande par)	? usikkert tal			- arten ikkje observert			() ikkje talt						
Reservat	1978/79	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Flatholmen	31 ⁷⁹	20	45	75	100			40	70	80	30	55	55
Sildekruna	225 ⁷⁹	470	435	350	400			120	130	90	40	75	125
Lysholmen	879	20	15-20	150	30			15-20	10	3-4	5	20	15
Stallbrekka	-	10	30	100			20		30	25	10	18	15
Klovningen	-	110	5	10			25-30		60	25	15	20	23
Veststeinen	16	90	80	5-600			25		60	15	15	20	25
Tennøyane	53 ⁷⁹	140	110	60	120			48	70	25	70	10	25
Vengane	-	6	11		20?	3-4	2-4	6	7	2	3	12	15
Frøyskjera	15**	85	80			2-5?	20		40	12		30	35
Hovdefjell	1050 ⁷⁹	900	600	1200	1500	25	20	170?	140	10	10	45	40
Indre-Ånnøy	110 ⁷⁹	110	30	60-70	20		1		1	-	1	-	-
Nekkøytåa	29 ⁷⁹	2-3	-	-	-		1		-	-	-	-	-
Ytterøyane	35**	- *	- *	215		0-3?	5-10		35	4-5	10	25	20
Kvalsteinane	-	80	41	350	350	2-5?	15-20		30	15	2	20	15
Gulholmen		15	30	50	100	-	8		20	10		12	20
Trefotskjæra	-	-		40		1-2?	1?		1	-	1	-	-
Smelvær	80/110	65	60	30	-	-	1-2		-	2		12	1
Moldvær	15	100+	52	250		5-10?	10-15		45	15	25	35	35
Ryggsteinen	10	12	-			-	2-5		5	3	3	5	5
Håsteinen	86	35	25	-		-	2-5?	5-10	10	4	4	7	6
Svarteskjeret	13	15	20	4-5		1-2?		2?	-			-	
Kuøyna	40/45	60	65	15		-	-		-	-	-	1	2
Senholmen	20	-	3	45	80-100	20?	15-20		50	-	6	8	28
Skardholmen	110	180	120	200		5-10?	20		70	20	15	25	15
Raudøy		70	175	350	200	50-100	70-90		100	20	40	30	10
Krokholmen		14	45	-	30	-	1?		-	-	-	-	5
Prestøy		150	55	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Kvitingane	-	-	-	-		2-5?	-		-	-	-	-	3
Myrbærskjera	30	35	125	220	-	2-5?	11		70	35	10	45	30
Sakrisøy	20	70	80	-			6		3	-	-	-	-
Gåsvær	136	160	225	500		5-15?	15-20	35	60	120	50	60	75
Mågøyane	50	25	55	-				1?	-	-		2	
Utvær		40	90	90	200-250*	10-20	5-10	30	30	25	20	25	25
Indrevær	70	120	30	- *		2-3?			30	15			
Oddeholmane		30	20	230		2-3?		13	20	20	10	15	30
Torsholmane		22	40	-				29	40	40	30	60	
Ramsbarden		60	40	320					12	1	-	-	
Sogneoksen	-	5	25	160					50	20	35	45	
Kvernøyna	45	55	30	-					1	-	-	-	
Lihellene	60	80	75	200				30	80	80	50	90	100

* dårleg ver

** gjeld berre delar av reservatet

Fylkesdekkande teljingar er dessverre få, men ved å samanlikne dei enkelte hekkeplassane går det likevel rimeleg klart fram av tabellen at bestanden av gråmåse i Sogn og Fjordane var relativt stabil på 70- og 80-

talet (med nokre lokale forflyttingar av koloniane), og at det på 90-talet var ein tydeleg auke i dei fleste koloniane. Utviklinga frå 80- til 90-talet går også fram av figuren under, som viser talet på hekkande par i 13 reservat som alle er blitt talde opp i åra 1983, 1984, 1995, 2004, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010 og 2011, dvs. år med teljingar i eit fleirtal av sjøfuglreservata. Dei høge bestandstala på 90-talet gjer seg også gjeldande i 2000 (ikkje vist på figuren, da berre den nordlege delen av fylket blei talt det året).

Den gode hekkebestanden gjennom 90-talet fram til og med 2000 gjer at hekkesvikten på 2000-talet trer ekstra tydeleg fram. Ringmerkingsaktiviteten til Vidar Seim i fylkets største gråmåsekoloni Hovdefjell viser at samanbrotet i hekkebestanden kom allereie i 2001, med 2004 som eit absolutt botnår.

Talet på hekkande par (reir) i 2004 og 2005 er høgst usikre, for på det tidspunktet registreringane blei gjort var det svært få gråmåsar som faktisk hadde egg eller ungar (ungar blei berre sett på ein lokalitet i fylket) - og det er vanskeleg å seie om resten av bestandane har prøvd å hekke, eller om dei stod over. I 2005 såg vi fleire gråmåsar som låg på reir enn i 2004, og det blei funne fleire ungar, og etter dette heldt den positive utviklinga fram til 2007. Oppbygginga av hekkepopulasjonane gjekk likevel langsamt, og vi veit ikkje i kva grad gråmåsane faktisk lukkast i å få ungar på vengene. Observasjonar av havnål som føde for gråmåseungar både i 2006 og i 2007 viser at næringstilhøva framleis var dårlege. Den nye nedgangen i hekkebestandane i 2008 og 2009 stadfester dette, saman med mengdene av krill som i 2009 blei liggande uspiste i koloniane.

Situasjonen i fjor var betre, med ein jamt fordelt, men talmessig beskjeden framgang over heile fylket. I år var det ingen vidare auke. I 28 gråmåsekoloniar talte både i fjor og i år, har det vore tilbakegang i ti, ingen endring i fire, og framgang i 14.

Terner

(par)	? usikkert tal					- arten ikkje observert					() ikkje talt		
Reservat	1978/79	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Flatholmen		-	5	-	-			-	-	-	-	-	-
Sildekruna		-	90	-	-			-	-	-	-	-	-
Tennøyane	18	25	20	-	25			-	-	-	-	-	-
Vengane	-	-	25		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rognane	-/20	32	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frøyskjera	-*	118	60			-	-		3-4	-		-	-
Nekketøyåa	-	-	-	20	-		-		-	1	-	-	1
Eikefjholmane	15	38	15								-	10	-
Ytterøyane	10-15		- **	75		-	-		-	-	-	-	-
Kvalsteinane	25	~50	235	40-50	-	-	-		-	-	-	-	-
Timberøyhlne	9		40	30	-			1			-	20	12
Karsskjeret		51	80	-				16	15	41	-	-	-
Gulholmen	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Trefotskjæra		20		60		-	-		-	-	-	-	-
Smelvær	105	-	195	-	-	~10	-		-	-		-	-
Moldvær	80	~45	22	-		-	-		100	-	1	-	-
Ryggsteinen	-	85	20			-	-		-	-	-	3	-
Håsteinen	60	21	170	120		-	-	-	-	5	-	?	-
Krokholmen	-	35	40	-	-	-	-		-	-	1	1	-
Flatøy	-	~30	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Kvannholmen		-	5-6	10			-		2-3	-	3	3	8
Kvitingane	-	-	20	-		-	-		10	-	-	-	-
Myrbærskjera	-	~60	150	-		-	?		5	1	-	-	-
Sakrisøy	30	345	-	75			-		-	-	-	-	-
Ønaholmane		120	200					-	-	-	-		-
Gåsvær	50	35	35	225		10-15	-	-	-	-	30	30	-
Mågøyane	-	80	20						-	-	-	-	
Utvær	50	21	30	60		10-15	-	-	-	-	-	-	-
Indrevær	160*	1100+	550	- **		-			40	-	-		
Oddeholmane		90	10	-		-		-	-	-	-	-	-
Sogneoksen	-	60	60-70	-					-	-	-	-	
Kvernøyna	-	280	130	-					-	-	-	-	
Lihellene	-	-	15	20				-	-	-	2	-	-
Torsholmane		100+	220	-				2	-	1	-	4	30

*gjeld berre delar av reservatet

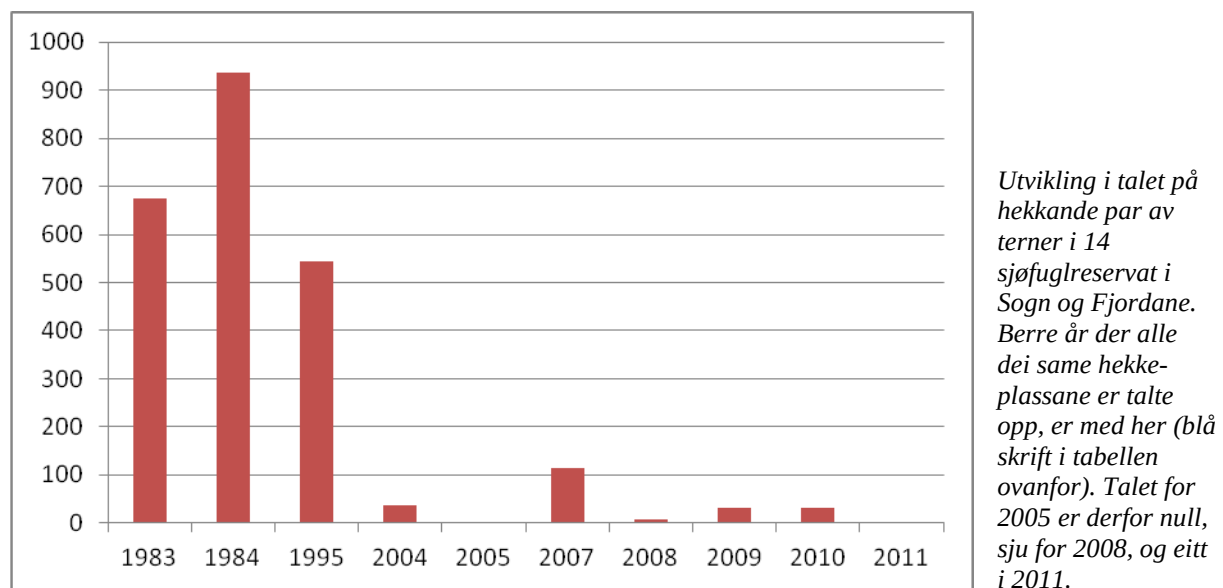
** dårleg ver

Begge terneartane er behandla under eitt i tabellen, da dei kan vere vanskelege å skilje frå kvarandre, og kjeldematerialet til dels heller ikkje skil mellom artane. Raudnebbterna ser likevel ut til å vere den klart vanlegaste arten i dei undersøkte sjøfuglreservata.

Ternene hadde bra hekkesesongar fram til og med 1984 (med naturlege svingingar og forflytting mellom hekkeplassar), men etter dette har stadig fleire hekkeplassar blitt ståande tome. Godø nemnte allereie etter teljingane i 1995 at ”det er ting som tyder på at spesielt bestanden av raudnebbterne kan vere kraftig redusert i høve til byrjinga av 1980-åra.” (Godø 1995). Ein av dei beste hekkeplassane for raudnebbterne i landet i 1983 var Indrevær i Solund kommune, med 890 reir av arten, pluss 225 reir av makrellterne (Godø

1983). I 1984 blei det på same stad registrert 460 raudnebbternereir og 90 makrellterne (Godø 1984). Indrevær blei berre overflatisks undersøkt i 1995 på grunn av dårleg ver, men ternar er ikkje nemnt blant dei registrerte artane. Området blei ikkje talt i 2000, og ved teljingane i 2004 og seinare år blei det heller ikkje sett ternar før dei dukka opp igjen i 2007. Den nest beste ternelokaliteten i fylket i 1983 var Sakrisøy, med 235 raudnebbternereir og 110 makrellternereir. Tala i 1984 var høvesvis 200 og 55. I 1995 var det ingen raudnebbterner, og 75 par makrellterne i Sakrisøy. Området blei talt igjen først i 2005, men verken då eller seinare har det hekket ternar der. Teljingane i 2000 var konsentrert om dei fem nordlegaste kommunane (Selje-Askvoll). Det blei ikkje funne hekkande raudnebbterne i det heile tatt det året, mens makrellterne blei funne hekkande på tre stader. Nokre år etter forsvann også makrellterna. I 2004 blei ternar funne berre i tre små koloniar (som truleg ikkje hekket, eller hadde gitt opp hekkforsøket da teljinga blei gjort), og i 2005 blei det på ny ikkje påvist hekking.

Meldingar om mogleg hekking i indre kyststrok og i fjordane gjorde at sjøfuglteljingane året etter fekk fokus flytta innover, og tre små koloniar blei funne i 2006. I 2007 fann vi sju koloniar, fem av dei i midtre og ytre strok; og i 2008 fem "koloniar" (tre av dei med berre eitt par). I 2009 såg vi fleire store flokkar med ternar, men hekkande fuglar berre i fem av reservata. Dei siste åra har ternene hekket uregelmessig med årlege byte av hekkplass (i alle fall i dei ytre kyststroka), med unntak for Karsskjeret ved Svanøy der ternene hekket i relativt bra tal tre år på rad til dei forsvann i 2009. I fjor blei ternar funne hekkande i sju eller åtte sjøfuglreservat, men i år berre i fire. Utviklinga viser at hekkebestandane er på veg tilbake til kysten av Sogn og Fjordane, men i svært små og ustabile steg. Figuren under viser at talet på hekkande par for tida berre utgjer ein svært liten del av nivået på 80-talet. Sjøfuglteljingane skjer i tidlegaste laget for å få gode tal på hekkande ternar, men i det minste har teljedatoane vore nokolunde dei same gjennom alle år.

Den langvarige tilbakegangen for ternene begynte truleg om lag ti år før det generelle samanbrotet i sjøfuglbestandane rundt Nordsjøen i 2003/04. Godø (2000) nemner at ternbestandane i 2000 var i tilbakegang på heile Vestlandet, og legg til at "viktigaste årsaka til manglande hekking er truleg sviktande næringstilgang, som igjen kan tilskrivas algeoppblomstring." Algeoppblomstring er eit naturleg fenomen om våren, med dei høgaste konsentrasjonane frå mai og utover. Vi har ikkje data tilgjengeleg som kan seie om algeoppblomstringane auka i omfang parallelt med tilbakegangen i ternbestandane. Andre moglege faktorar har vi heller ikkje oversyn over, da kysten av Sogn og Fjordane aldri har vore eit prioritert marint forskingsområde. Lenger sørover langs kysten (Agder/Rogaland) har ein eit noko betre oversyn, særleg knytt til etterverknadane av algeinvasjonen i 1989, då ulike fiskebestandar forsvann meir eller mindre. I det same området skjer no ein rask og omfattande utdøying av sukkertare, og problemet spreier seg oppover Vestlandet. Endringar i tang- og tarebeltet i grunnområda, med bortfall av viktige habitat for småfisk som er mat for ternene (og teisten, som har gått tilbake i same periode som ternene), kan kanskje forklare kvifor desse fuglane har blitt borte. Det er heller ikkje usannsynleg at meir omfattande algeoppblomstringar sommarstid (i den grad dette faktisk skjer) kan påverke ternene direkte, ved at småfisken blir vanskelegare å sjå, eller at den trekk ned på djupare, klarare vatn utanfor rekkevidde for ternene.

På denne bakgrunnen er det naturlegvis svært positivt at ternene har blitt funne hekkande dei seks siste åra, men fordi sjøfuglteljingane blir gjennomført for heile fylket og alle artar under eitt, kjem dei for tidleg i hekkesesongen for ternene til at vi kan seie noko om korleis ungeproduksjonen har vore. Hekkebestandane er også så små at dei raskt kan forsvinne igjen.

Ved åtte hekkeplassar som blei talte opp både i fjor og i år, har talet på hekkande ternepar gått ned i fem, og auka i tre. Talet på hekkande par i desse sjøfuglreservata minka frå 71 i fjor til 51 i år.

Ternene er blant dei sjøfuglane som har gått mest tilbake i Sogn og Fjordane. Tilbakegangen starta allereie på 90-talet, og kom dermed fleire år tidlegare enn for dei fleste andre artane, som først for alvor fekk ein knekk i 2003/04.

Artsgjennomgang

Sjøfuglreservata blei oppretta i 1993, og for å vurdere korleis utviklinga i hekkebestandane har vore sidan då, kan det vere naturleg å bruke den teljinga som ligg nærast i tid som utgangspunkt (1995). Dersom vi konsentrerer oss om artar som hentar næringa si frå dei opne vassmassane, dvs. fisk og pelagiske krepsdyr, og på den måten ser bort frå grasetarar som grågås, og skaldyretarar som tjeld og ærfugl (som elles er i ein svært uklår bestandssituasjon), har den samla hekkebestanden i sjøfuglreservata i Sogn og Fjordane blitt redusert frå om lag 26 000 par i 1995 til under 8000 par i år - ein tilbakegang på 70%.

I dette talet druknar utviklinga for dei mange artane av sjøfuglar i tala for lundefugl, som med to koloniar i nord er den suverent mest talrike arten i fylket. Ser vi bort frå lundefuglen for at dei andre sjøfuglartane skal kome betre fram, er samla hekkebestand i sjøfuglreservata i fylket redusert frå om lag 13 000 par i 1995 til under 3000 i år; ein tilbakegang på 80%. Det har likevel vore ein svak positiv utvikling gjennom dei siste fire åra for dei sjøfuglane som er rekna inn her.

For 15 av dei ulike artane og artsgruppene av sjøfugl i Sogn og Fjordane er hekkebestanden i år betre enn "normalåret" 1995 for ein art (teist, som hadde ein dårleg sesong i 95), mens to artar har gått tilbake mellom 25 og 50% (fiskemåse, alke), åtte artar har gått tilbake mellom 50 og 90% (toppskarv, tjuvjo, svartbak, gråmåse, sildemåse, krykkje, lomvi, lunde), og tre har gått tilbake med meir enn 90% i same periode (havhest, ærfugl, ternar).

Nedanfor blir det gitt ei vurdering av bestandssituasjonen for ulike artar både på lengre og kortare sikt. *Endringar i perioden 1995-2011 er vurdert ut frå registreringar i 33 reservat som alle blei talt opp både i 1995, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010 og 2011.* Symbola ved artsnamnet baserer seg på desse endringane, og viser følgjande:

- ↑ Bestanden meir enn dobla
- ↗ Auke, men mindre enn dobling
- Stabil bestand (variasjon med mindre avvik enn +/- 20%)
- ↘ Nedgang, men mindre enn halvert
- ↓ Bestanden meir enn halvert

Når bestandane er svært små, kan sjølv små endringar gi inntrykk av ei positiv utvikling. Det er derfor lagt til eit symbol for tilstanden av hekkebestanden i år samanlikna med tilstanden i 1995:

- + hekkebestanden i fylket er betre enn i 1995
- 0 hekkebestanden i fylket er om lag som i 1995
- hekkebestanden i fylket har gått tilbake meir enn 25 % i høve til 1995
- hekkebestanden i fylket har gått tilbake meir enn 50 % i høve til 1995
- hekkebestanden i fylket har gått tilbake meir enn 90 % i høve til 1995

Havhest

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: → 2007-2011: ↓ [---]

Har vore ein fåtallig, men relativt stabil hekkefugl i fylket, og blei for første gang ikkje påvist hekkande i fjor. Arten held seg ved hekkeplassen til langt ut på ettersommaren, og teljetidspunktet er derfor til vanleg ikkje kritisk. I dei undersøkte lokalitetane blei havhest i 2009 berre registrert sitjande i fjellet i ein lokalitet, Stallbrekka (7 par). Vi såg ingen ved Einevarden, der arten har hekka fast, men i ein minkande bestand som var nede på 2 par i 2008. Larsen (2006) oppgjer at han i 2006 registrerte havhest på 39 berghyller i Stallbrekka, om lag jamt fordelt mellom hyller med rugande fuglar og hyller med sittande fuglar.

I 2003 hekka havhest truleg på Veststeinen (3 par). I 2000 blei havhest også registrert ved Høgfjellet (få av sjøfuglreservata i ytre skjergard blei sjekka det året), i 1994 ved Høgfjellet, Einevarden, Stallbrekka og Veststeinen. Godø (1995) oppgjer at bestanden var relativt stabil frå 1984 til 1995, og anslår bestanden i heile fylket til om lag 100 revirhevdande par. Samanliknar vi tal frå reservat som blei talte både i 1995 og 2005, gjekk hekkebestanden av havhest ned frå **51** til **15** par på ti år. I 2007 blei det registrert **18** par, i 2009

berre 7, i fjor 0, og i år 1. Hekkebestandane var nok kunstig høge den gangen fiskeria slapp ut langt meir avfall enn i dag, men tilbakegangen har likevel gått raskt.

Toppskarv

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↘ 2007-2011: ↘ [--]

Frå slutten av 70-talet og framover heldt toppskarvbestanden i Sogn og Fjordane seg ganske stabil, med eit tyngdepunkt i Solund (Gåsvær og Utvær). Ein markert auke i hekkebestandane i fylket kom midt på 90-talet; hekkebestandane i Gåsvær og Utvær i sør hadde på dette tidspunktet gått ned med ein tredel, og Askvoll tok over som tyngdepunkt i fylket, med 425 hekkande par i Ryggsteinen i 93 og 324 i 94, og vel 300 i Moldvær i 95. Dei neste tala (2001) viser markert nedgang i Ryggsteinen, men med påfølgande rask vekst dei neste åra igjen, og i 2003 hekka 183 par. Det er sannsynleg at dei to naboreservata Moldvær og Ryggsteinen i praksis utgjorde ei eining for toppskarven, og at det skjedde interne forskuvingar i tyngdepunktet mellom dei frå år til anna. Det er likevel ikkje tvil om at hekkebestanden fekk ein alvorleg knekk i 2006/07, da Ryggsteinen plutselig blei så godt som forlatt, og har stått tom sidan.

Hekkebestanden i Askvoll auka litt i år (91 par) samanlikna med i fjor (72 par), da den var den lågaste på dei siste 30 åra. Hekkebestanden er no rundt ein tredel av det den var for seks år sidan (266 par). I Solund har bestanden halde seg relativt stabil i same periode. Totalt sett er utviklinga i fylket foruroligande, for den totale hekkebestanden i år er berre litt over ein firedel av hekkebestanden i 1995.

Samanliknar vi reservata som har blitt talt opp alle dei aktuelle åra, har hekkebestanden gått ned frå **966** par i 1995 til **416** i 2005, **331** i 2007, **256** i 2009 og **240** i fjor. I år er talet **264**. Næringssvikt har nok også ramma toppskarven, men ikkje fullt så markert som for andre artar, og fleire faktorar må vurderast for å forklare bestandsendringane – som taretråling, oljesøl og forstyrning på hekkplassane. Toppskarven er svært følsam for forstyrning frå menneske i hekketida, og det er truleg at ulovleg ilandstiging er hovudårsaka til at den veksande kolonien på Ytterøyane braut saman rundt 2004. Det brå fråveret av toppskarv i Ryggsteinen frå 2007 kom like etter at sjøområda tett opp til reservatet var blitt trålt for tare. Øyene er låge og utsette for sjø, og fjerning av bølgedempande stortareskogar kan ha øydelagt tilhøva i reservatet.

Framtidsutsiktene for denne arten er det svært vanskeleg å seie noko om, særleg fordi utviklinga har vore forskjellig ulike stader i fylket. Noko vi *kan* seie ut frå teljingane, er at talet på observerte individ i reservata ikkje seier stort om talet på hekkande par. Reirteljing er heilt nødvendig for denne arten.

Grågås

1995 – 2005: ↑ 2005 -2007: ↓ 2007-2011: ↗

Ikkje eigentleg ein sjøfugl, men arten har markert seg i sjøfuglreservata dei siste tiåra. Grågåsa samlar seg ofte i større eller mindre flokkar på stadar som også kan vere hekkplass, slik at det er vanskeleg å slå fast om gjæsene hekkar utan å saumfare terrenget på land. Samanliknar vi dei 30 reservata som blei talte både i 1995, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010 og 2011 på om lag same tid i juni, finn vi ein auke frå **289** til **850** individ på dei første ti åra, og så ein reduksjon til **341** i 2007, **330** i 2008 og **304** i 2009, men i fjor var grågåsa spreidd jamnare ut over store delar av kysten, og **553** individ blei registrerte. I år var arten å sjå færre stader i Flora kommune, og i mindre tal i dei beste grågåsområda i Askvoll, og talet kom opp i **458**. Grågåsa er ein såpass vanskeleg art å halde oversyn over at tala i seg sjølve ikkje seier mye anna enn at mytebestanden av arten held seg nokolunde stabil. Berre ein liten del av dei registrerte gjæsene har ungar. I dei 48 reservata som blei talte opp i år, vurderer vi hekkebestanden til å vere på om lag 45 par, men berre 5 ungekull blei observerte (fordelt på tre lokalitetar).

I 2005 blei relativt store flokkar av mytande (fjørfellande) gjæser observert i ytre Askvoll, særleg ved Moldvær, Ryggsteinen og Håsteinen der til saman 1105 individ blei registrerte. Så store tal har vi ikkje kome over seinare. Berre 223 blei sett i same område i 2007, 268 i 2008, 303 i 2009, 624 i fjor og 324 i år. I det andre "hovudområdet" for grågås ved Gåsvær og Utvær i Solund var det 154 individ i 2005, 216 i 2007, 142 i 2008, 82 i 2009, 91 i fjor og 135 i år.

NINA/Arne Follestad gjennomførte i fjor ei flytelling av mytande grågås langs kysten av Sogn og Fjordane 28. og 29. juni. I tabellen under er flytellingane samanlikna med våre teljingar frå båt:

		Fly, 28.-29.6.10	Båt, 8.-10 + 15.-16.6.10
Flatholmen	Selje	0	12
Vengane	Bremanger	0	15
Smelvær	Askvoll	35	52
Moldvær	Askvoll	210	345
Ryggsteinen	Askvoll	300	210
Håsteinen	Askvoll	360	69
Sørværet	Askvoll	0	0
Gåsvær	Solund	162	62
Utvær	Solund	0	29
Indrevær	Solund	0	-
Sakrisøy	Hyllestad	0	6
Sum		1067	600

Teljingane er gjort på ulike tidspunkt og viser eigentleg ulike ting (mytegjess frå fly, hekkande og dels mytande gjess frå båt), så resultatane er eigentleg overraskande like. Moldvær og Ryggsteinen i Askvoll er nesten identiske i dei to tellingane, og truleg er det her grågåsa i fylket først samlast når myteperioden nærmar seg. Dårlig ver hindra dessverre liknade flytelling i år.

Grågåsa kan vere verdfull for sjøfuglreservata etter kvart som færre sauar blir sendt på beite. Sjølv om dei ikkje hindrar gjengroing på same måte, er gjæsene effektive når det gjeld å halde markskiktet i vegetasjonen nede. Det vil derfor vere verdifullt å finne årsaka til reduksjonen i talet på observerte grågås etter 2005.

Ærfugl

Hekkebestand 1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ 2007-2011 : ↓ [---]
 Mytebestand 1995 – 2005: ↗ 2005 -2007: ↘ 2007-2011 : ↗ [0]

Godø (2000) meint at ærfuglbestanden i Sogn og Fjordane ved årtusenskiftet var på eit toppnivå etter andre verdskrig. Teljingane seinare gir ikkje grunnlag for ei slik vurdering av hekkebestanden av ærfugl i fylket, det ser meir ut som at ærfuglbestanden i fylket er i sterk tilbakegang og har store problem med å få fram ungar. I 1995 blei det talt om lag **390** ungekull i dei 30 reservata som blei talte også i 2005, mens det i 2005 (på same tid i juni) ikkje blei sett ungar – og berre funne **13** reir med egg. I dei same reservata blei det i 2007 talt **32** reir/kull (13 ungekull), i 2008 **29** reir/kull (13 ungekull), i 2009 **30** reir/kull (4 ungekull), i fjor **21** reir/kull (4 ungekull), og i år **5** reir/kull (2 ungekull). Legg vi saman overslaga for hekkebestand i samtlege 48 reservat som blei talt i år, kjem vi til 89 reir. Dette er same tal som vi kom fram til i fjor (i 53 reservat) og i 2009 (i 45 reservat), og det er høgst usikkert, men sjølv om vi tar alle moglege og umoglege atterhald er det neppe realistisk å presse hekkebestanden i sjøfuglreservata opp i meir enn nokre hundre reir. Dette er berre ein liten brøkdel av Godø sitt overslag på 10 000 par i 2000. Rett nok gjeld Godø sitt overslag heile fylket, men i Sogn og Fjordane er ein så stor del av dei beste hekkeområda verna, at det ikkje kan vere snakk om store hekkebestandar utanfor sjøfuglreservata. Larsen (2006) nemner at han hadde talt fuglar ved Vågsøy nokre dagar i juni kvart år sidan 1999, og at "det er overraskende sjelden å se ungekull av ærfugl på Vågsøy." I løpet av sju år er dunungar berre sett ved eitt tilfelle, i Vedvika i 2001.

Hekkebestanden av ærfugl i Sogn og Fjordane er definitivt svært svak for tida, og må ha vore gjennom ein formidabel og svært rask tilbakegang frå århundreskiftet. Dersom Godø og våre tal er nokolunde korrekte, har hekkebestanden av ærfugl gått ned med rundt 95 prosent på ti år, eit utruleg tal som berre delvis kan forklarast med høg predasjon på ungar etter næringskollapsen i 2003/04.

Talet på ærfuglar som flokkar seg i den ytre skjergarden utover sommaren for å ta til med fjørfelling (myting) har likevel halde seg relativt stabil i lengre tid. Totalt blei det registrert **1474** ærfuglar i 1995 og **2502** ærfuglar i 2005 i dei 30 sjøfuglreservata som blei talte begge år. Tilsvarande tal i 2007 var **1316**. Dette var etter *Server*-forliset i januar same år, og halveringa i høve to år tidlegare blei vurdert å kunne henge saman med dette. Men året etter hadde talet gått vidare ned til berre **897** individ, utan kjente hendingar som kunne forklare nedgangen. I 2009 registrerte vi **944** individ i dei same 30 reservata, i fjor **2085** og i år **1672**. Endringane kan rett og slett skuldast at dei store flokkane med ærfugl flyttar seg mye frå stad til stad, og det kan slå sterkt ut på resultata dersom mye fugl ligg i område som ikkje er blant dei trettitals vi har som basis for samanlikninga – eller om dei ligg utanfor dei verna områda, noko som ut frå tala ser meir sannsynleg ut.

Havørn

Arten blir notert når vi ser den, men det blir elles ikkje gjort nokon ekstra innsats for å sjekke ut kjente hekkeplassar. Det blei etter *Server*-forliset i januar 2007 spekulert i om unge havørner kunne vere særleg utsette for forgifting gjennom eting av oljetilsølte fuglekadaver. Spekulasjonane fekk tilsynelatande støtte etter at vi sommaren 2007 berre såg 4 individ under sjøfugltellingane, alle vaksne fuglar. Men i 2008 var talet tilbake på "normalen", med 13 observerte individ i seks sjøfuglreservat, sju av dei vaksne. Talet frå 2005 var det same, 13 individ i seks sjøfuglreservat (3 av dei vaksne fuglar). I 2009 var talet derimot berre 7 individ (3 unge og 4 vaksne), i fjor 5 individ (3 vaksne), og i år 6 individ (4 vaksne), men registreringane er uansett for usystematiske til at ein kan seie noko sikkert om utviklinga.

Tjeld

1995 – 2005: ▼ 2005 -2007: → 2007-2011: → [-]

Tjeld blir observert jamt spreidd på dei fleste eigna holmar og skjer, men arten har tilsynelatande vore inne i ein langsam nedgang dei siste åra – likevel med variasjonar som gjer situasjonen vanskeleg å vurdere. I dei 30 reservata som er talt opp alle seks åra, blei det talt **208** individ i 1995, **169** individ i 2005, **144** i 2007, **118** i 2009, **170** i fjor og **133** i år. Det er ikkje usannsynleg at tjelden kan ha blitt oversett i nokre av dei mest fuglerike områda, da fokus nok blir flytta mot dei "ekte" sjøfuglane når teljesituasjonen blir som mest hektisk. Men dette er ikkje den einaste forklaringa på endringane som er registrert.

Tjuvjo

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↓ 2007-2011: ↑ [--]

Bestanden i Sogn og Fjordane har i fleire år vore liten, som elles på Vestlandet, og er i ferd med å forsvinne som hekkefugl. I 1982 blei det observert 67 individ under sjøfuglteljningane, i 1983 også 67, og i 1984 59 individ. I 1995 blei det så observert berre 4 par, og i 2000 2 par. Frå og med 2004 er alle tjuvjoar noterte ned uavhengig av om dei er observerte ved hekkeplass eller ikkje. Både i 2004 og 2005 blei det sett 4 individ i løpet av fem dagar, i 2006 blei det sett 2 individ på fire dagar, mens det i 2007 ikkje blei observert tjuvjo i det heile på seks dagar. Situasjonen i 2008 var tilsynelatande betre, med tre observasjonar av til saman 7 individ på fem dagar, og eitt mogleg hekkforsøk. I 2009 gjorde vi tre observasjonar av til saman 4 individ på fem dagar, og i fjor tre par på like mange dagar. I år såg vi berre tre individ på snaue seks dagar, men med ei sannsynleg hekking. Det kan sjå ut som situasjonen er i betring, men tala er under alle omstende så små at arten i praksis kan reknast som utdøydd som hekkefugl i Sogn og Fjordane – i alle fall til det motsette blir endeleg bevist.

Gråmåse

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ 2007-2011: ↓ [---]

Godø (2000) vurderte bestanden av gråmåse i Sogn og Fjordane som stabil, og kanskje med ein positiv trend i høve til ein nedgang i slutten av 1980-åra. Dette har nok vore rett, men i åra like etter 2000 har tilhøva endra seg. Tydelegast ser vi dette i Hovdefjell, der Vidar Seim har ringmerkt gråmåseungar i fleire år. Frå 1997 til 2000 låg talet på merkte ungar rundt 100, for så å falle bratt året etter til 6, og vidare til 2 i 2003. I 2004 fann ringmerkaren ingen ungar i kolonien, som berre fire år tidlegare blei vurdert til å halde om lag 1500 hekkande par.

Teljingane langs kysten stadfesta at arten knapt kan ha hekka i Sogn og Fjordane i 2004, og det blei meldt om ein tilsvarande situasjon i Møre og Romsdal og Hordaland. I 2005 såg situasjonen betre ut, sjølv om hekkebestanden i dei same 30 reservata som i 1995 hadde **4380** par berre var på **286** hekkande par. Tendensen til ei positiv utvikling var endå tydelegare i 2006, og i 2007 hadde hekkebestanden i dei same 30 reservata auka til **812** par. Situasjonen teikna i det heile tatt bra, etter to år med stopp i tobisfisket. Men så blei det opna for fiske igjen, og hekkebestanden av gråmåse kollapsa på ny. I dei utvalde reservata blei hekkebestanden meir enn halvert til **337** par i 2008, og vidare ned til **242** i 2009. I fjor skjedde ein liten, positiv utvikling til **397** hekkande par, men dessverre utan vidare auke i år (**389** par).

Svartbak

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ 2007-2011: ↘ [--]

Hekker jamt spreidd i skjergarden langs heile fylket. Registreringane tyder på at dei fleste hekkeplassane har vore besette også i dei siste åra med næringssvikt.

Godø (1995) oppgjer at det blei registrert 1700 par i 1995, og at bestanden i Sogn og Fjordane truleg var på 4-5000 par. Gjer vi eit utval i form av dei 30 reservata som er talde i fleire år, var det **967** hekkande par i 1995. I 2005, året etter samanbrotet i fiskebestandane i Nordsjøen, var talet redusert til **208** par. Svartbaken og dei andre stormåsaner er blant dei sjøfuglane som merka samanbrotet i 2004 aller mest. Men hekkebestanden var allereie i 2005 større enn året før, og auken heldt fram i 2006 i dei reservata som blei undersøkte da. I 2007 kunne vi slå fast at hekkebestanden hadde auka vidare, og i dei 30 omtalte reservata var talet **442** par. På dei to åra frå 2005 skjedde det altså ei dobling av hekkebestanden i Sogn og Fjordane, og den nærma seg halvparten av bestanden frå 1995. Men på same måte som gråmåsen reagerte svartbaken nærast momentant negativt da industrifisket i Nordsjøen blei opna igjen. Etter den lovande 2007-sesongen hekka det i 2008 berre **154** par i dei utvalde sjøfuglreservata, ein tilbakegang på heile 65%. I 2009 var talet **196**, ei liten betring som heldt fram i fjor med **293** hekkande par, og vidare til **351** i år. Svartbaken har klart næringssvikten betre enn gråmåsen, og mens det i 1995 var fire ganger fleire gråmåsar enn svartbak i Sogn og Fjordane, er det no berre 1,5 ganger fleire.

Sildemåse

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ 2007-2011: ↓ [--]

På same måte som for gråmåsen, vurderte Godø (2000) bestanden av sildemåse i Sogn og Fjordane som stabil, og kanskje med ein positiv trend i høve til ein nedgang i slutten av 1980-åra.

Det blei berre observert spreidde individ av sildemåse under teljingane i 2004, med unntak av Raudøy med 70 individ og Gåsvær med 45 individ. I 2005 blei det talt om lag 200 individ på Raudøy og 10 i Gåsvær. I 2007 var tilsvarande tal 350 og 174 individ, og i tillegg hadde bestanden i Moldvær auka frå 8 til 98 individ (og 21 reirfunn), så situasjonen såg definitivt positiv ut. Men nedgangen kom på ny også for sildemåsen da tobisfisket blei opna igjen etter eitt års stenging. Ser vi på talet hekkande par i dei utvalde sjøfuglreservat som blei talt opp både i 1995, 2005, 2007, 2009 og 2010, finn vi følgjande: I 1995 **320** par fordelt på tre lokalitetar, i 2005 anslagsvis **82** par fordelt på sju lokalitetar (80% på ein av lokalitetane, Raudøy), i 2007 **242** par på sju lokalitetar, men i 2008 berre **95** par på åtte av lokalitetane. På same måte som for svartbaken stoppa nedgangen der, for i 2009 fann vi om lag **130** par i sju av dei same reservata, og i fjor **162** par i seks reservat. Med kollapsen på Raudøy er talet for i år nede på **110**, sjølv om det truleg hekka sildemåse i 9 av dei utvalde lokalitetane. I heile fylket under eitt fann vi 217 hekkande sildemåsepar i 11 sjøfuglreservat i fjor, og 142 par i 15 reservat i år, med bestandar på mellom 1 og 55 par.

Fiskemåse

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↗ 2007-2011: ↗ [-]

Tilbakegangen for fiskemåsen begynte allereie før 1995, og dermed uavhengig av næringssvikten i 2004. Utviklinga liknar meir på den vi har sett hos ternar og teist, og speglar nok at fiskemåsen har eit anna næringsval enn dei større måseartane. I dei 30 reservata som i 1995 hadde **162** par, hekka **50** par i 2005, **69**

i 2007, **62** i 2008, **101** i 2009, og i fjor **122**. I år var talet redusert til **88**. I dei same reservata hekka det til samanlikning 782 par fiskemåse i 1984. Det dårlege resultatet i år skuldast dels at lokalitetane med den beste utviklinga ikkje er blant dei 30 som er brukt her. I alle dei undersøkte reservata fann vi 286 hekkande par i fjor og 264 i år.

Ser vi heile fylket under eitt og tar med alle reservata, finn vi at to lokalitetar huser nesten halvparten av hekkebestanden: Eikefjordholmane med 55 par og Torsholmane inst i Sognesjøen med 70 par. Litt lenger ute, i den indre skjergarden i Askvoll, har hekkebestandane på Kvannholmen og Krokholmen gått ned frå totalt 60 til 45. Ytterst på kysten fann vi ikkje større ”koloniar” enn 6 par (Kvalsteinane). Tilhøva ser med andre ord ut til å vere best i indre kyststrøk, noko som kan skuldast at næringstilgangen der er betre enn lenger ute. Ved Selvågane inst i Gloppefjorden (Nordfjord) vurderte Svein Hjelmeset talet på fiskemåsereir til 70 i 2006, om lag 40 i 2007, 62 i 2008, 75 i 2009 og 85 i fjor, men berre 28 i år. Det hekkar fiskemåsar fleire stader innover i fjordane over heile fylket. Men som kystfugl er arten sterkt desimert, og det er svært positivt at arten no er på raudlista slik at den kan forvalast i tråd med bestandssituasjonen.

Krykkje

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↗ 2007-2011: ↑ [--]

Har hekka i Utvær, men er etter 1978 (da det blei talt 22 par) ikkje registrert der. Bortsett frå dette har krykkja tidlegare hekka relativt stabilt nord i Sogn og Fjordane, særleg ved Einevarden (Godø 1995). I 1994 hekka det 2100 par i Einevarden, 40-50 par i Stallbrekka, og 11 par på ei sjøbu i Leikanger på Stadlandet. Tidlegare koloniar i Høgfjellet, Klovningen, Veststeinen og ved Ytre Fure (ikkje freda) var ifølgje Godø (1995) allereie på veg ut på 80-talet, og har ikkje blitt koloniserte på ny.

Det kom inn meldingar om samanbrot i sjøfuglbestandane ved Einevarden i 2003, og i juli same år blei det berre registrert 122 reir, utan fugl. Samtidig blei det telt 658 reir i Stallbrekka. Det hadde altså både skjedd store endringar i hekkebestanden, og samtidig klare forskyvingar mellom hekkeplassane. Mellom dei to koloniane er det berre vel 4 km. Det er likevel viktig å merke seg at av dei 658 reira i Stallbrekka i 2003 var berre 166 i bruk ved teljetidspunktet i juli. Ved teljingane i 2005 var det 20 hekkande par på Einevarden og 145 i Stallbrekka. På desse to lokalitetane hekka det altså **2145** par i 1995, **165** i 2005, og i 2007 var tala høvesvis 16 og 216, til saman **232**. Kolonien i Einevarden blei til slutt så liten at det ikkje lenger var nokon gevinst ved å hekke der, og i 2008 var den borte. Inntil vidare held krykkja ut i Stallbrekka, der talet på reir i 2008 var **112**, i 2009 **164**, i fjor **180** og i år **201**. Tala er så små at krykkja tilsynelatande er på veg ut som hekkfugl i Sogn og Fjordane, men situasjonen har faktisk betra seg ein heil del dei siste åra når vi tar med at ein ny krykkjekoloni etablerte seg på Buholmen i Selje i 2008 med 278 reir, og at den hadde auka til 470 reir i fjor og 460 i år.

Utanfor dei naturlege hekkeplassane i berg har krykkja hatt ein aukande, men smålåten hekkebestand på sjøbuene i Måløy hamn (Larsen 2006): 7 reir i 2000, 7 i 2001, 19 i 2002, 28 i 2004, 21 i 2005 og så 99 reir i 2006 (men berre 71 av dei i bruk). Etableringa kan ha samband med vanskelege næringstilhøve i havet, og eventuelle førekomstar av alternativ næring i hamneområdet.

Makrellterne og Raudnebbterne

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ 2007-2011: ↓ [---]

Etter at dei kom inn i ei negativ utvikling på 90-talet, har desse artane i praksis vore ”utdøydd” i Sogn og Fjordane i fleire år, i alle fall i ytre kyststrok. Eit par-tre koloniar som blei oppgitte midt i sesongen var det beste resultatet etter århundreskiftet, før vi i 2007 kunne fastslå hekking i sju koloniar med til saman rundt 230 reir. Situasjonen for ternene i Hordaland har vore den same i fleire år, og etter alt å døme langs store delar av Vestlandskysten. I dei 30 reservata som er sjekka i kvart av åra 1995, 2005, 2007, 2009 og 2010, blei det i 1995 funne **670** hekkande par (åtte koloniar), **0** i 2005, **168** i 2007 (fire koloniar), **7** i 2008 (tre koloniar), **35** i 2009 (fire koloniar), **34** i fjor (tre koloniar), og i år berre **8** hekkande par i ein koloni.

Sjølv om ternene no er påvist hekkande i Sogn og Fjordane fem år på rad, er det viktig å notere at dette skjer i svært avgrensa omfang, og at det må heilt andre tilstandar til før vi kan ”friskmelde” dei to terneartane. Totalt hekka det berre 51 par i fire koloniar i heile den undersøkte delen av fylket i år, kvar ”koloni” med 1-30 par. Problema for ternene på Vestlandet har no vart i så mange år at fuglar kan ha nådd

maksimal levealder utan å få formeira seg, og bestandane kan ha problem med å ta seg opp igjen sjølv om dei negative faktorane skulle ta slutt.

Alke

1995 – 2005: → 2005 -2007: → 2007-2011: ▼ [-]

Alke har dei siste tiåra hekka ved tre lokalitetar nord i fylket.

Einevarden har vore den største, men området er vanskeleg tilgjengeleg og det er berre mogleg å vurdere hekkebestanden omtrentleg. Tidlegare teljingar oppgjer om lag 70 par (Godø 1983), 50 par (Godø 1984) og 100 par (Godø 1995). I 2005 blei det talt om lag 350 alke, i 2007 vel 300, i 2008 250, i 2009 200, i fjor 130, og i år 74 (frå foto).

Ved Veststeinen er det tidlegare notert 35 reir/150 individ (Godø 1983), 16 reir (Godø 1984) og 75-100 par (Godø 1995). I 2005 blei det talt 22 alker, i 2007 rundt 60-70, i 2008 10 individ, i 2009 22, i fjor ingen, og i år 5, men som for Einevarden dreier dette seg i stor grad om fuglar på sjøen – ikkje noko godt grunnlag for bestandsvurderingar.

Seinast ved teljingane i 1994 hekka det dessutan truleg om lag 25 par i Klovningen, men her blei det berre sett to alke/lomvi i 2005, og ingen etter dette. Det er dermed to aktive alkekoloniar i Sogn og Fjordane. Den samla bestanden i desse ser ut til å ha halde seg stabil fram til i år. Om vi forsøksvis reknar individa om til par for å samanlikne med Godø sine tal, blir det om lag **205** par i 1995, **226** i 2005, **220** i 2007, **155** i 2008, **170** i 2009, **105** i fjor og **150** i år.

Tidlegare har det hekka alke også i Utvær i Solund: I 1983 blei det gjort 21 reirfunn, og i 1984 2 reirfunn (truleg 5 par hekkande). Ved teljingane i 1995 blei arten ikkje registrert, og den er heller ikkje sett seinare.

Lomvi

1995 – 2005: ▼ 2005 -2007: → 2007-2011: ↓ [--]

Lomvien har som alka hekka ved tre lokalitetar nord i fylket dei siste tiåra. Einevarden har vore den største, men området er vanskeleg tilgjengeleg og det er berre mogleg å vurdere hekkebestanden omtrentleg.

Tidlegare teljingar oppgjer om lag 150 par (Godø 1983), 110 par (Godø 1984) og 100 par (Godø 1995). I 2005 blei det talt om lag 250 lomvi, i 2007 vel 200, i 2008 150, i 2009 230, i fjor 120 og i år 45 (frå foto).

Ved Veststeinen er det tidlegare notert 53 reir/250 individ (Godø 1983), 55 reir (Godø 1984) og 150-200 par (Godø 1995). I 2005 blei det sett 10 lomviar, i 2007 om lag 100 individ, i 2008 berre 20 individ, i 2009 35, i fjor ingen, og i år 1. Som for alke må vi ta atterhald på grunn av lite eigna tellemetodikk for denne arten.

Seinast ved teljingane i 1994 hekka det dessutan truleg om lag 10 par i Klovningen, men her blei det berre sett to alke/lomvi i 2005, og ingen etter dette. Det kan dermed sjå ut til at det berre er Einevarden tilbake som aktiv lomvikoloni i Sogn og Fjordane, men som tala frå Buholmen i Selje viser har det skjedd ein rask etablering der, med 50 individ observert og anslagsvis 30 hekkande par i år. Om vi berre ser på dei tidlegare talte koloniane i sjøfuglreservata, og forsøksvis reknar individa om til par for å samanlikne med Godø sine tal, blir det om lag **280** par i 1995, **158** i 2005, **180** i 2007, **100** i 2008, **200** i 2009, **95** i fjor og **85** i år. Om variasjonane er reelle eller berre utslag av telleproblema i små og utilgjengelege koloniar, er ikkje godt å seie. Det er mogleg at noko av nedgangen i fjor og i år skuldast flytting av lomvi til Buholmen. Uansett betyr etableringa på Buholmen at tilbakegangen i fylket ikkje er så stor som symbolet øvst gir inntrykk av (det tar berre omsyn til utviklinga i sjøfuglreservata).

Tidlegare har det hekka lomvi også i Utvær i Solund: I 1983 blei det gjort 23 reirfunn, og i 1984 15 reirfunn. Ved teljingane i 1995 blei arten ikkje registrert, og den er heller ikkje sett seinare.

Lunde

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↗ 2007-2011: ↘ [--]

Som dei fleste alkefuglane har også lunden gått sterkt tilbake dei siste ti åra. På dei kjende hekkeplassane er situasjonen slik:

	1983	1994/95	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Einevarden	>5000 par	5000 par	2600 par		5000 par	4000 par	2900 par	1800 par	1500 par
Veststeinen	9-10000 par	>8000 par	2000 par		1500 par	2800 par	3400 par	2600 par	2500 par
Ryggsteinen	11 reirfunn		5 ind	4 reir	9 ind	1 ind	-	?	-
Utvær	323 reirfunn		1 ind	-	-	-	-	-	-

I 2006 var første gang det blei gjennomført sjøfuglteljingar i Utvær utan at det blei sett lunde, etter at tala stadig meir hadde nærma seg nullen. I følgje lokalkjente skal hekkebestanden i Utvær ha vore på inntil 600 par. Truleg skriv desse tala seg frå Willgohs sine undersøkingar, men vi veit ikkje kva år dei refererer til. På Ryggsteinen i Askvoll hekkar lunden kanskje framleis; Vidar Seim fann 4 reir i 2006, og vurderte at hekkebestanden har ligge jamt på 4-5 par i mange år. Men det blei ikkje sett lunde ved Ryggsteinen i år, og berre to individ i fjor.

Hekkebestanden av lunde i Sogn og Fjordane har gått tilbake sidan teljingane midt på 90-talet. Utviklinga i par kan etter omrekning anslagsvis uttrykkast som minst **13 000** i 1995, **4600** i 2005, **6500** i 2007, **6800** i 2008, **6300** i 2009, **4400** i fjor og **4000** i år. Truleg er totalbestanden meir stabil enn tala tydar på, for kolonien i Einevarden er utilgjeneleg og tala derifrå høgst usikre. Utviklinga på Veststeinen kan derimot følgjast frå år til år med rimeleg sikkerheit etter at tellefelt blei lagt ut i 2008, og truleg er lundebestanden på Einevarden like stabil som den på Veststeinen. Symbolet for utviklinga frå 2007 til 2011 uttrykker derfor mest utviklinga på Veststeinen i perioden frå og med 2008, da dette truleg gir eit meir reelt bilete enn dei tala som elles ligg føre.

Teist

1995 – 2005: ↗ 2005 -2007: ↘ 2007-2011: → [+]

Teisten er vanskeleg å telje, og gode estimat på hekkebestanden er svært krevjande å få til. Dette føreset målretta innsats på forsommaren. Slik sett er ikkje dei teljingane som ligg føre, eigna til å trekkje bastante konklusjonar om kor mange teist som hekkar i Sogn og Fjordane.

Teljingane som no etter kvart er gjort over fleire år er likevel samanliknbare reint metodisk, og vi kan trygt konkludere med at bestanden av teist i fylket er langt mindre no enn den var på 70- og 80-talet. Teljingane tyder også på at nedgangen i bestanden har gått føre seg over lang tid, og at teisten no finst konsentrert om eit fåtal av dei beste områda i fylket. Men sjølv om bestanden no er mye mindre enn på 70- og 80-talet, er det likevel positivt at den ikkje ser ut til å ha blitt vidare redusert etter 1995. Ser vi på dei 30 tidlegare nemnte sjøfuglreservata, blei det talt **59** individ i 1995, **109** individ i 2005, **70** i 2007, **94** i 2008, **94** i 2009, **68** i fjor og **72** i år. Teisten har dei siste åra sett ut til å auke litt i nord (Høgfjellet-Veststeinen), mens den er stabil eller i nedgang i kjerneområda i Askvoll og Solund. Det er likevel verdt å peike på at i dei same 30 reservata som er nemnt ovanfor, blei det talt **218** teist i 1983, og **383** i 1984. Bestanden i år er med andre ord mindre enn 20% av bestanden i 1984.

Diskusjon

Årsaker til hekkesvikt i sjøfuglbestandane

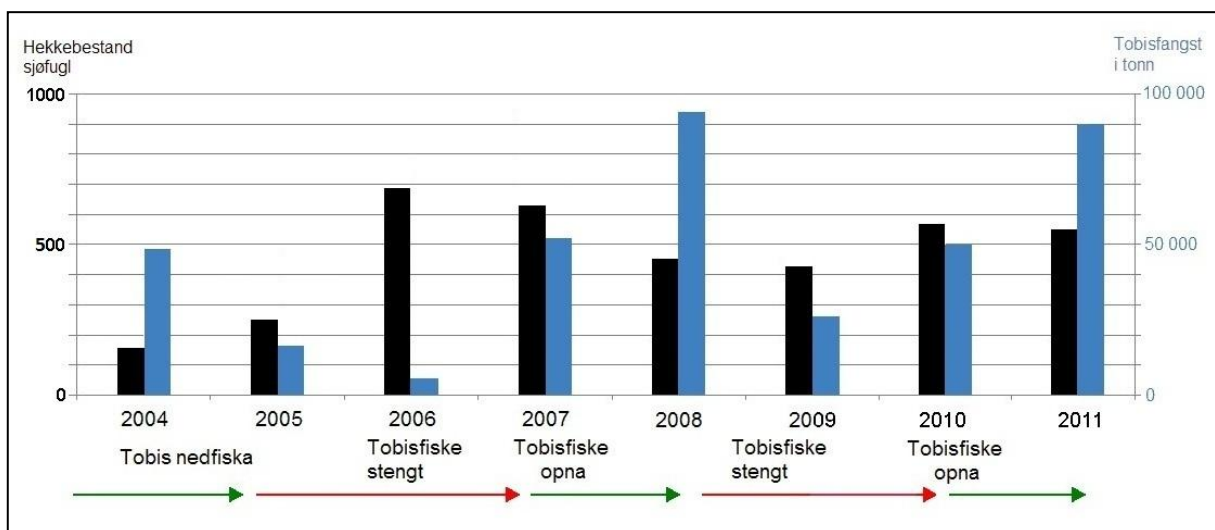
Faktorar som kan spele inn på hekkesuksessen hos sjøfuglane i Sogn og Fjordane har blitt diskutert i tidlegare rapportar frå sjøfuglteljingane (sjå t.d. Larsen 2010). Ei rekkje faktorar har blitt vurderte, men berre nokre få kan forklare – heilt eller delvis – den omfattande hekkesvikten.

Den direkte årsaka til kollapsen i hekkebestandane rundt Nordsjøen er det ingen tvil om, det er næringsmangel. Det fins ingen annan forklaring på hekkesvikt over så store område på same tid. Det har også vore mange døme på at sjøfuglane har prøvd å fore opp ungane sine med meir eller mindre ueigna kost, som nålefisk og krill, som begge har blitt liggande oppgulpa i små haugar ved hekkeplassane, mellom ungar som har svelta i hel.

Næringsmangel på grunn av overfiske

Det kan vere fleire underliggende årsakar til næringsmangel for sjøfugl, men den som først kom i fokus da hekkinga svikta totalt rundt heile Nordsjøen i 2004, var overfisket av ”industrifisk” i Nordsjøen. Det viste seg nemleg at same år hadde dei tidlegare enorme bestandane av m.a. tobis (eit samlenamn på havsil og andre artar av sil) omsider gitt etter for presset og bukka under. I åra fram mot 2004 hadde det skjedd eit omfattande og dels uregulert fiske etter tobis (Andersen 2004, Johannesen & Johnsen 2011). Den store avtakaren av industrifisk har vore forindustrien som lagar mat til oppdrettslaksen. For å lage ein kilo laksefor går det med fire kilo fisk, og oppdrettslaksen i Sogn og Fjordane aleine set til livs minst tusen gengar meir fisk enn den samla sjøfuglbestanden i fylket (sjå tekstboks på neste side). Ifølgje havforskningsinstituttet tok norske og danske fiskarar enkelte år over ein million tonn tobis i Nordsjøen før bestanden kollapsa (Gjøsæter m.fl. 2010). Tobis er nøkkelartar i det marine økosystemet fordi dei til liks med andre av ”industrifiskane” (som augepål og kolmule) blir beita på av mange andre fiskebestandar, som på si side er viktige matkjelder for sjøfugl når yngel og ungfisk følgjer kyststraumen nordover. Så sjølv om få sjøfuglar beitar på industrifiskane direkte, kan sjøfuglane likevel bli påverka i stor skala av kollapsen i desse fiskebestandane.

Figuren under viser fangstuttaket av tobis i Nordsjøen (blå søyler) og hekkebestandane av sjøfugl i Sogn og Fjordane (svarte søyler) frå 2004. I periodar med fiskestopp har hekkebestandane auka. Sjøfugldata skriv seg frå 6 reservat som har blitt talt opp alle dei angjeldande åra, og fangstdata frå Statistisk sentralbyrå og Gjøsæter m.fl. (2010). Dei to siste åra har ein sett i verk eit nytt forvaltingsregime for tobisfiskeria, som skal hindre at heile bestandar bli nedfiska på ein gang. Forhåpentleg kan dette bidra til stabilisering i økosystemet, og etter kvart også meir stabile og aukande hekkebestandar av sjøfugl.

Fiskemat og fuglemat

Havforskningsinstituttet har tidlegare rekna ut at Noreg bruker over to millionar tonn villfisk til å produsere ein halv million tonn oppdrettsfisk (Dragland 2005). Det vil seie at det går med om lag fire kilo fisk for å lage ein kilo laksefôr, som på si side gir rundt ein kilo laks.

Sjøfugl og oppdrettslaks får mye av maten sin frå dei same kjeldene, men dei mengdene dei bruker er høgst ulike. Ifølgje statistikk frå Fiskeridirektoratet (biomasseregisteret) stod det i november 2011 om lag 60 000 000 kg oppdrettslaks i Sogn og Fjordane. Dersom det er så mye som 30 000 fiskespisande sjøfuglar i fylket (8000 par i sjøfuglreservata + ikkje-hekkande individ + sjøfuglar utanom reservata) og vi multipliserer med den gjennomsnittlege vekta til ein sjøfugl i Sogn og Fjordane (660 gram), tilsvarer det ein biomasse på litt under 20 000 kg. Heile sjøfuglbestanden i fylket tilsvarer dermed ein tidel til ein femdel av vekta til den laksen det er plass til i ei enkelt gjennomsnittleg oppdrettsmerd.

Å produsere ein kilo laks føreset som nemnt eit uttak av villfisk på fire kilo. Ein sjøfugl er varmblodig og treng over det doble av den fiskemengda ein laks treng, men fordi sjøfuglane vektmessig berre utgjør ein tredels promille av vekta av oppdrettslaksen i fylket, betyr dette at oppdrettslaksen i Sogn og Fjordane rundt rekna fordøyer 1000 gongar så mye fisk som sjøfuglane.

Næringsmangel på grunn av annan rekrutteringssvikt hos fisk

Havforskarar (t.d. Johannesen 2009) har også peikt på at tilsynelatande gode gytebestandar av fleire fiskeslag ikkje får fram nye årgangar. Ungfiskene, som sjøfuglane normalt lever av, manglar rett og slett. Det er ikkje påvist kva denne rekrutteringssvikten kjem av, men truleg er næringssvikt årsaka, her som elles når slike fenomen skjer over store område på same tid. Det er ikkje uventa at overfiske av tobis og derav manglande produksjon av milliardar av tobislarvar i Nordsjøen gir negative utslag på reproduksjonen av andre fiskeslag. Dersom yngel av tobis og andre industrifisk utgjør ein viktig del av næringa for ungfisk av andre fiskebestandar, vil nøyte reguleringar av fisket inntil tobisen har bygd seg opp igjen, vere det som skal til for å få vekst i dei andre fiskebestandane og sjøfuglane som lever av dei.

Dersom grunnlaget for dei andre fiskeslaga sine rekrutteringsproblem derimot er knytt til tidlegare stadium i utviklinga, da tilgangen til mindre plankton enn fiskelarvar er avgjerande, er problemet vanskelegare å kome forbi. Mangel på plankton vil vere utslagsgjevande for rekrutteringssvikt både hos tobis og andre fiskeslag, og ein slik mangel vil i sterkare grad vere betinga av faktorar vi vanskeleg kan kontrollere. Klimaendringar med høgare vassstemperatur til følgje kan ha ført til at dyreplankton knytt til kaldt vatn trekk nordover. I så fall må fisken følgje etter, mens sjøfuglane berre i liten grad kan gjere det same.

Det synest likevel lite sannsynleg at klimaendringar kan ha gitt samtidige utslag over ein så lang nord-sør gradient som strekninga frå England til Møre. Klimateorien blir da tilsynelatande heller ikkje støtta av at tobisbestanden i Nordsjøen auka igjen i tida med fiskestopp. At tobisbestanden byggjer seg opp i periodar med fiskestopp, er heller ikkje til støtte for teorien om eit regimeskifte med planktonmangel, men tyder på at overfiske er den direkte årsaka til fråveret av industrifisk – og dermed også til sjøfuglane sin dårlege hekkesuksess. Dette hindrar likevel ikkje på nokon måte at klimaendringar over tid må reknast med som ein betydeleg påverknadsfaktor på økosystema i Nordsjøen.

Næringsmangel på grunn av seismikkskyting

Samanhengen mellom utviklinga i industrifiskeria og utviklinga i sjøfuglbestandane er urovekkande god, men det er likevel grunn til å vere merksam på eventuelle andre bidrag til dei svake hekkesesongane dei siste åra. Til dømes blei det våren 2008 gjennomført seismikkskyting sør på kysten av Sogn og Fjordane. Forsøk har tidlegare vist at fisk forlet område med seismikkskyting (Dalen & Mæstad 2008, Engås m.fl. 1993), så slik aktivitet nær land midt i hekketida vil naturleg nok kunne skape problem for sjøfuglane sin næringstilgang.

Næringsmangel på grunn av taretråling

Denne forma for næringsmangel vil fortrinnsvis verke på lokalt nivå, og ikkje over store område på ein gang. Verknaden på sjøfuglbestandane vil dessutan vere avhengig av kor stor del av tareskogen som haustast. Dessverre finst det ikkje gode tal verken for kor mye stortare som finst langs kysten eller kor stor

del av denne som blir hausta i kvart felt frå år til år. Tareressursane har blitt rekna ut frå overslag over eigna sjøareal multiplisert med eit antatt gjennomsnittleg tal for biomasse per flateining, mens opplysningar om haustegraden skriv seg frå grove overslag frå tarenæringa sjølv. Alt etter kva felt det gjeld, varierer desse overslaga frå 10 til 50 prosent.

Eit forskingsprosjekt som Norsk Institutt for naturforskning gjennomførte ved ein hekkeplass for storskarv ved Frøya på Trøndelagskysten viste at taretråling fjerna opptil 50 prosent av stortaren i prøveområdet (Lorentsen m.fl. 2010). I dei trålte områda var mengda av små (<15 cm) torskefisk 92% lågare enn i nærliggande utrålte område, og denne effekten heldt seg også året etter taretråling. Storskarvane som hekka i studieområdet søkte til dei utrålte områda for å finne næring, og berre få fuglar blei observert på næringssøk i trålte område (nytrålte, og trålte eitt år tidlegare). Dei fuglane som blei observerte i trålte område brukte mye lenger tid og fleire dykk for å finne mat enn dei andre fuglane. Forskningsprosjektet stadfestar dermed at taretråling påverkar næringstilgangen til sjøfugl negativt.

Ein annan effekt av taretråling synest å ha vist seg ved Ryggsteinen. Dette reservatet består av fleire låge øyer, mange av dei nesten utan vegetasjon, men likevel eit kjerneområde for toppskarv gjennom fleire tiår. Der blei taren inn mot reservatgrensa hausta i 2006/07, og i nabofelta sesongen etter. Vi talte ikkje Ryggsteinen i 2006, men året før var talet på hekkande par 67, og året etter var det 3! Mangelen på hekkande skarv var ikkje det einaste nye ved Ryggsteinen i 2007, men også mangelen på tare. Særleg på Ytrøyna, det viktigaste av hekkeområda, var det ikkje tare å sjå der den normalt skulle ligge i haugar mellom steinane (sjå bilete på side 44). Tarehaugane må vere skylt vekk av havet, noko som kan tyde på at taretrålinga har fjerna den bølgedempande effekten som tareskogen har på denne svært eksponerte øygruppa.

Kronisk og akutt ureining

Av faktorar som kan tenkjast å virke over store geografiske område, er det nærliggande å trekke fram at oljerestar og ulike kjemiske stoff som oljeindustrien over lang tid har sleppt i havet (særleg i form av produsert vatn), også har bidrege til den negative utviklinga for plankton og fisk som direkte eller indirekte er føde for sjøfuglane. Forsøk med eksponering av torskeegg og -yngel viser likevel at produsert vatn i "realistiske" konsentrasjonar (1 ‰ og mindre) ikkje har synleg effekt. På den andre sida skal ein ikkje lenger enn til 1% produksjonsvatn for å oppnå ein dødsprosent på 100 for nyklekte torskelarvar. På vaksen fisk kan komponentar i produsert vatn påverka hormonnivå og dermed formeiringsevne.

Akutte, større oljeutslepp som har nådd kysten av Sogn og Fjordane har det ikkje vore nokre av sidan *Merkantil Marica* i 1989, før *Server* forliste ved Fedje vinteren 2007. Følgjene av *Merkantil Marica*-forliset er ikkje kjent, mens *Server* ikkje såg ut til å få store verknader på hekkebestandane av sjøfugl i Sogn og Fjordane. Oljen blei ført nord med kyststraumen, og berre svært små mengder var innom viktige sjøfuglområde. Verknadene på plankton og fisk er ukjente.

Forstyrning av hekkeplassane

Vi veit lite om kor omfattande dette problemet er, men med ein stadig aukande småbåtflåte i Sogn og Fjordane som elles i landet er det grunn til å tru at problemet er reelt nok. Den raske veksten i skarvekolonien ved Ytterøyane fyr frå 1998 til 2003 stoppa brått opp da fyret blei avbemannet i mai 2004, og det dermed ikkje lenger var nokon som kunne hindre ulovleg bruk av kaianlegget ved fyret. Det blei da også observert 10-12 personar på land ved fyret berre kort tid etter at det blei fråflytta, og dette problemet har i ettertid berre auka. Forstyrning kan ha utløyst problema for skarven åleine, eller eventuelt i kombinasjon med næringssvikt.

Kråka si eggplyndring av toppskarvreir i Moldvær tilsvarer i 2008 heile eggtapet i kolonien, eller om lag 20 tømte reir. Talet på egg funne i kråka sitt "eggslakteri" i reservatet i 2007 var endå større, og omfatta minst 120 egg eller 40-50 reir. Eitt enkelt kråkepar halverte dermed nesten kolonien sin samla hekkesuksess, og det er vanskeleg å tru at eggtapet kan ha blitt så omfattande utan at skarvane fleire gangar i rugetida har blitt skremt av reiret. Det vil normalt ikkje vere mogleg for ei kråke å kome til eit skarvereir med rugefuglen på plass, og det er derfor nærliggande å tru at kråka har nytta høvet mens det har vore folk på land og forårsaka panikk og flukt i toppskarvkolonien. At det skjer ulovleg ilandstiging i Moldvær og andre sjøfuglreservat i Askvoll er det ikkje tvil om. Heile sildemåsekolonien i Moldvær naturreservat blei øydelagt av eggssamlarar i sommar, og det same har truleg skjedd med gråmåsane på Senholmen. Eit anna

døme er Tennøyane naturreservat i Bremanger, som i fjor blei utsett for plyndring, truleg eit reint øydeleggingstokt. Tre av fredingsskilta på Tennøyane blei også fjerna.

Mink

Minken er ein innført art som sjøfuglane ikkje er tilpassa, og som mange av dei ikkje har gode forsvarsmekanismar mot. Arten er ein utprega eggrovar, men drep også vaksne fuglar på reir om han får høve til det. Rømt mink har tidlegare fått mye merksemd som ein viktig negativ faktor for sjøfuglpopulasjonane i Sogn og Fjordane, særleg for måsefuglane (Godø 1984). Vi veit ikkje kor mye villmink det er i fylket i dag, men truleg er bestanden mye mindre enn for 20 år sidan. Lokale kjelder har dei siste åra meldt om aukande minkbestand ved Kalvåg i Bremanger og Barekstad på Hovden i Flora, men det ligg ikkje føre konkrete tal.

Ein gjennomgang av data samla inn gjennom dei åtte åra Fylkesmannen og SNO har gjennomført sjøfugltellingar saman i Sogn og Fjordane, viser at det i løpet av rundt rekna 400 observasjonstimar er registrert 638 sjøpattedyr, av desse 26 oter men berre to mink. Det er ikkje notert funn av "minkmåltid" i perioden. Truleg er derfor minkproblemet i fylket langt mindre no enn det var for eitt eller to tiår sidan. Men det er likevel all grunn til å vere merksam på problemet.

Det blir hevda at oteren som no er på veg tilbake til tidlegare jaktmarker fordriver minken, men dette kan neppe stadfestast vitskapeleg sjølv om minken har gått tilbake. Oteren er ein mye meir spesialisert fiskespisar enn minken, og sjølv om den truleg kan forsyne seg av fuglereir skjer dette nok berre tilfeldig og ikkje i særleg omfang. Vi har da også fleire ganger observert oter (og oterhi) mellom steinblokkene i skarvekoloniar utan at skarvane ser ut til å ta notis av den.

Skjøtsel i sjøfuglreservata

Eit mindre tal sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane har med tida blitt ueigna for hekkande sjøfuglar på grunn av gjengroing. I dei fleste tilfella skuldast dette utplanting av bartre før vernetidspunktet, og trea har etter kvart vakse til. Tilvekst av lauvtre og lyng er også eit problem i nokre av reservata, dette skuldast i hovudsak at færre sauer blir sendt på beite ute på øyane. Godø (1995, 2000) gir oversyn over utviklinga av skjøtelsbehovet i reservata. Situasjonen no er at det er gjennomført, eller behov for skjøtsel i følgjande reservat:

Sildekruna: Lauvkraut blei rydda i 1999/2000, men på grunn av rotskot frå stubbane og manglande beitedyr var det allereie mindre enn ti år seinare på tide å rydde lauvskog igjen. Sildekruna blei rydda for lauvkraut og nokre mindre holt med grantre vinteren 2008/09, og i november 2009 blei hogstavfallet samla i haugar slik at det kunne brennast. Dette er ikkje gjort enno, dels pga. dårleg ver i dei aktuelle periodane, dels fordi SNO-båten var landfast med motorproblem i bortimot to månader av fjoråret. I år har det ikkje vore tørt nok til brenning.

Skorpeholmane: Talet på hekkande fuglar har gått sterkt tilbake på grunn av attgroing med buskfuru og lauvtre. Skogen var bortimot 10 m høg, og det var plass for hekking berre langs sørsida av holmane, da den vestre av holmane blei rydda vinteren 2009. Først i år var det mogleg å få brent hogstavfallet.

Haukedalsholmane: Desse tre holmane har alle vore sterkt prega av attgroing med velvaksne buskfuru og lauvtre. 150 par fiskemåse hekka på holmane så seint som i 2000, samtidig som ein hegrekoloni hadde etablert seg. Verken fiskemåse eller hegre har hekka i særleg tal dei siste åra, og alle trea blei felt vinteren 2009. Hogstavfallet blei samla og brent hausten 2010.

Tennøyane er framleis i bra tilstand som hekkeområde, men på delar av øyane begynner røsslyngen å bli grovvaksen og lite eigna for sjøfugl. Truleg behov for lyngbrenning dersom lyngen breier seg inn mot hekkeplassane i grasområda.

Indre-Ånnøy har vore lite nytta som hekkeplass dei siste åra, truleg har lyngen blitt for grov slik at den hindrar utsyn for rugande fuglar. Lyngbrenning bør gjennomførast.

Nekkøytåa var i same situasjon som Indre-Ånnøy, men her blei lyngen svidd av i mars 2009. Busker og enkelte tre som blei ståande igjen etter brenninga blei fjerna i år.

Eikefjordholmane: Vinteren 1999/2000 blei det rydda krattskog på Notaholmen, som mindre enn ti år seinare var i ferd med å bli overgrodd av nytt lauvkraut. Kvalvikholmen er i bra tilstand, mens Middagsholmen var tilgrodd med furu og einer og dermed berre delvis eigna som hekkeplass. Felling av kraut på Notaholmen og skog på Middagsholmen blei gjennomført vinteren 2009. Hogstavfallet blei samla og brent hausten 2010.

Timberøyholmane: Den austlegaste av holmane har stort sett vore ubrukt av sjøfuglane, da halve holmen er kledd av eit furuholt og grov røsslyng. Furuskogen var der før holmane blei verna, og blei etter ønske frå grunneigar ståande da holmane elles blei rydda for furu og rognebuskar vinteren 2009.

Raudøy: Røsslyngen begynner stadvis å bli lang og grovvaksen, og det vil truleg vere ein fordel å få sau på beite, eventuelt også gjennomført lyngbrenning.

Kvannholmen: I bra tilstand, men spreidde tre blei fjerna våren 2010.

Krokholmen: I bra tilstand, men tre og busker blei fjerna våren 2010.

Prestøy: Leplantingar av gran frå 70-talet vaks etter kvart til og gjorde denne tidligare svært viktige måsekolonien verdiløus. Felling av all gran og rydding av lauvkraut på lyngheia blei derfor sett i verk i 2007. All gran i reservatet er felt, men brenning og rydding kunne ikkje avsluttast i 2008 på grunn av dårleg ver på ettervintaren, og behov for maskinell rydding av dei store mengdene tre. Arbeidet var planlagt ferdigstilt vinteren 2010, men den spesiallaga gravemaskinen som var bestilt til jobben blei øydelagt under eit anna oppdrag like før. Ryddearbeidet blei gjennomført i haust.

Flatøy: Buskfuru, gran og lauvtre blei fjerna i 2007, og lyngen svidd av på den sørlege delen av øya. Lyngbrenning blei gjennomført på den nordlege delen vinteren 2010.

Ønaholmane: To større holmar og nokre mindre skjer. Øyene har vore i ferd med å gro igjen med spreidde gran og rogn, særleg den nordlege. Alle rugande fuglar finst på den sørlege av øyane. Delvis rydding blei gjennomført i 2008 og i haust, vil bli vidareført i 2012.

Ramsholmane: Lille Ramsholmen er gjengrodd med stor rogn og gran og er tom for fugl. Store delar av Årsholmen har også vore gjengrodd med buskfuru, og reservatet er for tida av liten/ingen verdi for sjøfuglar. Skogfelling blei gjennomført på halve Årsholmen vinteren 2009, men ikkje fullført fordi det kom lokale reaksjonar på endring av den vante utsikta ut fjorden. Det vil truleg bli gjort eit forsøk med å setje igjen ein skjerm av tre mot den næraste busetnaden, men uansett må det ryddast etter hogsten. Det må da flygast maskineri ut på øya, slik det blei gjort på Prestøy.

Torsholmane: Tre holmar og nokre mindre skjer som er viktig hekkeplass for måsar, men på Indre Torsholmen har plassen i stor grad vore opptatt av lauvskog. Trea blei felt vintaren 2008 for å gi fuglane plass, og fiskemåsane svarte med å doble talet på reir påfølgjande sommar, med ytterlegare auke i år. Oppryddingsarbeid blei gjennomført av lokale krefter i fjor vinter.

Storholmen: Ligg midtveges inn Sognefjorden. Det har vore trong for lyngsviing og rydding av noko kratt, eit arbeid som blei unnagjort på ettersommaren i år.

Fimreiteholmane: Ligg langt inne i Sognefjorden, og er ein lokalt viktig hekkeplass m.a. for fiskemåse. Etter eit lokalt initiativ blei begge holmane rydda i fjor.

Arbeidet med opprydding og brenning av hogstavfall har vist seg å vere problematisk både på grunn av liten tilgang på folk til å gjere arbeidet, ein relativt kort sesong på grunn av ilandstigingsforbodet vår og sommar, og vanskelege vertilhøve med mye regn. Både i august og september 2009 var det 27 dagar med regn, noko som er godt over normalen. Når tida dermed går utan at rydding blir gjennomført, fører dette på si side til at gras veks inn i hogstavfallet slik at ryddejobben blir enno meir tidkrevjande. Hogstavfallet må samlast i haugar slik at det kan tørke før det blir brent, mens trestammar blir lagde unna for å rotne vekk der dei er mest mogleg ute av syne og minst mogleg til hinder for hekkande fuglar og beitande sau.

Sau på beite på Storeplitten i Gåsvær naturreservat. Sjøfugl som hekkar på vegetasjonskledd grunn unngår i stor grad lynghei dersom grasmark er tilgjengeleg.

Litteratur

- Andersen, E.K. 2004. Tobis sliter på grunn av overfiske. Forsking.no, 6.5.2004, <http://www.forskning.no/artikler/2004/mai/1083661184.49>
- Bakken, V. & Mehlum, F. 1988: AKUP - Sluttrapport. Sjøfuglundersøkelser nord for N 74° Bjørnøya. Norsk Polarinstitutt Rapportserie Nr 44.
- Brun, E. 1973. Nye hekkeforekomster av krykkje, *Rissa tridactyla*, på kyststrekninga Stad – Hitra. Sterna 12, 218-222.
- Cairns, D. 1979. Censusing hole-nesting auks by visual counts. Bird-Banding, vol 50, nr. 4.
- Dalen, J & Mæstad, K. 2008. Seismikkens ringvirkninger. Havforskningsnytt 5-2008. Havforskningsinstituttet.
- Dragland, Å. 2005. Ny mat til laksen? Gemini 3-2005. Sintef/NTNU.
- Engås, A., Løkkeborg, S., Ona, E. & Soldal, A.V. 1993. Effects of seismic shooting on catch and catch-availability of cod and haddock. Fisker og havet 9: 1-117.
- Fiskeridirektoratet, 2011. Biomassestatistikk. <http://www.fiskeridir.no/statistikk/akvakultur/biomassestatistikk/biomassestatistikk>
- Gjøsæter, H., Haug, T., Hauge, M., Karlsen, Ø., Knutsen, J.A., Røttingen, I., Skilbrei, O. & Sunnset, B.H. 2010: Havforskningsrapporten 2010. Fisker og havet, særnummer 1-2010.
- Godø, G. 1978. Sjøfugl i Sogn og Fjordane. Rapport frå registreringar på kysten av Sogn og Fjordane 1978. Stensiltrykk.
- Godø, G. 1979. Sjøfugl i Sogn og Fjordane. Rapport fra registreringar i Selje, Vågsøy, Bremanger, Flora og Askvoll kommuner sommaren 1979. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Utbyggingsavdelinga.
- Godø, G. 1983. Sjøfuglregistreringar i Sogn og Fjordane sommaren 1983. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 1984. Rapport frå sjøfuglregistreringane i Sogn og Fjordane sommaren 1984. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 1991. Verneplan for sjøfugl, delplan 5: Sogn og Fjordane. Miljøverndepartementet og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.
- Godø, G. 1995. Registrering av sjøfugl i Sogn og Fjordane i 1994 og 1995. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 2000. Registrering av kyst- og sjøfuglbestandar og tilstandsvurdering av sjøfuglreservat i Selje, Vågsøy, Bremanger, Flora og Askvoll kommunar 01.-16.06.2000. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Johannesen, T. 2009. Jakten på sydebukker. http://www.imr.no/publikasjoner/andre_publicasjoner/kronikker/2009/jakten_pa_sydebukker/nb-no
- Johannesen, T. & Johnsen, E. 2011. Ny norsk forvaltningsmodell i tobisfiskeriet. Havforskningsrapporten 2011, Fisker og havet, særnummer 1-2011.

- Johansen, O. & Ervik, A. 1977. Rapport om sjøfuglundørsøkelser i Sogn og Fjordane 1.7.-17.7. 1977. Stensiltrykk, 33 s.
- Larsen, B.H. 2006. Sjøfuglregistreringer på Vågsøy i Sogn og Fjordane i perioden 1999-2006. Miljøfaglig Utredning Rapport 2006:74.
- Larsen, T. 2005a. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2003 og 2004. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 6-2005.
- Larsen, T. 2005b. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2005. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 11-2005.
- Larsen, T. 2006. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2006. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 5-2006.
- Larsen, T. 2007. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2007. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 4-2007.
- Larsen, T. 2008. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2008. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 8-2008.
- Larsen, T. 2009. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2009. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 14-2009.
- Larsen, T. 2010. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2009. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 1-2010.
- Lorentsen, S-H. 1989. Det nasjonale overvåkingsprogrammet for hekkende sjøfugl. Takseringsmanual. Utgave 2, mai 1989.
- Lorentsen, S-H., Sjøtun, K. & Grémillet, D. 2010. Multi-trophic consequences of kelp harvest. *Biological Conservation* 143, 2054-2062.
- Mitchell, P.I., Newton, S.F., Ratcliffe, N & Dunn, T.E. 2004. Seabird populations of Britain and Ireland. T&AD Poyser.